

ಜ್ಞಾನಪದ ಗಂಗೋತ್ರಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ಜ್ಞಾನಪದ ಮತ್ತು
ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ
ಬೆಂಗಳೂರು. 2

ಜಾನಪದ ಗಂಗೋತ್ರಿ

ಸಂಪುಟ : ೫

ಮಾರ್ಚ್ ೧೯೯೩

ಸಂಚಿಕೆ : ೪

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕ
ಡಾ: ಜಿ. ಶಂ. ಪರಮಶಿವಯ್ಯ

ಸಂಪಾದಕ
ಹ. ಕ. ರಾಜೇಗೌಡ

ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಬೆಂಗಳೂರು - ೫೬೦ ೦೦೨

JANAPADA GANGOTHRI - A Folklore Quarterly, Published by
Karnataka Janapada and Yakshagana Academy, Nrupatunga Road,
Bangalore - 560002. Chief Editor : Dr. J. S. Paramashivaiah Editor :
H. K. Raje Gowda Vol - 5 Edition - 4 March 1993.

ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ : ಮೂವತ್ತು ರೂಪಾಯಿ
ಬಿಡಿ ಸಂಚಿಕೆ : ಎಂಟು ರೂಪಾಯಿ

ಚಂದಾ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಗಳಿಗೆ
ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್
ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ
೧೪/೩, ಕೆನರಾ ಫೈನಾನ್ಸ್ ಕಟ್ಟಡ
ನೃಪತುಂಗ ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು - ೫೬೦ ೦೦೨

ಮುದ್ರಣ : ಮಂಡ್ಯ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಸೆಂಟರ್, ತಾವರೆಗೆರೆ, ಮಂಡ್ಯ.

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರ ಮಾತು

ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವಲ್ಲಿ ಆ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ವಹಿಸಿದ ಪಾತ್ರ ಬಹು ದೊಡ್ಡದು. ಈ ವಿಷಯ ವಿದ್ವತ್ತಿನ ಗದ್ದುಗೆಯನ್ನು ಏರುವ ಆರಂಭದ ದಿನಗಳಲ್ಲೇ ಜಾನಪದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಆ ಸಂಬಂಧವಾದ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ವಿದ್ಯಾವಂತರಲ್ಲಿ ಜಾನಪದಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೆರಳಿಸುತ್ತಾ ಬಂದವು. ಕಳೆದ ಶತಮಾನದ ಆದಿಭಾಗದಿಂದಲೂ ಇಂಥ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಕೊಡುಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದಾಗಿದೆ.

ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಜಾನಪದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಅಮೆರಿಕೆಯಲ್ಲಂತೂ ಇವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಅತ್ಯಧಿಕ. ಯೂರೋಪಿನ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಆಯಾ ದೇಶಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಪ್ರಕಟಗೊಂಡು ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ರೂಪುಗೊಳ್ಳಲು ಪ್ರೇರಕವಾಗಿವೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ನೀಡಿದ ಪತ್ರಿಕೆ, 'The Indian Antiquary'. ಭಾರತದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ದಂಡಿಯಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸುದೀರ್ಘಲೇಖನಗಳನ್ನು ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. Asiatic Society Journal, Mythic Society Journalಗಳೂ ಸಹ ಜಾನಪದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ನೀಡಿದವು. ಹೀಗಾಗಿ ಕಳೆದ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಸಂಬಂಧವಾದ ಗ್ರಂಥಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗದಿದ್ದರೂ ಇಂಥ ಸಂಶೋಧನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಅಪೂರ್ವ ಬರಹಗಳು ಬೆಳಕು ಕಂಡವು.

ಭಾರತದ ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿದ 'Folklore' ಪತ್ರಿಕೆ ಕಲ್ಕತ್ತೆಯಿಂದ ಈ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿತು. ಇದರ ಸಂಪಾದಕ .ದಿ. ಶಂಕರಸೆನ್‌ಗುಪ್ತ ಅಪಾರ ಶ್ರಮದಿಂದ 3-4 ದಶಕಗಳ ಕಾಲ ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಇದಾದ ಮೇಲೆ Folklore Fellows of India ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಂಗ ಪತ್ರಿಕೆ 'Journal of Indian Folkloristics' ಮೈಸೂರಿನಿಂದ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿತು. ಜಾನಪದ ಸಂಶೋಧನೆ ಅಧ್ಯಯನಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದೊಂದು ಮಹತ್ವದ ಪತ್ರಿಕೆ.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಸಂಬಂಧವಾದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಬೆಳಕು ಕಂಡದ್ದು ೧೯೬೮ ರ ಈಚೆಗೆ. ಈ ಮೊದಲು ಜಯಕರ್ನಾಟಕ, ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ ಪತ್ರಿಕೆ ಮೊದಲಾದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಜಾನಪದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಸಹಾಯಕವಾದವು. ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಪರಿಷತ್ತು (ಮೈಸೂರು) ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಆರಂಭಿಸಿದ 'ಜಾನಪದ' ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಪತ್ರಿಕೆ ತುಂಬ ಪ್ರೌಢರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳತೊಡಗಿದಾಗ ಅನೇಕ ವಿದ್ವತ್ಪೂರ್ಣ ಲೇಖನಗಳು ಬೆಳಕು ಕಾಣತೊಡಗಿದವು. ಇದೊಂದು ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ಪತ್ರಿಕೆ. ಇದರ ಹತ್ತು ಸಂಚಿಕೆಗಳು

ಪ್ರಕಟಗೊಂಡು ನಾನಾ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಇದು ನಿಂತಿತು. ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಟ್ರಸ್ಟ್(ಈಗ ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಪರಿಷತ್) 'ಜಾನಪದ ಜಗತ್ತು' ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಒಂದುವರೆ ದಶಕದಿಂದ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿರುವ ಪತ್ರಿಕೆ ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿದೆ. ಉಡುಪಿಯ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿರುವ 'Prasanga' ಪತ್ರಿಕೆ ಕೂಡ ಹಲವಾರು ವಿಷಯಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹವಾದುದಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ ತನ್ನ ಅಂಗ ಪತ್ರಿಕೆಯಾಗಿ 'ಜಾನಪದ ಗಂಗೋತ್ರಿ' ತ್ರೈಮಾಸಿಕವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ನಮ್ಮ ಜಾನಪದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಜಾನಪದ ಸಂಶೋಧನೆ, ವಿಮರ್ಶೆ ಮೂಲಸಂಗ್ರಹ, ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಮುಂತಾದ ನಾನಾ ರೀತಿಯ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಈ ಜಾನಪದ ಗಂಗೋತ್ರಿಯ ಸಂಚಿಕೆಗಳು ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಇಡಬಹುದಾದ ಉತ್ತಮ ಗುಣ ಮಟ್ಟದ ಪತ್ರಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ ತನ್ನ ಅನೇಕ ಮಖ್ಯವಾದ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ನಡುವೆ ಇಂಥ ಒಂದು ಸಂಶೋಧನ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಪ್ರಕಟಣೆಗೂ ಆದ್ಯ ಗಮನ ನೀಡಿದೆ. ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿ ಶ್ರೀ ಹ. ಕ. ರಾಜೇಗೌಡರು ತುಂಬ ಶ್ರದ್ಧೆ, ಆಸಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿ ಸಂಚಿಕೆಯ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುವಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಸಾಲಿಗೆ ಈ ಸಂಚಿಕೆಯೂ ಸೇರುತ್ತದೆ ಅವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು ಸಲ್ಲುತ್ತವೆ.

ಜೀ. ಶಂ. ಪರಮಶಿವಯ್ಯ
ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಕ್ಷ

* * * * *

ಸಂಪಾದಕೀಯ

ಜಾನಪದ ಇಂದು ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ ವಿಷಯವಾಗಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ಮೆಟ್ಟಿಲು ಹತ್ತಿದೆ. ಜಾನಪದ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ತಾಯಿಬೇರು. ತಾಯಿಬೇರು ಸತ್ತರೆ ಅದು ಎಂತಹ ದೊಡ್ಡ ಮರವಾದರೂ ಸತ್ತು ಹೋಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಮ್ಮ ಜನಪದರು ನಂಬುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ದೇಶಗಳು ತಮ್ಮ ಈ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಶತಮಾನದಷ್ಟು ಹಿಂದೆಯೇ ಆರಂಭಿಸಿದವು. ಅಲ್ಲಿಂದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯರೇ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನದ ಆದ್ಯರಾದರೆನ್ನಬಹುದು. ಮುಂದೆ ನಮ್ಮವರು ಕೆಲವರು ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅನೇಕ ಹಿರಿಯರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪ್ರೇಮಿಗಳ ಸತತ ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದಾಗಿ ಜಾನಪದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ತೀರಾ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಮೆಟ್ಟಿಲು ಹತ್ತಿತು. ಆದರೂ ಅದರ ಪ್ರಗತಿ ಅತ್ಯದ್ಭುತವಾದುದೆಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತದ ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಆಗದಿದ್ದ ಕೆಲಸ ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಆಗಿದೆ, ಆಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದು ಹೆಮ್ಮೆಯ ಸಂಗತಿ.

ಜಾನಪದ ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಹಳ್ಳಿಗಮಾರರಕಗ್ಗೆ ಎಂದು ಶಿಷ್ಟ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಆ ಜನರು ಹಿಯಾಳಿಸಿದ್ದುಂಟು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವಂಥದೇನಿದೆ. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ ಅವುಗಳ ಸ್ಥಾನ ಕುಂದಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಬೊಬ್ಬೆಯಿಟ್ಟವರುಂಟು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಅಡೆತಡೆಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನಶೀಲರ, ಸಂಶೋಧಕರ ಗಮನ ಸೆಳೆಯಿತು. ಇಡೀ ಏಷ್ಯಾದಲ್ಲಿಯೇ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಜಾನಪದ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಆರಂಭಿಸಿತು. ಈ ಕೀರ್ತಿ ಅಂದಿನ ಕುಲಪತಿ ಡಾ. ದೇ. ಜವರೇಗೌಡರಿಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕು. ಈ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕೂಡಲೆ ಆರಂಭಿಸಿದುದು ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ. ಮುಂದೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳೂ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ಆರಂಭಿಸಿದವು. ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಪರಂಪರೆ ಆರಂಭವಾಯಿತು.

ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಕಂಟಕ ತರುವ ಜನ ಎಲ್ಲ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಎಲ್ಲಾ ದೇಶದಲ್ಲೂ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಜನರಿಗೆ ತಮ್ಮವರ ಬಗ್ಗೆ ಒಣ ಹೆಮ್ಮೆ. ಇಂಥವರು ಬೇರೆ ಯಾವುದರ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನೂ ಸಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಒಂದು ಅವಿವೇಕದ ತೀರ್ಮಾನ ಆಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಜಾನಪದ ಎಂ. ಎ. ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು

ಯಾವುದೇ ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ನಿಲ್ಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹೊಸ ಹೊಸ ವಿಷಯಗಳ ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸುವುದು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಪ್ರಗತಿಯ ಲಕ್ಷಣ. ಇದ್ದ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅದರಲ್ಲೂ ಜಾನಪದದಂತಹ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಷಯವನ್ನು ರದ್ದು ಪಡಿಸಿದ್ದು ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣರಾದವರ ಮೂರ್ಖತೀರ್ಮಾನವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಅಧೋಗತಿಯ ಲಕ್ಷಣವೂ ಹೌದು. ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಗೌರವ ಇರುವ ಯಾರೂ ಇಂತಹ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬಾರದು. ಇಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿರಬಾರದು. ಒಮ್ಮೆ ಇಂತಹ ಕೆಟ್ಟ ಚಾಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡಿದರೆ ನಮ್ಮ ಒಳ್ಳೆಯ ಶಿಕ್ಷಣ ವಿಷಯಗಳೆಲ್ಲ ಮೂರ್ಖರ, ಅಸೂಯಪರರ ತಿರಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾದಾವು. ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಘನತೆ ಗೌರವಗಳು ಉಳಿಯಬೇಕಾದರೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿರುವ ಜಾನಪದ ಎಂ. ಎ. ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಾಡಲೆ ಆರಂಭಿಸಬೇಕು.

ಹ. ಕ. ರಾಜೇಗೌಡ
ಸಂಪಾದಕ

* * * * *

ಈ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರ ಮಾತು	iii
ಸಂಪಾದಕೀಯ	v
ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪೂರ್ವ ದೇಶೀಯ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಕೊಡುಗೆ -ಡಾ. ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಬಿಳಿಮಲೆ	೧
ಡಾ. ಗದ್ದಿಗಿ ಮಠರು ಗುರುತಿಸಿದ ಗೀತ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು -ಡಾ. ಶಾಂತಾ ಇಮ್ಮಾಪುರ	೧೦
ಜನಪದ ಕಲೆಗಳು_ಸುಧಾರಣೆಯ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ -ಡಾ. ಎಂ. ಜಿ. ಈಶ್ವರಪ್ಪ	೨೧
ಯಕ್ಷಗಾನ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ -ಎ. ವಿ. ನಾವಡ	೨೬
ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವ ಆಂಗ್ಲರ ಕೊಡುಗೆ -ಡಾ. ಶ್ರೀರಾಮ ಇಟ್ಟಿಣ್ಣವರ	೩೭
ಆಹಾರಧಾನ್ಯ ಕಾಯಿಪಲ್ಯ ಕಾಯಿಡ್ಡುವ ಜನಪದ ವಿಧಾನಗಳು -ಡಾ. ಮ. ಗು. ಬಿರಾದಾರ	೪೬
ಗೊರೂರು ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಭಾಷೆ -ಡಾ. ಸೋಮಶೇಖರಗೌಡ, ಎಂ. ಎ. (ಲಿ) ಎಂ. ಎ. ಪಿಎಚ್‌ಡಿ	೫೬
ಕೊಡಗು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು -ಉಳ್ಳಿಯಡ ಎಂ. ಪೂವಯ್ಯ	೬೮
ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜಾನಪದ ಕಲೆ ಹಾಗೂ ಅದರ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆ -ವಿ. ಎಂ. ಡಾಕುಳಗಿ	೭೬
ಜನಪದ ಕಲೆಗಳ ಸಂವರ್ಧನೆ ಸಂರಕ್ಷಣೆ -ಹೆಬ್ಬಾಳೆ ಜಗನ್ನಾಥ್ ಎಸ್.	೮೦

* * * * *

ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪೂರ್ವ ದೇಶೀಯ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಕೊಡುಗೆ.

- ಡಾ. ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಬಿಳಿಮಲೆ

'ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪೂರ್ವ ದೇಶೀಯ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಕೊಡುಗೆ' ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಸಾಕಷ್ಟು ಮಾಹಿತಿಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. 'ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನದ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಇತಿಹಾಸ' (1981) ಎಂಬ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಡಾ. ನಂ ತಪಸ್ವೀ ಕುಮಾರ್ ಅವರು ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಬಹಳ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಯ ಎರಡನೇ ಮತ್ತು ಮೂರನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪೂರ್ವ ದೇಶೀಯ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಕಾಲಾನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪರಿಚಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 26 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಜಾನಪದ ಸಂಗ್ರಹಕಾರ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಬಗೆಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿ ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪೂರ್ವ ಕಾಲಘಟ್ಟವನ್ನು ಅರುಣೋದಯ ಕಾಲವೆಂದೂ (1901-1930 ರವರೆಗೆ) ಪ್ರಥಮ ಸುವರ್ಣ ಸಂಚಯ ಘಟ್ಟ (1931-1950 ರವರೆಗೆ)ವೆಂದೂ ಕೀರ್ತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಿಗೂ ಮುನ್ನ ಸುಶೀಲಾ ಪಟ್ಟಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಎಂಬವರು 'ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಂಕಲನ ಕೃಷಿ' ಎಂಬೊಂದು ಉಪಯುಕ್ತ ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆದು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ (1974). ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಡಾ. ಜಿ. ಶಂ. ಪರಮಶಿವಯ್ಯ (1978), ಡಾ. ಅಂಬಳಿಕೆ ಒರಿಯಣ್ಣ (1987, 89) ಮತ್ತು ಡಾ. ಜವಾಹರಲಾಲ್ ಹಂಡು (1989) ಅವರೂ ಈ ಬಗೆಗೆ ಉಪಯುಕ್ತ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ನೀಡುವಂಥ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಆ ಬಗೆಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡದೆ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಸಾಧನೆಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪೂರ್ವ ದೇಶೀ ವಿದ್ವಾಂಸರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಪ್ರಮುಖರಾದವರೆಂದರೆ ನಡಕೇರಿಯಂಡ ಬೆಣ್ಣೆಪ್ಪ, ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್, ಪ್ರಹ್ಲಾದ ನರೇಗಲ್ಲ, ಬೆಟಗೇರಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ, ಹಲಸಂಗಿ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಪ್ಪ, ಕಾಪಸೆ ರೇವಪ್ಪ, ಪಿ. ಧೂಲಾಸಾಹೇಬ, ಸಿಂಪಿ ಲಿಂಗಣ್ಣ, ಅರ್ಚಕ ಬಿ. ರಂಗಸ್ವಾಮಿ, ವಿರೋಬ ವೆಂಕಟನಾಯಕ ತೊರ್ಕೆ, ಬಿ. ಎನ್. ರಂಗಸ್ವಾಮಿ, ಎಸ್. ವಿ. ರಂಗಣ್ಣ, ಚೆನ್ನಪ್ಪ ಉತ್ತಂಗಿ, ಗೊರೂರು ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್, ಎಚ್. ಎಸ್. ಅಚ್ಚಪ್ಪ, ಎಲ್. ಗುಂಡಪ್ಪ ಮತ್ತು ದೇವುಡು ನರಸಿಂಹಊಶಾಸ್ತ್ರೀ ಅವರುಗಳು.

ಇವರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಜನ ವಿದ್ವಾಂಸರು ತಮ್ಮ ಜಾನಪದ ಕೆಲಸಗಳ ಬಗೆಗೆ ತಮ್ಮ ಕೃತಿಯ ಮುನ್ನಡಿಯಲ್ಲೋ, ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೋ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮಾತುಗಳು ಅವರ ಕೆಲಸದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಕರಿಸುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ.

1. 1921 ರ ಜುಲೈ ತಿಂಗಳ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ (ಸಂಪುಟ 6 ಸಂಚಿಕೆ 2) 'ಕನ್ನಡ ಗಾದೆಗಳ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ' ಎಂಬ ಲೇಖನ ಬರೆದ ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಕೆ. ಮಲ್ಲಪ್ಪನವರು ಹೇಳುವುದು ಹೀಗೆ "ಹಿತ್ತಲ ಗಿಡ ಮದ್ದಲ್ಲ" ಎನ್ನುವಂತೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲೇನಿದೆ? ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೇನಿದೆ? ನಮ್ಮ ನಾಣ್ಣುಡಿಗಳೆಲ್ಲೇನಿದೆ? ಇವೆಲ್ಲ ಕಾಕಮ್ಮನ ಕಗ್ಗದ ಕಥೆಗಳೇ ಸರಿಯೆಂದು ಅಲ್ಲಗಳೆದು, ಅಲ್ಲಗಳೆದು..... ಅನ್ನರ ನಡೆನುಡಿಗಳನ್ನೇ ಮಿತಿಮೀರಿ ಆಚರಿಸಿ ಈಗ ನಾವು ನಮ್ಮ ಹುಟ್ಟು ಬಣ್ಣವನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬರುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ". (ಪು.134-140). ಈ ಮಾತುಗಳು ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನವನ್ನು ಕೆರಳಿಸುವಂತಿರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟ.

2. 1924 ರ ಜನವರಿ ತಿಂಗಳ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ (ಸಂಪುಟ 8 ಸಂಚಿಕೆ 4) ಹಲಸಂಗಿ ಚೆನ್ನ ಮಲ್ಲಪ್ಪನವರು ಅಂದರೆ ಮಧುರ ಚೆನ್ನರು ಹೀಗೆ ಘೋಷಿಸಿದ್ದಾರೆ :

"ಹಳ್ಳಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಏನೂ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ. ಮೈಸೂರಿನ ಶಾಸನಗಳಂತೆ ಗ್ರಾಮ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಕೂಡ ಹಲವು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಪುಸ್ತಕಗಳ ರೂಪದಿಂದ ಮೆರೆಯಬಹುದು. ಅಂತಹ ಕಾಲವು ಇನ್ನೊಂದಿಗೆ ಬರುವುದೋ ಬರಲಿ ಅದರ ಸವಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಕೊಡುವುದೇ ಸದ್ಯದ ಕೆಲಸವಾದುದರಿಂದ ಆ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಳುವೆನು" (ಪುಟ 271 - 278) ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಹಳ್ಳಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಗೆಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಶಂಸಾಪರ ವಿಚಾರವಾದಿ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವೊಂದು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

3. 1925 ಜನವರಿ ತಿಂಗಳ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ (ಸಂಪುಟ 9 ಸಂಚಿಕೆ 4) ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ಅವರು ಬರೆದ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಲಾವಣಿ ಸಾಂಗತ್ಯಗಳು ಎಂಬ ಲೇಖನದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಮಾತುಗಳಿವೆ

"ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕವಿ ತನ್ನ ಹೃದಯದ ಒಂದು ಭಾವನೆಗೆ ರೂಪವನ್ನು ಕೊಡಲು ಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾನೆ. ಇದೇ ಕವಿತೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಕವನ ಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಹರಡಿದ ಹಾಗೆಲ್ಲ ಮೇಲಣ ಅಂತಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಆತ್ಮುತ್ತಮ ಕಾವ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುವ ಸಂದರ್ಭ ಹೆಚ್ಚುವುದು. ಈಗ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ನಮ್ಮ ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಕವಿಯೆಂದು ಹೆಸರನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರು. ಒಂದು ಹಾಡು, ಒಂದು ಲಾವಣಿ, ಒಂದು ಕಗ್ಗವನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಬರೆದರೆ ಅವನನ್ನು ಜನ ಕವಿ ಎನ್ನುವರು. ಈಗ ಕವಿ ಎಂದರೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇರತಕ್ಕ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಜನ

ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿಯೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೂ ಹಿಂದೆ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ವಿಚಿತ್ರ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಎಂದು ಭಾವನೆಯುಂಟಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಜನರಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯ ಪರಿಚಯ ಹಿಂದಿನಂತೆ ಮತ್ತೆ ಉಂಟಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಕರ್ತವ್ಯ” (ಪು. 233 - 254). ಇಲ್ಲಿ ಮಾಸ್ತಿಯವರು ಲಾವಣಿಗಳನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ನೋಡಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಕವಿ ಮತ್ತು ಕವಿತ್ವವನ್ನು ಎಚ್ಚರದಿಂದ ಪರಿಶೀಲಿಸಿರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟ.

4. 1935 ರಲ್ಲಿ ಹೊರಬಂದ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ದೇವುಡು ನರಸಿಂಹ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ :

“ನಾವು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ವೈದಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ರೂಪಾಂತರ ಅಥವಾ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವೆನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗ, ದೇಶ ಎಂದು ಎರಡು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳುಂಟು. ಅದರಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗವು ಆದರ್ಶವಾಗಿದ್ದು ಸರ್ವಸಂಪ್ರದಾಯ ಮಾತೃಕೆಯಾಗಿರುವುದು; ದೇಶೀಯ, ಆಯಾಯ ದೇಶಗಳ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರುವ ಮಾರ್ಗ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವೈದಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ‘ಮಾರ್ಗ’, ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ‘ದೇಶಿ’ ಎನ್ನಬಹುದು. ಹೇಗಾದರೂ ಎರಡಕ್ಕೂ ಇರುವ ಆತ್ಮೀಯವಾದ ನಿಕಟ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಗ್ರಹಿಸದಿರುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ”.

“ಅಂತು ಈಗಿರುವಂತೆ ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಮೇಲಿನಿಂದ ಕೆಳಗಿನವರೆಗೆ ಇರುವ ಎಲ್ಲರನ್ನು ಒಂದೇ ಕಂಬಟ್ಟಿಗೆ ಹಾಕಿ ಒಂದೇ ಗುರಿಗೆ ಎಳೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿರುವ ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ಅಚ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಒಂದೇ ಜಾತಿಯ ತಂತಿಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತಿರುವ ಒಂದೇ ಲೋಹದ ತುಂಡುಗಳು”, (ಪು. 27) ದೇವುಡು ಅವರ ತರ್ಕವು ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಏಕರೂಪವನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಬದ್ಧವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಎನ್ನಬಹುದಾದ ಮೇಲಿನ ನಾಲ್ಕು ಜನ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಹೇಳಿಕೆಗಳಿಂದ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಮೂರು ಅಂಶಗಳು ಪ್ರತೀತವಾಗುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ

1. ಈ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ದೇಶೀ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಗೆಗೆ ಭಾವುಕವಾದ ಒಲವು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಒಲವು ಪ್ರಶಂಸಾಪರವಾಗಿದ್ದು ಉದಾರವಾದೀ ನಿಲುವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಜಾನಪದವು ಇಲ್ಲಿ ದೇಶೀ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಮಾದರಿ ಎಂಬಂತೆ ಗ್ರಹಿತವಾಗಿದೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಈ ಬಗೆಯ ಕೆಲಸಗಳು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ವಸಾಹತೀಕರಣ ಮೂಲದ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯೀಕರಣಕ್ಕೆ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯೂ ಹೌದು, ಪ್ರತಿಭಟನೆಯೂ ಹೌದು.
2. ಈ ವಿದ್ವಾಂಸರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ವೈದಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೂ ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವ ಜನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೂ ಮಧ್ಯೆ ಯಾವುದೇ ಸಂಘರ್ಷ ಇಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಇವರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಂಘರ್ಷ ಇರಕೂಡದು. ದೇವುಡು ಅವರ ಮಾತಲ್ಲಾದರೆ ಇವೆಲ್ಲವೂ “ಒಂದೇ ಅಚ್ಚಿನಲ್ಲಿ

ಬಿದ್ದು ಒಂದೇ ಜಾತಿಯ ತಂತಿಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತಿರುವ ಒಂದೇ ಲೋಹದ ತುಂಡುಗಳು". ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಸಂಘರ್ಷಾತೀತ ಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯದು.

3. ಇವರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಜನರಿಗೆ ಜಾನಪದ ಎಂದರೆ 'ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ'. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂದರೆ ಹಾಡುಗಳು. ಮೂಲತಃ ಭಾವನಾತ್ಮಕವಾದ ಈ ನಿಲುವಿನಲ್ಲಿ ಕವಿತ್ವಕ್ಕೆ ಮನ್ನಣೆ ಸಂದಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಕವಿಗಳ ಬಗೆಗಿನ ಈ ನಿಲುವು ಲಿಖಿತ ಸಾಹಿತ್ಯದಿಂದ ನಿಷ್ಪನ್ನವಾಗಿದೆ.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಕೆಲವು ಕೃತಿಗಳಿಂದ ಮೇಲಿನ ಮೂರು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ.

ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ದೇಶೀ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಗೆಗೆ ಗಾಢವಾದ ಒಲವನ್ನು ಪ್ರಕಟ ಪಡಿಸುವ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಕೃತಿ ಎಂದರೆ ನಡಕೇರಿಯಂಡ ಬೆಣ್ಣೆಪ್ಪನವರ 'ಪಟ್ಟೋಲೆ ಪಳಮೆ' ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ದೇಶೀ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಗೆಗೆ ಗಾಢವಾದ ಒಲವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದರೊಂದಿಗೇ ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ಆರಂಭವಾಯಿತು ಎನ್ನಬಹುದು. ಭೌಗೋಳಿಕವಾಗಿ ಕೊಡಗಿಗೆ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಕೊಡವರಿಗೆ ತನ್ನ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮೀಸಲಿರಿಸಿಕೊಂಡ ಬೆಣ್ಣೆಪ್ಪನವರು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಯ ಆರು ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಡವ ಜಾನಪದವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೊಡಗು ವಿವರಣೆ ಎಂಬ ಮೊದಲ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಕೊಡಗಿನ ಭೌಗೋಳಿಕ ಹಾಗೂ ಐತಿಹಾಸಿಕ ವಿವರಗಳಿವೆ. ಎರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಕೊಡವರ ಜೀವನದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಘಟ್ಟಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮೂರನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಕೊಡವರ ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು, ನಾಲ್ಕು ಮತ್ತು ಐದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಕೊಡವರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಜೀವನವನ್ನು ಕೊನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಕೊಡವರ ಮೌಖಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಪರಿಚಯಿಸುವಾಗ 'ಇಂಥ ಕೆಲಸವನ್ನು ತಾನು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ ನಾದ್ದರಿಂದ ಬಹಳ ಎಚ್ಚರ ಅಗತ್ಯ' ಎಂಬ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಅವರನ್ನು ಅವರಿಸಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ನಿರಾಕರಣೆಗೆ ಒಳಗಾದ. ಅಂದರೆ ಇನ್ನು ಅಕ್ಷರ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿರದ ಜನವರ್ಗದ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಯುವ ಇಂಥ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ಪಂಜೆ ಮಂಗೇಶರಾಯರ 'ಕೋಟೆ ಚಿನ್ನಯ'ದಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. 'ಕನ್ನಡ ಗಾದೆಗಳ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ' ಎಂಬ ಲೇಖನವನ್ನು 1921 ರಷ್ಟು ಹಿಂದೆ ಬರೆದ ಎಚ್. ಕೆ. ಮಲ್ಲಪ್ಪನವರಲ್ಲಿ 'ಹಳ್ಳಿಯ ಹಾಡುಗಳು' ಎಂಬ ಲೇಖನ ಬರೆದ ಹಲಸಂಗಿ ಚನ್ನ ಮಲ್ಲಪ್ಪನವರಲ್ಲಿ (1924), 1930 ರಲ್ಲಿ 'ಹಳ್ಳಿಯ ಹಾಡುಗಳು' ಎಂಬ ಲೇಖನ ಬರೆದ ಬೇಟಗೇರಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ ಅವರಲ್ಲಿ, ಹುಟ್ಟಿದ ಹಳ್ಳಿ-ಹಳ್ಳಿಯ ಹಾಡು (1933) ಬರೆದ ಅರ್ಚಕ ಬಿ. ರಂಗಸ್ವಾಮಿ ಅವರಲ್ಲಿ, 'ಕರ್ಣಾಟಕ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ' (1937) ಲೇಖನ ಬರೆದ ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ಅವರಲ್ಲಿ, 1944 ರಲ್ಲಿ 'ಕನ್ನಡ ಗಾದೆಗಳು' ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಎಚ್. ಎಸ್. ಅಚ್ಚಪ್ಪ ಅವರಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು

ಇದೇ ಬಗೆಯ ಪ್ರಶಂಸಾಪರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವೇ ಆಗಿದೆ. ಮಾಸ್ತಿಯವರು ಒಂದೆಡೆ ತ್ರಿಪದಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಯುವುದು ಹೀಗೆ - "ಇದು ಹರಿಜನರಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಪದ್ಯ. ಯಾವ ತಪೋವನದಲ್ಲಾಗಲೀ, ಅರಮನೆಯಲ್ಲಾಗಲೀ ಇದಕ್ಕೆ ಮೀರಿದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ದೊರೆಯಲಾರದು..... ಅಸಂಸ್ಕೃತರನ್ನ ಬಹುದಾದ ಜನರಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೆರುಗನ್ನು ನೋಡಿ ಯಾರಾದರೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡಬೇಕು", [ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಪುಟ 18, ಸಂಚಿಕೆ 3, ಪುಟ 5, 1937].

ದೇಶೀ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಗೆಗೂ ಈ ಪ್ರಶಂಸಾಪರ, ಉದಾರವಾದೀ ಧೋರಣೆಗಳು, ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಅವಸ್ಥಾಂತರವನ್ನೇ ಸಂಕೇತಿಸುತ್ತದೆ. ಮೂಲತಃ ಈ ಅವಸ್ಥಾಂತರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಆಖಿಲ ಭಾರತದ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆದಿರುವುದು ಈಗಾಗಲೇ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾದ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ತರಬೇತಾದ ನಮ್ಮ ಉದೀಯಮಾನ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಬುದ್ಧಿ ಜೀವಿಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಜೀವನ ಕ್ರಮವನ್ನು ಹೊಸತಾಗಿ ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡ ವಿಧಾನವಿದು. ಜಾನಪದ ವಿದ್ಯಾಂಸರ ಆತ್ಮ ಸಮರ್ಥನೆಯ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿ ಇದು ಸ್ಪಷ್ಟ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇದು ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿಯೇ ಮೊದಲು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡದ್ದು ಆಕಸ್ಮಿಕವೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಬದಲು ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿ ಅದು ಸಹಜವೇ ಆಗಿತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಪತನಾನಂತರ (1799) ಕೊಡಗು ವಸಾಹತೀಕರಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾ ಬಂದು, 1834 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ, ಚಿಕ್ಕ ವೀರ ರಾಜೇಂದ್ರನ ಪತನದೊಂದಿಗೆ ತೀವ್ರ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಅದು ಮುಟ್ಟಿತು. ಕೊಡವರೂ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯೀಕರಣಕ್ಕೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೆರೆದುಕೊಂಡರು. ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭವೊಂದರಲ್ಲಿ ಬೆಣ್ಣೆಪ್ಪ ನವರಲ್ಲಿ ದೇಶೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಗೆಗೆ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಆತಂಕಪೂರಿತ ಕಳಕಳಿ ಕಂಡು ಬಂದರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನಿಲ್ಲ. ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳಿಯ ತಿಮ್ಮಪ್ಪಯ್ಯನವರು ಯಕ್ಷ ಗಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆದಾಗಲೂ ಇಂಥದ್ದೇ ನಿಲುವು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಆ ಕಾಲದ ಉದೀಯಮಾನ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಚಿಂತಕರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ವರ್ತಮಾನಕ್ಕೆ ಅರ್ಥ ತಂದುಕೊಂಡದ್ದು ಹೀಗೆಯೇ ಆಗಿದೆ. ನಾನು ಈಗಾಗಲೇ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿರುವಂತೆ ಈ ಬಗೆಯ ಕೆಲಸಗಳು ವಸಾಹತೀಕರಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯೂ ಹೌದು.

ಈ ನೆಲೆಯಿಂದ ಜಾನಪದದ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಇಳಿದಾಗ 'ದೇಶೀ ಸಂಸ್ಕೃತಿ' ಎಂಬ ಸ್ಥೂಲ ಕಲ್ಪನೆಯ ಒಳಗಿನ ವೈರುಧ್ಯಗಳೆಲ್ಲ ಗೌಣವಾಗುತ್ತವೆ. ನೈಜ ಜೀವನದ ಸಂಘರ್ಷಗಳೆಲ್ಲ ಭಾಷಿಕ ಲಯದಲ್ಲಿ ಸಂಘರ್ಷಾತೀತಗೊಂಡು, ಸಮನ್ವಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಕಡೆಗೆ ಚಲಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಸಮನ್ವಯದ ತುರಿಯಾವಸ್ಥೆ ಎಂದರೆ ಭಾರತೀಯ ಶ್ರೇಣಿಕೃತ ಸಮಾಜ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಎರಡು ತುದಿಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ

ನಿಲ್ಲಿಸಬಿಡುವುದು. ಮಡಿ ಮತ್ತು ಮೈಲಿಗೆಯ ನಿರಂತರತೆಯನ್ನು [Dumont 1970] ಅಲ್ಲಗಳೆದು ಭಾವುಕ ಸಮನ್ವಯತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡು, ಕೈಸ್ತ ಮಿಶನರಿಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳಲು ಹೀಗೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. “ಕೈಸ್ತ ಮತವೇ ಮತ” ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದು ಅದಲ್ಲದ ಮಿಕ್ಕುವೆಲ್ಲವೂ ಕೀಳೆಂದು ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟು ಹೇಳುವವರ ಅಳತೆ ಗೋಲಿನಿಂದ ಕೈಸ್ತರಲ್ಲದ ನಾವೇಕೆ ಅಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು” ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ದೇವುಡು [1935 : 20] ಅವರು ಅದೇ ಉಸಿರಿನಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. “ಸಮಾಜದ ಪುರೋಭಾಗದಲ್ಲಿದ್ದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಂದ ಹಿಡಿದು ಕಾಡನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಊರಿಗೇ ಬಂದಿರುವ ಕಾಡು ಕುರುಬನವರೆಗೆ ಇರುವ ಕರ್ಣಾಟಕದ ನಾನಾ ಕುಲಗಳ ಆಚಾರ ವ್ಯವಹಾರ, ಆಟಪಾಠ, ರೀತಿನೀತಿ, ನಡೆನುಡಿ, ಉಡುಗೆ ತೊಡುಗೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ಕಣ್ಣೆಟ್ಟು ನೋಡಿದರೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಏಕ ಜಾತೀಯತೆಯು ಕಾಣಬರುತ್ತದೆ ” (1935 : 21). ಇಡೀ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ವೈದಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಟ್ಟು ಪರಿಭಾವಿಸುವ ದೇವುಡು ಅವರಿಗೆ, ಜಾನಪದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳೂ ವೈದಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಿಡಿಭಾಗಗಳ ಹಾಗೆ ಗೋಚರಿಸಿವೆ. ಇಂದಿಗೆ ಬಹಳ ಚರ್ಚಾಸ್ಪದವಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಈ ನಿಲುವುಗಳು ಅಂದಿಗೆ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದವು. 1930 ರಲ್ಲಿ ‘ಹಳ್ಳಿಯ ಹಾಡುಗಳು’ ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಬೆಟಗೇರಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರಿಗೆ, 1944 ರಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯಗೋಷ್ಠಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದ ಉತ್ತಂಗಿ ಚನ್ನಪ್ಪನವರಿಗೆ ಜಾನಪದವೆಂದರೆ ಹೀಗೆ. ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಏಕರೂಪವನ್ನೀಯುವ ಇಂಥ ಕೆಲಸಗಳೂ ಮೂಲತಃ ಭಾವನಾತ್ಮಕವಾದುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ವಸಾಹತೀಕರಣಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕವಾದುದು.

ಕನ್ನಡ ನವೋದಯಕ್ಕೆ ಬದ್ಧವಾದ ಈ ಬಗೆಯ ಚಿಂತನಾಕ್ರಮವು ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಹಾಡುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಮಾತ್ರ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮುಂದಿರುವ ವಸ್ತುವಿನೊಡನೆ ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ಜಗಳವಿಲ್ಲ. ಜಾರ್ಜ್ ಆರ್ಟ್‌ಲೆನ್ ಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಾದರೆ ವಿದ್ವಾಂಸರಲ್ಲಿ ‘ಪ್ರಾಟಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಕಲ್ಚರ್’ [ದಾಮೋದರ ರಾವ್ 1992:24] ಇಲ್ಲ. ಅದಿಲ್ಲದಾಗ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಚಿಂತನಾ ವಿನ್ಯಾಸವು ವೈಚಾರಿಕವಾಗುವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಗದ್ಯದ ವಿಕಾಸವೂ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ನೋಡಿದಾಗ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಜಾನಪದದ ಗದ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳತ್ತ ಯಾಕೆ ಆಕರ್ಷಿತರಾಗಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಹಾಡುಗಳತ್ತಲೇ ಏಕೆ ಆಕರ್ಷಿತರಾದರು ಎಂಬ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಸಮಂಜಸವಾದ ಒಂದು ಉತ್ತರ ದೊರಕುತ್ತದೆ. ತಾವು ಆಯ್ದುಕೊಂಡ ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನವಾಗುವ ಗುಣ ಅವರಲ್ಲಿ ಇತ್ತೇ ವಿನಹ, ವಸ್ತುವಿನಿಂದ ನಿರೂಪಣಾ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ‘ಪ್ರಾಟಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಮೈಂಡ್’ ಅವರಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪೂರ್ವ ದೇಶೀಯ ಜನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಕೊಡುಗೆಗಳೆಂದು ಪ್ರಶಂಸೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾದ ಹಲಸಂಗಿ ಚನ್ನಮಲ್ಲಪ್ಪ, ಲಿಂಗಪ್ಪ ಮತ್ತು ರೇವಪ್ಪನವರ

‘ಗರತಿಯ ಹಾಡು’ (1931), ಸಿಂಪಿ ಲಿಂಗಣ್ಣ ಮತ್ತು ಪಿ. ಧೂಲಾ ಸಾಹೇಬರ ‘ಜೀವನ ಸಂಗೀತ’ (1935), ಕಾಪಸೇವಪ್ಪನವರ ‘ಮಲ್ಲಿಗೆ ದಂಡೆ’ (1935), ಇಂಥ ಭಾವುಕ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ತಪಸ್ವೀ ಕುಮಾರ್ ಮತ್ತು ಹಿರಿಯಣ್ಣನವರು [1981, 1989] ಈ ಕೃತಿಗಳ ಹಿಂದೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಿರಿಯಣ್ಣ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ- “ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಈ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಆರಂಭವಾದುದು ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ”, ಸಹಜವಾಗಿ ಇಂಥ ಸಾಹಿತ್ಯಾಸಕ್ತಜನ ಸುಂದರ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನೇ ಆಯ್ದು ವೈಭವವೀಕರಿಸಿ ಬರೆದರು. ಇಂಥವರಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಆಸಕ್ತಿ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರದೆ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಸಾಧನೆಯತ್ತಲೇ ಅವರ ವಿಶೇಷ ಒಲವು ಹರಿಯುವುದರಿಂದ, ಅವರ ಜಾನಪದ ದೃಷ್ಟಿ ಗೌಣವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಮಾಸ್ತಿಯವರ ಗೀತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಬಂಧಿ ಬರಹಗಳಾಗಲೀ ಗರತಿಯ ಹಾಡು, ಮಲ್ಲಿಗೆ ದಂಡೆ, ನಾಡಪದಗಳು. ಸಂಗ್ರಹಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿರುವ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳಾಗಲೀ ಶುದ್ಧ ಜಾನಪದ ದೃಷ್ಟಿಯವಲ್ಲ. ಜಯಕರ್ನಾಟಕ, ಜೀವನ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡ ಬರಹಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯೂ ಅದೇ” (1989 : 72). ಹಿರಿಯಣ್ಣನವರ ಮಾತು ನಿಜ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಗರತಿಯ ಹಾಡಿಗೆ ಬಿ. ಎಂ. ಶ್ರೀ ಕಂಠಯ್ಯನವರು ಬರೆದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯೇ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಾಕ್ಷಿ. ಬಿ. ಎಂ. ಶ್ರೀ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ : “ಕನ್ನಡ ಕವಿತೆ ತನ್ನ ಅಳತೆಯನ್ನೇ ಅಲ್ಲ, ಆಳವನ್ನು ಕೂಡಾ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಸಂಸ್ಕೃತ -ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ, ಇತರ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಸರಿಯಾದ ಸಂಸ್ಕಾರದ ಜೊತೆಗೆ ಕನ್ನಡದ ಪ್ರೌಢ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವ್ಯಾಸಂಗದ ಜೊತೆಗೆ ಕನ್ನಡದ ಮತ್ತು ಇತರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಪರಾಮರ್ಶಿಸುವುದು ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವಾದ ಕರ್ತವ್ಯ. ನವನಾಗರಿಕತೆಯ ಹೊಡೆತದಲ್ಲಿ, ಪ್ರೌಢ ಸಾಹಿತ್ಯದ ತಿರಸ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಈ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಉಳಿಯುವುದೇ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ನಾಶವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಇದನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ್ದು ಕನ್ನಡಿಗರ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ” (1931 : 6-7). ಅದುವೇ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಬರೆಯುವುದು ಹೀಗೆ-“ನೃಪತುಂಗನು ಹೇಳುವ ವಿವಿಧ ಪ್ರಾಸಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಾಣಬೇಕಾದರೆ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಶರಣು ಬರಬೇಕು. ಆ ಪ್ರಾಸಗಳಲ್ಲದೆ ಗಾದೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಪ್ರಥಮಾಕ್ಷರ ಪ್ರಾಸವೂ ಸಸ್ವರ ಸನಾದ ಪ್ರಾಸಗಳೂ, ಮಾತುಗಳ ಸಮತೂಕದ ಪ್ರಾಸವೂ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿಶೇಷ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ. ಸಹಜ ರೂಪ ಸುಭಗವಾಗಿಯೂ, ಸ್ವಭಾವೋಕ್ತಿ ಪ್ರಾಣವಾಗಿಯೂ, ನಿರಲಂಕಾರ ಸುಂದರವಾಗಿಯೂ, ಅಲಂಕಾರವನ್ನು ತೋರ ಗೊಡದಂತೆ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಈ ಪದ್ಯಗಳ ಅಲಂಕಾರ ವಿಧೇಯಕವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿ ಇಲ್ಲ” (1931 : 15). ಈ ಮಾತುಗಳ ಹಿಂದೆ, ‘ಜಾನಪದ’ ಎಂದರೆ ‘ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ’, ‘ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ’ ಎಂದರೆ ‘ಜನಪದ ಹಾಡು’ ಎಂಬಂಥ ಸರಳ ತರ್ಕವೊಂದು ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿರುವುದು ನೆಗೆದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಇತರ ಸಂಗ್ರಹಗಳೂ ಇದೇ ಮಾದರಿಯವು. 1928 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಪ್ರಹ್ಲಾದ ನರೇಗಲ್ಲರ ‘ತ್ರಿಪದಿ’ ಲೇಖನ ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿರುವ

ತ್ರಿಪದಿಗಳು. 1933 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ವಿರೋಬ ವೆಂಕಟ ನಾಯಕರ 'ಹಳಿಯ ಹಾಡುಗಳು', 1935 ರಲ್ಲಿ ಹೊರಬಂದ ಬಿ. ಎನ್. ರಂಗಸ್ವಾಮಿಯವರ 'ಹಳಿಯ ಹಾಡುಗಳು', ಮತ್ತು 1940 ರಲ್ಲಿ ಹೊರಬಂದ ಅವರದ್ದೇ ಆದ ಹಳಿಯ ಪದಗಳು. 1935 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಎಸ್. ವಿ. ರಂಗಣ್ಣನವರ 'ಹಳಿಯ ಹಾಡುಗಳು', 1938 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಗೊರೂರು ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರರ 'ಹಳಿಯ ಹಾಡುಗಳು' ಮತ್ತು 1943 ರಲ್ಲಿ ಹೊರಬಂದ ಅವರ 'ಹಳಿಯ ಬಾಳು', 1947 ರಲ್ಲಿ ಹೊರಬಂದ ಎಲ್. ಗುಂಡಪ್ಪ ಸಂಪಾದನೆಯ [ಮತಿಘಟ್ಟ ಸಹೋದರರು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ] 'ನಾಡ ಪದಗಳು'-ಹಾಡುಗಳ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ಅವನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಮಾನದಂಡದಿಂದ ಮೌಲ್ಯ ಮಾಪನ ಮಾಡಿವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಈ ಸಂಕಲನಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ 'ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದುವು' ಎಂದು ಕಂಡು ಬಂದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಕೆಲವು ಬಾರಿ 'ಹಾಡುಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಿ ನಾಗರಿಕಗೊಳಿಸುವ ಕೆಲಸ'ವನ್ನೂ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು, ಈ ಶತಮಾನ ಪೂರ್ವಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಜಾನಪದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದಾಗ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ದೋಷಗಳು ಕಂಡು ಬರುವುದು ಸಹಜ. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಇನ್ನು ಜನಜೀವನವನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳದ ಸಂದರ್ಭ ಆದಾದ್ದರಿಂದ. ಅಂದಿನ ಸಂಗ್ರಹಗಳು ಬಹಳ ಬಾರಿ ಅವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಾಗಿರುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಯಿತು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೋರಾಟದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ. ಆ ಕಾಲದ ನೈತಿಕತೆಗೆ ಅನುಗುಣ ವಾಗಿ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕಾಯಿತು. ಜಾನಪದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಬಗೆಗೆ ಖಚಿತವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಮೂಡಲು ಸಹಾಯಕವಾಗುವಂಥ ಗ್ರಾಂಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಘಿಕ ಸಹಾಯಗಳು ಅವರಿಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂದು ನಾವು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವ ನಿರೂಪಕರ ವಿವರ, ಪಠ್ಯವೊಂದರ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ವಿವರ, ಮೊದಲಾದುವುಗಳನ್ನು ಆ ಕಾಲದ ಸಂಗ್ರಹಗಳು ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಇಂದಿಗೆ ಆ ಕಾಲದ ಸಂಗ್ರಹಗಳು ಬಹಳ ಸೀಮಿತವಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಸಹಕರಿಸುತ್ತವೆ. ಜ್ಞಾನಪದದ ಪಾಠ ಕಲ್ಪನೆ, ಪ್ರಕಾರ ಕಲ್ಪನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಸಂಭವಿಸಿದ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾವು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪೂರ್ವ ದೇಶೀ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಸಂಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಬಹಳ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಂಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಅನುಮಾನದಿಂದಲೂ ನೋಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಮಾತುಗಳು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವ ದೇಶೀ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದದ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿ ಮತ್ತು ಗೌರವ ಹುಟ್ಟುವಂತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಿರಾಕರಣೆಗೆ ಒಳಗಾದ ಕ್ಷೇತ್ರವೊಂದರಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕರನ್ನು ಬೆಚ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ದೇಶೀ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಗೆಗೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಾ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯೀಕರಣಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವನ್ನು

ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಂದಿಗೂ ನಾವೆಲ್ಲ ಮೆಲುಕು ಹಾಕುವಂಥ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಮೇಲಾಗಿ ತಾವು ಬದುಕಿದ ಕಾಲ ಘಟ್ಟದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಬಹಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಾವೆಲ್ಲ ಅವರಿಂದ ಕಲಿಯಬೇಕಾದ ಅಂಶಗಳು ಹಲವಿವೆ.

ಟಿಪ್ಪಣಿ

- 1 ಈ ಬಗೆಯ ವಿವರಗಳಿಗೆ ನೋಡಿರಿ: ಬಿ. ದಾಮೋದರ ರಾವ್ 1992 ಶಿವರಾಮ ಭಟ್ಟ ಪಡಿಕ್ಕಲ್ 1987.

ಗ್ರಂಥ ಋಣ

1. ತಪಸ್ವಿಕುಮಾರ್ ನಂ. 1981, ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನದ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಇತಿಹಾಸ; ಬೆಂಗಳೂರು: ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು.
2. ದಾಮೋದರ ರಾವ್ ಬಿ 1992, ಆಯಾಮಗಳು; ಶಿವಮೊಗ್ಗ: ಪರಿಸರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನ.
3. ಪರಮಶಿವಯ್ಯ ಜಿ. ಎಸ್. 1978; ಜಾನಪದ; ಮೈಸೂರು: ಸಾಹಿತ್ಯ ಸದನ.
4. ಶಿವರಾಮ ಭಟ್ ಪಡಿಕ್ಕಲ್ 987. ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿಯ ಮೊದಲ ಘಟ್ಟ (ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧ-ಅ ಪ್ರಕಟಿತ)ಮಂಗಳ ಗಂಗೋತ್ರಿ.
5. ಸುಶೀಲಾ ಪಟ್ಟಣ ಶೆಟ್ಟಿ 1974, ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಂಕಲನ ಕೃಷಿ (ಜಾನಪದ ದರ್ಶನ) ಧಾರವಾಡ: ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಪೀಠ.
6. ಹಿರಿಯಣ್ಣ ಅಂಬಳಕೆ 1989, ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆದು ಬಂದ ದಾರಿ (ಇದರಲ್ಲಿ: ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ (ಪು. ಸಂ) ಕೋಲೊಮಾನ್ ಎಸ್. ಕೆ.) ಬೆಂಗಳೂರು: ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ.
7. ಹಿರಿಯಣ್ಣ ಅಂಬಳಕೆ 1987, ಜಾನಪದ ವೀಕ್ಷಣೆ; ಮೈಸೂರು; ಪ್ರಜ್ವಲ ಪ್ರಕಾಶನ.
8. Javaharalal handoo 1989, Folklore - An Introduction; Mysore: central Institute of Indian Languages.

* * * * *

ಡಾ. ಗದ್ದಗಿಮಠರು ಗುರುತಿಸಿದ ಗೀತ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು

- ಡಾ. ಶಾಂತ ಇಮ್ರಾಪೂರ.

ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಡಾ. ಬಿ. ಎಸ್. ಗದ್ದಗಿಮಠ ಅವರದು ಬಹುದೊಡ್ಡ ಹೆಸರು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ತರ ಅವಧಿಯ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಹಕರಲ್ಲಿ ಗದ್ದಗಿಮಠರದು ಅನನ್ಯವಾದ ಸಾಧನೆ, ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬಹು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯನಡೆಸಿದ ಅವರು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಗುಣ-ಗಾತ್ರಗಳೆರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಅಪೂರ್ವವಾದುದು. ಈ ಶತಮಾನದ 3-4 ನೆಯ ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಸ್ತಿ, ಬೇಂದ್ರೆ, ದೇವುಡು, ಗೋರೂರು, ಬೆಟಗೇರಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ, ಮಧುರಚೆನ್ನರು ತಮ್ಮ ಲೇಖನ - ಭಾಷಣಗಳ ಮೂಲಕ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿತ್ತೋರಿಸಿ ಅದರ ಕಾವ್ಯ ಸತ್ತ್ವ ಭಾವ ಸಂಪತ್ತುಗಳೆಡೆಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯಾಸಕ್ತರ ಗಮನ ಸೆಳೆದರು. ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಹಲಸಂಗಿ ಗೆಳೆಯರ, 'ಗರತಿಯ ಹಾಡುಗಳು' (1931) ಸಂಕಲನವು ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅರುಣೋದಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಈ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರುವ ನಿರಾಡಂಬರತೆ - ಸಹಜತೆ - ಸ್ಪೋಪಜ್ಜಿತೆ - ಹೃದಯ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಗಳಿಗೆ ಬೆರಗಾದ ಆಸಕ್ತರ ಪಡೆಯೇ ಕರ್ನಾಟಕ ದುದ್ದಕ್ಕೂ ಚಿದುರಿಹೋಗಿರುವ ಈ ಸಮೃದ್ಧ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಂಗ್ರಹ ದೀಕ್ಷೆ ಕೈಗೊಂಡಿತೆನ್ನುವಂತೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ತರದ ಎರಡು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಂಗ್ರಹ ಕೆಲಸ ಭರದಿಂದ ಸಾಗಿತು. ಅಜ್ಞಾತ ರಸಪ್ರಪಂಚದತ್ತ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಗಮನ ಹರಿಯಿತು. 'ಬೀದಿವರೆಯ ಬೀರನಕತೆ' ಎಂದು ಅಪಹಾಸ್ಯಕ್ಕೊಳಗಾದ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯತೆ ದೊರಕಿಸಿ ಕೊಟ್ಟ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಡಾ. ಗದ್ದಗಿಮಠ ಅವರದು. ಹವ್ಯಾಸಿ ಸಂಗ್ರಹಾಕಾರರ ಸಂಕಲನಗಳಿಗಿಂತ ಗದ್ದಗಿಮಠರ ಸಂಕಲನಕರು ಸಂಶೋಧಕ ಮೌಲ್ಯ-ಅಧ್ಯಯನದ ಶಿಸ್ತಿನಿಂದ ಮೌಲಿಕವೆನಿಸುತ್ತಿವೆ. ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದ ಕೊರತೆಯೆನಿಸಿದರೂ ಅಂದಿನ ಪರಿಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಭಾವಿಸಿದಾಗ ಅವರ ಸಾಧನೆ ಗಮನಾರ್ಹವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ನಾಗರಿಕತೆಯ - ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಲ್ಲದ ಅಂದಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ (ಕ್ರಿ. ಶ. 1943-1960) ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದುದ್ದಕ್ಕೂ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ನಡೆಸಿ ಗ್ರಾಮೀಣರ ಬದುಕಿನ ಸಂಜೀವಿನಿಯಾಗಿರುವ ಅನೇಕ ಜನಪದ ಗೀತ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿಯೂ ಗದ್ದಗಿಮಠರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ತಾವು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಗೀತ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ವಸ್ತು-

ರೂಪಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಿ ಆಯಾ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ-
ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಸ್ಥಾನಿಕ ಮಹತ್ವ - ಹಾಡುಗಳ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಮುಂತಾದ
ವಿವರಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಕಟಿಸಿದುದು ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗಿದ್ದ ವಿದ್ವತ್ತಿಗೆ
ನಿದರ್ಶನವಾಗಿದೆ. ಜಾನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ ಅವರ
ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳು ಅವರ ಸಂಕಲನಗಳು ಮಹತ್ವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿವೆ. ಜನಪದ
ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಗೆಗಿರುವ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಒಲವು, ಅಧ್ಯಯನದ ಆಸಕ್ತಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ
ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ತಮ್ಮ ವಿದ್ವತ್ತು ಮತ್ತು ಜಾನಪದ ಸಂಸ್ಕಾರದ ಸತ್ವದಿಂದ
ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದ ಪ್ರಮುಖರಲ್ಲಿ ಡಾ. ಗದ್ದಗಿಮಠ
ಅವರು ಸ್ಮರಣೀಯರು. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮುಂದಿನ ಗಂಭೀರ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ
ಪೂರಕವಾಗಬಲ್ಲ ಆಕರಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಂಕಲನಗಳ ಮೂಲಕ ಒದಗಿಸಿದ್ದಾರೆ.
ಈಗಾಗಲೇ ದಾಖಲೆಯಾದಂತೆ ಅವರ ಪ್ರಕಟಿತ ಸಂಕಲನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ-6 ಕ್ರಿ. ಶ.
1952ರಲ್ಲಿ ಅವರೇ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ 'ಜಾನಪದ ಕಾವ್ಯಮಾಲೆ' ಯಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾದ
ಕೃತಿಗಳು ನಾಲ್ಕು

1. ನಾಲ್ಕು ನಾಡಪದಗಳು (1952)
2. ಕಂಬಿಯ ಹಾಡುಗಳು (ಕಿರುಹೊತ್ತಿಗೆ 1955)
3. ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲಾಣಿ (1959)
4. ಕುಮಾರ ರಾಮನ ದುಂದುಮೆ (1959)

1956ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಜನತಾಗೀತೆಗಳು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಹಕಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಘ
ಧಾರವಾಡ ಇದರ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಹೊರಬಂದಿದೆ 1960 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ 'ಲೋಕ
ಗೀತೆಗಳು' ಸಂಕಲನದ ಪ್ರಕಾಶಕರು ಮೈಸೂರ ಸರ್ಕಾರದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿ
ಇಲಾಖೆ. ಈ ಸಂಕಲನಗಳಿಗೆ ಅವರು ಬರೆದ ಅಧ್ಯಯನ ಪೂರ್ಣ ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ
ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಸಮಷ್ಟಿಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ
ಮೌಖಿಕವಾಗಿ ಉಳಿದು ಬಂದಿರುವ ಅನೇಕ ಗೀತೆ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು, ದೇಸೀ
ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸೃಜನಶೀಲ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಸವಿವರವಾಗಿ ದಾಖಲಾಗೊಳಿಸಿವೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ
ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಗದ್ದಗಿಮಠ ಅವರ ಲಭ್ಯ ಕೆಲವು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಅವರು ಗುರುತಿಸಿದ
ಗೀತೆ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಸ್ಥೂಲವಿವೇಚನೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಗೀತೆಗಳು - ಇದು ಗದ್ದಗಿ ಮಠದ ಪಿ. ಎಚ್. ಡಿ.ಯ
ಮಹಾಪ್ರಬಂಧ, ಕ್ರಿ. ಶ. 1954 ರಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ
ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪದವಿಯನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಈ ಪೌಢಪ್ರಬಂಧವು ಕ್ರಿ. ಶ. 1963 ರಲ್ಲಿ
ಅವರ ಮರಣೋತ್ತರ ಪ್ರಕಟಣೆಯಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಿಂದ
ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮರೇಗುದ್ದಿ (ಜಮಖಂಡಿ) ಗಂಗರಿ ನಾಗರಾಳ
ಹಂಗಲಿ ಬಾಗಲಕೋಟೆ, ಸಂಗಮ, ತಾಳೀಕೋಟೆ, ಮಮದಾಪುರ, ಬಬಲೇಶ್ವರ,
ನರಗುಂದಗೋಕಾವ, ಧಾರವಾಡ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಮುಂತಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ
ವ್ಯಾಪಕ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯದ ಮೂಲಕ ತಾವು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಅಪಾರ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು

ಮೂಲಸಾಮಗ್ರಿಯಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ರಚಿಸಿದ ಈ ಗ್ರಂಥವು ೧೩ ಅಧ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಅನುಬಂಧದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಲಾದ ಹನ್ನೆರಡು ಉತ್ಪನ್ನ ಹಂತಿಯ ಹಾಡುಗಳು ಈ ಗ್ರಂಥದ ಮೌಲಿಕತೆಯನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸಿವೆ. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುವ ಅನೇಕ ಅಜ್ಞಾತ ಗೀತ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಆಚರಣೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯೊಂದಿಗೇ ಪರಿಚಯಿಸುವ ಈ ಗ್ರಂಥವು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯಾಭ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕ ಸಂದರ್ಭ ಗ್ರಂಥವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾರಂಭದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತೊಂಬತ್ತು- ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಆವರೆಗೆ ನಡೆದ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನದ ರೂಪರೇಷೆಗಳನ್ನು, ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರುವ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಘನತೆಯನ್ನು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಏಕತೆಯ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವೇಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಭಾರತ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಮೊದಲ ನಾಲ್ಕು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪುನರುಜ್ಜೀವನದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡನಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನಕಾಲದಿಂದಲೂ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದುದನ್ನು ಶಿಷ್ಟಸಾಹಿತ್ಯದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿವೇಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶಿಷ್ಟಕವಿಗಳ ಅವಜ್ಞೆಗೆ ಗುರಿಯಾದ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವು ತನ್ನ ಸರಳತೆ ಸಹಜತೆ ಧ್ವನಿಶಕ್ತಿ ಕಾವ್ಯಗುಣ, ಜನಪರಸಂವೇದನೆಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದು-ಬೆಳೆದು ಬಂದ ರೀತಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ ಅನೇಕ ಗೀತಸಂಪ್ರದಾಯಗಳತ್ತ ಸಾಹಿತ್ಯಾಸಕ್ತರ ಮತ್ತು ವಿದ್ವಾಂಸರ ಗಮನ ಸೆಳೆದಿದ್ದಾರೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಉ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಗೀತ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವೈವಿಧ್ಯ-ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು, ದೇಶೀ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ವಿವೇಚಿಸುವ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯು ಮಹಾ ಪ್ರಬಂಧದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ವಿದಿತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಸ್ತುತಿಪದಗಳು - ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಮೊದಲ ಅಧ್ಯಾಯವು ಜನಪದರ ಭಕ್ತಿಗೀತೆಗಳ ವಿವೇಚನೆಗೆ ಮೀಸಲಾಗಿದೆ. ದೈವನಿಷ್ಠರಾದ ಜನಪದರಿಗೆ ಅಲೌಕಿಕ ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅಪರಿಮಿತ ನಂಬುಗೆ. ಅವರ ದಿನಚರಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದೇ ದೇವರಸ್ಮರಣೆಯೊಂದಿಗೆ. ಜನಪದರ ದೇವರುಗಳು ನೂರೆಂಟು ಶಿವ - ಪಾರ್ವತಿ - ಗಣಪತಿ - ಹನುಮಂತ - ಮಳೆರಾಜಾ - ಮುಂತಾದ ಪ್ರಮುಖ ದೇವತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಕುದ್ರೆವ - ಗ್ರಾಮದೇವತೆ - ಗೃಹದೇವತೆಗಳನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವ ಜನಪದರಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧು - ಸಂತರಲ್ಲಿ ಅಪಾರವಾದ ಭಕ್ತಿ - ಗೌರವಗಳಿವೆ. ಸೃಷ್ಟಿ - ಸ್ಥಿತಿ - ಲಯಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಮೂರ್ತಶಕ್ತಿಯ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನೇ ಪರಿಭಾವಿಸುವ ಅವರ ಆಗಾಧಶ್ರದ್ಧೆಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿರುವ ಭಕ್ತಿಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಪುಲವಾಗಿದೆ. ಭೂತ-ಪ್ರೇತಗಳಲ್ಲಿಟ್ಟ ಭಯಮೂಲ ನಂಬುಗೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಲಬಿಸಿದೆ. ಜನಪದರ ಭಕ್ತಿಮೂಲ ಶ್ರದ್ಧೆ, ಭಯಪ್ರೇರಿತ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ ಜನಪದ ಗೀತ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಸೋದಾಹರಣವಾಗಿ ವಿವೇಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸುಗ್ಗಿಯ ಹಾಡುಗಳು - ಹೆಸರಿನ ಎರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಸುಗ್ಗಿಯ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಹಾಡುಗಳು ವಸ್ತು - ಸ್ವರೂಪ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳ ಅಧ್ಯಯನವಿದೆ. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಕೃಷಿಕೇಂದ್ರಿತ ಬದುಕಿನ ಮಹತ್ವದ ಸಮಯ ಸುಗ್ಗಿಯಕಾಲ. ರೈತನಿಗೆ ಆತನ ಬೆವರಿನ ಬೆಲೆ ದೊರಕುವ ಸಂತಸದ ಸಂದರ್ಭ, ತನ್ನ ಬದುಕನ್ನು ಹಸನಾಗಿಸುವ, ತನ್ನ ಜೀವನಾಡಿಯಂತಿರುವ ಎತ್ತುಗಳು ಒಕ್ಕಲಿಗನಿಗೆ ನಂದಿಯ ಅವತಾರವಾದರೆ, ಭೂಮಿ - ತಾಯಿ, ಮಳೆರಾಜಾ ತಂದೆ ತನ್ನ ಕಾಯಕ್ಕೆ ಸಹಕರಿಸುವ ಈ ಎಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ಸ್ಮರಿಸುವ ಸ್ತುತಿಪರಗೀತಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕಣಮಾಡಿ ಹಂತಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ-ಕಣಜ ತುಂಬುವವರೆಗಿನ ಅನೇಕ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ರೈತನು ಆನಂದೋನ್ಮಾದದಿಂದ ಹಾಡುವ ಹಂತಿಯ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಸುಗ್ಗಿಯ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಹಾಡುಗಳೆಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

ನಾಗರಿಕತೆಯ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನತೆಯ ಕುಣಿತ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು- ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ವಿವರಗಳು ಕುಣಿತದ ವಿಧಾನ-ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸುವ ಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ 'ಹಳ್ಳಿಯ ಕುಣಿತಗಳು' ಜನಪದರ ಮನರಂಜನೆಯ, ಭಕ್ತಿಪ್ರದರ್ಶನದ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಾದ ಈ ಕುಣಿತಗಳನ್ನು ಹಬ್ಬ - ಜಾತ್ರೆ - ಉತ್ಸವದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕುಸಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಜಂಗು-ಕಂಕರಿ, ಸರಗೆಚ್ಚೆ, ಸಂಬಾಳ,ಕರಡೆ, ಡೊಳ್ಳು - ಜಗ್ಗಲಿಗೆ ಮುಂತಾದ ವಾದ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತ ಕುಣಿಯುವ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಇಂದಿಗೂ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಗುಗ್ಗುಳದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕುಣಿಯುವ ಪುರವಂತರು, ನಂದಿಯ ಕೋಲು ಹೊತ್ತುಕುಣಿಯುವ ನಂದಿಕುಣಿತ, ಕಂಬಿಯ ಅಯ್ಯಗಳ ಕುಣಿತ ದಪ್ಪು-ಚೌಡಿಕ ಬಾರಿಸುತ್ತ- ಕುಣಿಯುವ ಜೋಗಿತಿಯರ ಕುಣಿತದ ಈ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಡಲಾಗುವ ಗೀತಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಗೌಳಿಗಜನಾಂಗದವರು ದೀಪಾವಳಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುವ 'ಕೋಟೆ ಹಾಕು' ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೋಲಾಟ ಆಡುತ್ತ ಹಾಡುವ ಪದಗಳನ್ನು, ಶೃಂಗಾರ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಹೋಳಿಯ ಕುಣಿತದ ಪದಗಳನ್ನು, ಶ್ರಾವಣದ ಭಜನೆಯ ಹಾಡುಗಳ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದ ಆಟ ಸಂಬಂಧಿ ಪದಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳ ಹಾಡುಗಳ ವಿಶಿಷ್ಟ ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಕ್ಕಳಾಟದ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು, ವಿಧಾನಗಳನ್ನು, ಮಕ್ಕಳ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕಸಾಮಾಜಿಕ- ಐತಿಹಾಸಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅನುಕರಣಗುಣವನ್ನು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಗಂಡುಮಕ್ಕಳ ಆಟ-ಪಾಟಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟ ತಾಯಂದಿರು ತನ್ನ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬಣ್ಣನೆಮಾಡಿ ಹಾಡುವ 'ಲಾಲಿ' ಪದಗಳನ್ನು ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಮಾವೇಶ ಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಂದು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಅರ್ಹವಾಗಿರುವ ಮಕ್ಕಳ ಆಟ ಮತ್ತು

ಹಾಡುಗಳ ಅಧ್ಯಯನದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ನಾಲ್ಕು ದಶಕಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಕಂಡುಕೊಂಡು ಜನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಮಕ್ಕಳ ಹಾಡುಗಳ ವಿಶಿಷ್ಟಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿದುದು ಗದ್ದಗಿಮಠರ ಮಹತ್ವದ ಸಾಧನೆಯಾಗಿದೆ.

‘ರಸನಿಮಿಷಗಳ ರಸಿಕನೂ ರಸಾವೇಶಗಳ ಬಂಟನೂ ಆದ ರೈತನು ಅಲ್ಲೊಮ್ಮೆ ಇಲ್ಲೊಮ್ಮೆ ಹಾಸ್ಯಮಾಡಿ ನಕ್ಕದ್ದೂ ಉಂಟು. ನಗಿಸಿದ್ದೂ ಉಂಟು ರೈತನ ಪರಿಶ್ರಮಪೂರ್ಣ ದಿನಚರಿಯಲ್ಲಿ ರಸಾತ್ಮಕ ಹಾಸ್ಯವು ಜೀವನೋತ್ಸಾಹ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ದಿವ್ಯಔಷಧ ನಕ್ಕು ನಗಿಸುವ ಕಲೆ ಆತನಿಗೆ ಕರಗತ. ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರುವ ಹಾಸ್ಯದ ನಯ-ನವಿರು-ಮುಳ್ಳು- ಮೊನಚುಗಳನ್ನು ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ ಲೇಖಕರು ಹಳ್ಳಿಗರ ವಿನೋದ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ರಸಿಕತೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಹಾಸ್ಯದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಜನಪದ ಗೀತೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಒಂದು ವಿಭಿನ್ನ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಗಂಡ-ಹೆಂಡಿರ ಹಾಸ್ಯ, ಹಿರಿ - ಕಿರಿಯರ ಹಾಸ್ಯ, ಪ್ರಿಯ-ಪ್ರೇಯಸಿಯರ ಹಾಸ್ಯ, ಬೀರಾರ ಹಾಡುಗಳ ವಿಡಂಬನಾತ್ಮಕ ಹಾಸ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಹಾಸ್ಯದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಇಂದಿಗೂ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ವಿನೋದದ ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ಮನರಂಜನೆಗಾಗಿ ಹಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸೌಜನ್ಯ ಬಾಣಾಕ್ಷತನ- ಮಾತಿನ ಚಕಮುಕಿ, ಅಣಕು, ಪರ್ಯಾಯೋಕ್ತಿ, ರಸಿಕತೆ ಮುಂತಾದ ಮಾನವ ಸ್ವಭಾವದ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಯನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಸ್ಪಂದಿಸುವ ಈ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಗರ ಬಿಚ್ಚುಮನಸ್ಸು ಜೀವನಪ್ರೀತಿ-ಉತ್ಸಾಹಗುಣಗಳು ಪ್ರತಿಫಲಿಸಿವೆ. ಬದುಕನ್ನು ಗಾಢವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುವ ಜನಪದದಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯದ ಬರತೆ ಬತ್ತುವುದಿಲ್ಲ. ಗಾದೆ-ಕತೆ-ಒಗಟುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರುವ ಹಳ್ಳಿಗರ ಹಾಸ್ಯ ಗುಣವನ್ನು, ಶರೀರ ಮನಸ್ಸು ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಅರಳಿಸುವ ಈ ಹಾಸ್ಯಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿಧಾಯಕ ಆಯಾಮವನ್ನು ‘ಹಾಸ್ಯದ ಹಾಡುಗಳು’ ಹೆಸರಿನ ಐದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯನದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ವಿವಾಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬೀಗರನ್ನು ಇದಿರುಗೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಬೀಳ್ಕೊಡುವವರೆಗಿನ ವಿವಿಧ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಹಾಡುವ ಮದುವೆಯ ಸೋಬಾನದ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ‘ರಸನಿಮಿಷಗಳು’ ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಡಸರು ಹಾಡುವ ಲಾವಣಿಗಳು ದುಂದುಭಿಹಾಡು ಭಲರೆಹಾಡುಗಳು, ಹೋಳಿಯ ಹಾಡುಗಳು ಬೀಸುವ ಕುಟ್ಟುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೆಂಗಸರು ಹಾಡುವ ಹಾಡುಗಳ ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದ ಗೀತೆ ಸಂಪತ್ತನ್ನು (ರಸಾವೇಶದ ಹಾಡುಗಳೆಂದು) ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಕಿತ್ತೂರ ಚನ್ನಮ್ಮ-ನರಗುಂದ ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ, ಸಂಗೋಳಿ, ರಾಯಣ್ಣ, ಸಿಂಧೂರಲಕ್ಷ್ಮಣ ಮುಂತಾದ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸುತ್ತ ಹೆಣೆಯಲಾದ ಕಥನಾತ್ಮಕ ಗೀತೆಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ‘ಲಾವಣಿಸಾಹಿತ್ಯ’ ವೆಂದು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ ದುಂದುಭಿವಾದ್ಯ ಬಾರಿಸುತ್ತ ಚಾತ್ರಿಯ

ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅರಸರ ದಿಗ್ವಿಜಯಕಾಲಕ್ಕೆ ಹಾಡುವ ಒಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯವು ಅರಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಗದ್ದಗಿಮಠರು ಇಂಥ ಹಾಡುಗಳನ್ನು 'ದುಂದುಭಿ' ಗಳೆಂದು ಹೆಸರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ದೊರೆಮಲ್ಲಸರ್ಜ ದುಂದುಭಿ ಕಾವ್ಯದ ಒಂದು ಮಾದರಿ ಶಿವಶರಣರ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿರುವ ಇನ್ನೊಂದು ಗೀತಸಂಪ್ರದಾಯ 'ದುಂದುಮಿ' ಕರಡೆ- ಸಂಬಾಳ-ಮದ್ದಲಿವಾದ್ಯಗಳ ಹಿಮ್ಮೇಳದೊಂದಿಗೆ ಹಾಡಲಾಗುವ ಶಿವಶರಣರ ಕಾಲಜ್ಞಾನದ ಹಾಡುಗಳು ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿವೆ. ಈ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರದ ಹಾಡುಗಳ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ - ಸಂದರ್ಭ -ಭಂದಸ್ಥಿತಿ ವೈವಿಧ್ಯ ಕಾವ್ಯಗುಣ-ಪರಿಣಾಮಗುಣ ಕುರಿತು ಅಭ್ಯಾಸ ಪೂರ್ಣ ವಿವರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದುದು ಈ ನಿಟ್ಟಿನ ಮುಂದಿನ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿದೆ.

ಗದ್ದಗಿಮಠರವರು ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯುವ ಹೊತ್ತಿಗಾಗಲೇ ಹಲಸಂಗಿಯ ಗೆಳೆಯರಿಂದ ಹೊಸಬಂದ. (ಗರತಿಯ ಹಾಡು, ಮಲ್ಲಿಗೆ ದಂಡೆ, ಸಂಕಲನಗಳು, ಬೆಟಗೇರಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ, ಕ. ರಾ. ಕೃ. ಬಿ. ಎಸ್. ರಂಗಸ್ವಾಮಿ, ಗೋರೂರು ರಂಗಸ್ವಾಮಿ, ಎಲ್. ಗುಂಡಪ್ಪ ಮುಂತಾದವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳ ಸಂಕಲನಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳಕು ಕಂಡ ಗರತಿಯರ ಹಾಡುಗಳು ವಿದ್ವಾಂಸರ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆದಿದ್ದವು. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬೇಂದ್ರೆ, ಬೆಟಗೇರಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ, ಮಾಸ್ತಿ, ದೇವುಡು ಇತ್ಯಾದಿ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಅನೇಕ ಲೇಖನಗಳ ಮೂಲಕ ಗರತಿಯ ಗೀತಭಂಡಾರದಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿದ ಅನೇಕ ಮೌಲಿಕ ಗುಣಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿದ್ದರು. ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಗದ್ದಗಿಮಠರು ಗರತಿಯ ಹಾಡುಗಳ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ಎರಡು ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಹಿಳೆಯರ ನೋವು-ನಿರಾಶೆ-ತ್ಯಾಗ-ಔದಾರ್ಯ, ಸಂತೋಷ-ಬೇಸರ, ಸರಸ-ವಿರಸಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವ ಈ ಗೀತೆಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದ ಸ್ತ್ರೀಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಮಗ್ರ ದರ್ಶನವನ್ನೊದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಕುಟುಂಬ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾದ ಆಕೆಯ ಬದುಕಿನ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು, ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸುವ ಆಂತರಿಕ ತುಮಲಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಾರೆ ಸ್ತ್ರೀಸ್ವಭಾವದ ವೈವಿಧ್ಯ- ವೈರುಧ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಗರತಿಯ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಪಂಗಡವಾಗಿರುವ ಲಿಂಗಾಯತ ಮತಸ್ಥ ಒಕ್ಕಲಿಗರು ಉತ್ತುವ ಬಿತ್ತುವ - ಒಕ್ಕುವ (ರಾಶಿಮಾಡುವ) ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ಪಾಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಒಕ್ಕಲುತನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ಶೇಖರಿಸಿ 'ಸುಗ್ಗಿಯ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಕಣಮಾಡುವುದು, ಮೇಟಿಯ ನಾಟುವುದು, ತೆನೆಮುರಿಯುವುದು, ಹಂತಿಯ ಕಟ್ಟುವುದು, ರಾಶಿತೂರುವುದು ನಂತರ ಮೇಟಿಯ ರಾಶಿ ಕರಿಖಿಂಟ -

ಬಿಳಿಬಿಟ್ಟ ಸಂಪ್ರದಾಯ. ಗೋಪಾಳ - ದಾನಧರ್ಮಮಾಡುವುದು - ಈ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ರೈತರು ಹಾಡುವ ಹಾಡುಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾಗಿದ್ದು ದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಗದ್ದಗಿಮಠರು ಇಂಥ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಆಚರಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಸುಗ್ಗಿಯ ಹಾಡುಗಳು ಅಚ್ಚ ದ್ರಾವಿಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಂಶಗಳಾಗಿವೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿ ಈ ಹಾಡುಗಳು ಮತ್ತು ಸುಗ್ಗಿಯ ಆಚರಣೆಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸುಗ್ಗಿಯ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಹಾಡುಗಳು ಭಕ್ತಿಪರವಾಗಿದ್ದು ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನದ ನಿಗೂಢ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಋತುಮಾನಕ್ಕನುಸರಿಸಿ ವರ್ಷವಿಡೀ ಆಚರಿಸಲಾಗುವ ಅನೇಕ ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ಜನಪದರು ಹಾಡುವ ಹಾಡುಗಳು ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಭೂಮಿಪೂಜೆಯ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಲಾಗುವ ಮಣ್ಣೆತ್ತಿನಪೂಜೆ, ನಾಗಪೂಜೆ-ಗಣಪತಿ-ಗೌರಿ-ಶೀಗೆಯಪೂಜೆ, ಗುರ್ಜಿ-ಜೋಕುಮಾರ ಗುಳ್ಳವನ ಪೂಜೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಳೆಯರು ಹಾಡುವ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಹಾಡುಗಳು. ಬನ್ನಿಯಹಬ್ಬ, ದೀಪಾವಳಿ, ಶಿವರಾತ್ರಿ, ಹೋಳಿಯಹಬ್ಬ, ಯುಗಾದಿ, ಕಾರ ಮಣ್ಣೆಮ್ಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಳರು-ಗಂಡಸರು ಹಾಡುವ ವಿಶೇಷ ಹಾಡುಗಳ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಬ್ಬಗಳ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಉದ್ದೇಶ, ಆಚರಣೆಯ ಸ್ವರೂಪ - ವಿಧಾನ - ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮಹತ್ವ ಮತ್ತು ಹಬ್ಬಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಜನಪದರ ಮುಗ್ಧ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ವಿವೇಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಹಂತಿಯ ಹಾಡುಗಳು ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಗೀತಸಾಹಿತ್ಯದ ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಭಾಗವಾಗಿದೆ. ಜನಪದರ ಲೋಕದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಜೀವನಾನುಭವಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಹಂತಿಯ ಹಾಡಿನ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ದಾಖಲಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಗದ್ದಗಿಮಠರದು. ಹಳ್ಳಿಗರ ರಸಿಕತೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ- ಐತಿಹಾಸಿಕ- ಚಾರಿತ್ರಿಕಪ್ರಜ್ಞೆ, ಕೃಷಿಸಂಬಂಧಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುವ ಹಂತಿಯ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು, ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಅಭ್ಯಸಿಸಿ ಲೇಖನದ ಮೂಲಕ ವಿದ್ಯಾಂಸರ ಗಮನ ಸೆಳೆದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಗ್ರಂಥದ ಅನುಬಂಧದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿರುವ 12 ಹಂತಿಯ ಹಾಡುಗಳು ಹಿಂದೆಲ್ಲೂ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರದ ಅಪೂರ್ವ ಹಾಡುಗಳಾಗಿವೆ. ಕಲ್ಯಾಣ ಬಸವಯ್ಯ, ಹರಳಯ್ಯ ಮಡಿವಾಳ ಮಾಚಯ್ಯ, ಕಿನ್ನರಿಬೊಮ್ಮಯ್ಯ, ಮೇದರ ಕೇತಯ್ಯ, ಇಳಿಹಾಳ ಬೊಮ್ಮಯ್ಯ ---- ಮಾದಾರ ಚೆನ್ನಯ್ಯ ಮುಂತಾದ ಶಿವಶರಣರ ಸಂಬಂಧಿಸಿವೆ.

ಜಾನಪದ ಕಾವ್ಯಮಾಲೆಯ ಎರಡನೆಯ ಪ್ರಕಟಣೆ 'ಕಂಬಿಯ ಹಾಡುಗಳು' ಕ್ರಿ. ಶ. 1955 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ಈ ಚಿಕ್ಕಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಕಂಬಿಯ ಅಯ್ಯಗಳು ಶಿವರಾತ್ರಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಶೈಲ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಮೇಳದೊಡನೆ ಹಾಡುವ ಕಂಬಿಯ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ೫ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಭಕ್ತಿ ಪರವಾದ ಈ ಹಾಡುಗಳು ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನ ಬಿರುದಾವಳಿಗಳನ್ನು ಘೋಷಣಾ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸ್ತುತಿಸುವ ಆನಂದೋನ್ಮಾದದ ಭಕ್ತಿಗೀತೆಗಳಾಗಿವೆ. ಕಂಬಿಯ ಹಾಡುಗಳ

ವೈವಿಧ್ಯವನ್ನು ಒಂದು ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ. 1) ಎಗ್ಗಲಿಸುವುದು 2) ಕಂಬಿಯಹಾಡು 3) ಉರ್ದುಮಿಶ್ರಿತ ಕಂಬಿಯ ಹಾಡು 4) ಬಿರುದಾವಳಿಗಳು 5) ಮಂಗಳಾರತಿಗಳು. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಭಕ್ತರು ಮಾತ್ರ ಹಾಡುವ ಈ ವಿಶೇಷ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಕಟ ಕೃತಿಯೆಂದು.

ಧಾರವಾಡದ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಹಕಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಘದ ಮೂರನೆಯ ಪ್ರಕಟಣೆಯಾಗಿ ಕ್ರಿ. ಶ. 1956ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ 'ಜನತಾಗೀತೆಗಳು' ದಿ. ಗದ್ದಗಿಮಠರ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳ ಮೂರನೆಯ ಸಂಕಲನ. ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಒಂದು ವಿಭಾಗಗಳಿವೆ. ಎರಡು ಮತ್ತು ಮೂರನೆಯ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡೆರಡು ಒಳವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

೧. ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಹಾಡುಗಳು. ೨. ಹಂತಿಯಹಾಡುಗಳು(ಬಿಡಿಹಾಡುಗಳು- ದೊಡ್ಡಹಾಡುಗಳು) ೩. ಹೋಳಿಯಹಾಡುಗಳು(ಹೋಳಿಯಹಾಡುಗಳು- ದುಂದುಮೆ ಹಾಡುಗಳು ೪. ಬೀಸುವ ಹಾಡುಗಳು ೫. ಇತರೆ ಹಾಡುಗಳು.

ಈ ಕೃತಿಯ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಕ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ವಿ. ಎಸ್. ಬಸವನಾಳ ಮತ್ತು ಶಿ. ಜಿ. ನಂದಿಮಠರು ಹೇಳುವಂತೆ ಗದ್ದಗಿಮಠರ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಮಿಕ್ಕುವಷ್ಟು ಜಾನಪದ ಹಾಡುಗಳ ಸಂಗ್ರಹವಿದ್ದಿತೆನ್ನುವ ಸಂಗತಿ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ. ಕ್ರಿ. ಶ. 1943 ರಿಂದ 1956ರ ವರೆಗೆ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮಲೆನಾಡು ಬಯಲನಾಡು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅವರು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಅಪಾರವಾದ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿಯೂ, 'ಅಲ್ಲೊಂದು ಇಲ್ಲೊಂದು ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಜನತಾಗೀತೆಗಳು ಎಂದು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ.'^೧

ಮೊದಲ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ೬ ಹಾಡುಗಳಿವೆ. "ಜನಪದವು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಅಂಧಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ನಂಬಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಿ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ತಾ ತಂದ 'ಚ್ಯಾಜ' ವೆಂದು ಕೊಡುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಅರ್ಥಗಳು ನಮಗಿಂದು ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಉಳಿದು ಬಂದಿವೆ"^೨ ಎಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಅಪೈಚ್ಛಾನಿಕತೆಯನ್ನು, ಜನಪದರ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಒಲವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುವ ಗದ್ದಗಿಮಠರು ಬನ್ನಿಯ ಹಬ್ಬ, ನಾಗಪಂಚಮಿಯ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹಳ್ಳಿಗರ ದೈವೀಶ್ರದ್ಧೆ, ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ತವರೂರ ಪ್ರೇಮ, ಮಳೆತರುವ ದೇವತೆಗಳಾದ ಗುರ್ಚಿ, ಜೇಡುಮಾರ, ಪೂಜೆಯ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿರುವ ರೈತನ ನಂಬುಗೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ.

೧. ಜನತಾಗೀತೆಗಳು - ಸಂ. ಡಾ. ಬಿ. ಎಸ್. ಗದ್ದಗಿಮಠ - (ಮೊದಲ ಮಾತು - ಪುಟ 27ಪ.1956)

೨. ಜನತಾಗೀತೆಗಳು - ಸಂ. ಡಾ. ಬಿ. ಎಸ್. ಗದ್ದಗಿಮಠ - (ಮೊದಲ ಮಾತು - ಪುಟ 15ಪ.1986ನ)

ಎರಡನೆಯ ಭಾಗ ಹಂತಿಯ ಹಾಡುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಂತಿಯ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಹಾಡುಗಳು - ದೊಡ್ಡ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಉಪವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತನ್ನ ಬದುಕಿಗೆ ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ನೀಡುವ ಬಸವಣ್ಣ, ಮಹಾದೇವ, ಶ್ರೀಶೈಲ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ, ಶರಣರನ್ನು ಕುರಿತ ಸ್ತುತಿರೂಪದ ಬಿಡಿ ತ್ರಿಪದಿಗಳನ್ನು, ನೂರೊಂದ ಶರಣ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನಾಧರಿಸಿದ ಮಾರುದ್ಧ ಹಾಡುಗಳನ್ನು, ಕನ್ನಡ ವೀರಗಲಿಗಳ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಾಡುಗಳನ್ನು, ಕಂಪಲಿ, ನರಗುಂದ, ವಿಜಯನಗರ ಮೊದಲಾದ ರಾಜ್ಯಗಳ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚು ಮರೆಯಿಲ್ಲದೇ ಬಣ್ಣಿಸುವ ದೀರ್ಘಕಥಾನಕ ರೂಪದ ಹಂತಿಯ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಹೋಳಿಯ ಹಾಡುಗಳು- ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಎರಡು ಉಪವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಹೋಳಿಯ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ದುಂದುಮೆಯ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಸಂಕಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ "ಹೋಳಿಯ ಹಾಡುಗಳು ಲಾವಣಿಗಳಿರಬಹುದು ದುಂದುಮೆ ಗಳಿರಬಹುದು ---- ಕೇವಲ ತ್ರಿಪದಿಯ ಬಿಡಿಹಾಡುಗಳೂ ಇರಬಹುದು ಎನ್ನುವ ಡಾ. ಗದ್ದಗಿಮಠರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಹೋಳಿಯ ಹಾಡುಗಳ ಧಂದೆ ವೈವಿಧ್ಯವನ್ನು ಜನಪ್ರಿಯತೆಯನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸುತ್ತದೆ.

ಹನ್ನೊಂದು ಉಪಶೀರ್ಷಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾದ ಗರತಿಯ ಹಾಡುಗಳ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು 'ಬೀಸುವ ಹಾಡುಗಳು' ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಲಾಗಿದೆ. 'ಇತರ ಹಾಡುಗಳು' ಹೆಸರಿನ ಕೊನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಗರ ಆಚಾರ-ವಿಚಾರ ಧರ್ಮ-ನೀತಿ, ಗರತಿಯಗರಿಮೆ, ಶರಣರ ಸತ್ಯನಿಷ್ಠೆ, ಕಸಬುಗಾರರ ಹಿರಿಮೆ, ಮಕ್ಕಳಾಟದ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ ಎಂಟು ಹಾಡುಗಳಿವೆ.

ಕ್ರಿ. ಶ. 1960 ರಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡ 'ಲೋಕಗೀತೆಗಳು' ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪರಂಪರೆಯಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತ ಬಂದಿರುವ ಸೋಬಾನದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕೋಲುಪದಗಳನ್ನು ಎರಡು ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವರೇ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವಂತೆ ಈ ಲೋಕಗೀತೆಗಳಲ್ಲಿ 'ಕನ್ನಡ ಜನಾಂಗದ ನಾಗರಿಕತೆ ಧರ್ಮ-ಸಮಾಜ-ಜೀವನಾದಿಗಳ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಹದ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ವಿಧಾನ, ಸೋಬಾನ ಪದಗಳ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಸೋಬಾನ ಶಬ್ದದ ಉತ್ಪತ್ತಿ, ಕೋಲಾಟದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ, ಕೋಲಾಟದ ನೃತದೊಡನೆ ಕೋಲುಪದಗಳನ್ನು ಹಾಡುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಸವಿವರವಾಗಿ ಬಿಡುಪ ಉಪಯುಕ್ತ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಈ ಗ್ರಂಥದ ಮೊದಲ ಅಧ್ಯಾಯವು ಸೋಬಾನ ಪದಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ. 'ಸೋಬಾನದ ಪದಗಳನ್ನು ಮದುವೆಯ ಸೋಬಾನಗಳು -ಮಂಗಲ ಸೋಬಾನಗಳನ್ನು ಎರಡು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮದುವೆಯು ಹಳ್ಳಿಗರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಸಂಭ್ರಮದ ಸಮಯ. ಮೂರುದಿನದಿಂದ ಒಂದು ವಾರದವರೆಗೆ ಆಚರಿಸಲಾಗುವ ಹಳ್ಳಿಗರ ಮದುವೆ ವಿಧಾನಗಳು ಹಲವಾರಿವೆ. ಹಂದರಗಂಬ ನಿಲಿಸುವುದು, ಒರಳುಕಲ್ಲು ಪೂಜೆ, ದಂಡೆ-ಬಾಸಿಂಗ ತರುವುದು ಬೀಗರನ್ನು ಇದಿರುಗೊಳ್ಳುವುದು, ಐರಣಿ ತರುವುದು, ಅರಿಪಿಣಿ ಹಚ್ಚುವುದು, ಸುರಗಿ ಸುತ್ತುವುದು ----- ಕೂಸುಒಪ್ಪಿಸುವುದು, ಬೀಗರ ಬೀಳ್ಕೊಡುಗೆ ಮುಂತಾದ ಆಚರಣೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಗುಗ್ಗುಳದ ಮದುವೆಯಾದರೆ ಇನ್ನೂ ಹಲವಾರು ಆಚರಣೆಗಳು ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ಮದುವೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಣ್ಣ - ಪುಟ್ಟ ವಿವರಗಳ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ನೀಡುವ ಸೋಬಾನಪದಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದ ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಇಂದಿಗೂ ಜೀವಂತವಿರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ ಗದ್ದಗಿಮಠರು (48) ನಲ್ವತ್ತೆಂಟು 'ಮದುವೆಯ ಸೋಬಾನ'ಗಳನ್ನು 'ಮದುವೆಯ ಸೋಬಾನ' ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ.

'ಕನ್ನಡ ಕೋಲು ಪದಗಳು' ಇದು 116 ಪುಟಗಳ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಂಕಲನವಾಗಬಲ್ಲ ಎರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಜನಪದರ ಸಾಮೂಹಿಕ ನೃತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕೋಲಾಟವು ಇಂದಿಗೂ ಅವರ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಿನ ಕುಣಿತವಾಗಿದೆ. ಹಬ್ಬ-ಹುಣ್ಣಿಮೆ -ಜಾತ್ರೆ- ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಚಿಣ್ಣಿ-ಕೋಲುಗಳನ್ನು ತಾಳಬದ್ಧವಾಗಿ ಬಾರಿಸುತ್ತಹಾಡಿ-ಕುಣಿಯುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವು ಅನೇಕ ಶತಮಾನಗಳಷ್ಟು ಪ್ರಾಚೀನವಾದುದು. ಸುಗ್ಗಿಯಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಶ್ರಾವಣಮಾಸದಲ್ಲಿ ಹೋಳಿಯ ಹುಣ್ಣಿಮೆ, ದೀಪಾವಳಿಯಲ್ಲಿ, ರೈತರು ಬೆಳದಿಂಗಳ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕೋಲಾಡುವುದು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ವೀರರಿಗೆ -ಶರಣರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವೀರರಸದ -ಭಕ್ತಿರಸದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು, ಒಕ್ಕುಲುತನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವೃತ್ತಿನಿಷ್ಠ ಸ್ತುತಿಪರ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತ ಕೋಲಾಟವಾಡುವುದು ಜನಪ್ರಿಯ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿದೆ. ಇಂಥ ಕೋಲಾಟದ ಪದಗಳ ವಸ್ತುವೈವಿಧ್ಯ ಹಿನ್ನೆಲೆ- ಹಾಡಿನ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ ಕೋಲಾಟದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು

೧. ಗೌರಿಸೀಗೆಯ ಪದಗಳು ೨. ನಾಡಕೋಲು ಪದಗಳು ೩. ಕಿತ್ತೂರ ಕೋಲ ಪದಗಳು ಎಂದು ಮೂರು ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಪೌರಾಣಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ರಚನೆಯಾಗಿರುವ ಗೌರಿಸೀಗೆಯ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಗೆ- ಗೌರಿಯರ ಸಂವಾದ, ಇಬ್ಬರು ಹೆಂಡತಿಯರ ಜಗಳದಿಂದ ಶಿವನು ಅನುಭವಿಸುವ ಬವಣಿಯ ವಿವರಗಳು ಹಾಸ್ಯಮಯವಾಗಿ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿವೆ.

ನಾಡಕೋಲಪದಗಳು ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೋಟಿ ಕೊತ್ತಳಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು, ಶಿವಶರಣರ ಚರಿತ್ರೆ, ಮತ್ತು ಪ್ರಾಚೀನಕಾಲದ ಸಾರಿಗೆ ಸಾಗಾಟ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕುತೂಹಲಕಾರಿ ವಿವರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ 14 ಕೋಲು ಪದಗಳಿವೆ.

ಕಿತ್ತೂರ ಕೋಲಪದಗಳು ಹೆಸರೇ ಸೂಚಿಸುವಂತೆ ಕಿತ್ತೂರ ಅರಸೊತ್ತಿಗೆಯ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿವೆ. ಈ ವಿಭಾಗದ ೧೨ ಕೋಲು ಪದಗಳು ಕಿತ್ತೂರ ಅರಸರ ದಿನಚರಿಯಿಂದ ಮೊದಲೊಂದು ಥ್ಯಾಕರೆಯ ಕೊಲೆಯವರೆಗಿನ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಂಪುಟವಾಗಿವೆ.

೧. ಜನತಾಗೀತೆಗಳು - ಸಂ. ಡಾ. ಬಿ. ಎಸ್. ಗದ್ದಗಿಮಠ (ವೇದಂ ಮಾಡು - ಪುಟ 27ಪು. 1956

೨. ಪುಟ 15, ಪು. 1986

* * * * *

ಜನಪದ ಕಲೆಗಳು -ಸುಧಾರಣೆಯ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ

- ಡಾ. ಎಂ. ಜಿ. ಈಶ್ವರಪ್ಪ.

ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ತೊಡಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಅಭ್ಯಾಸಿಗೆ ಎದುರಾಗುವ ಶಬ್ದಗಳು ಮೂರು. ಒಂದನೆಯದು ಸಂಗ್ರಹ, ಎರಡನೆಯದು ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಮೂರನೆಯದು ಸಂವರ್ಧನೆ. ಜಾನಪದದ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಅಂಗ ಕುರಿತು ಕೆಲಸಮಾಡುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಮಾಡಬಹುದು. ಸಂರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಧ್ವನಿಮುದ್ರಣ ಅಥವಾ ದೃಶ್ಯಮುದ್ರಣ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಮಾಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಜನಪದ ಕಲೆಯು ಯಾರಲ್ಲಿದೆಯೋ ಅವರಲ್ಲಿ ಅದು ಉಳಿಯುವಂತೆ ಮತ್ತು ಬೆಳೆಯುವಂತೆ ಅರ್ಥಾತ್ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಸಂವರ್ಧನೆ ಆಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ತುಂಬ ತೊಡಕಿನ ಕೆಲಸವಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಸಂದಿಗ್ಧ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ "ಸುಧಾರಣೆ" ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಚಾಲ್ತಿಗೆ ತರಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದು ಮಹತ್ವದ ವಿಷಯ ಎಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಎಂದರೆ ಅದು ಹೇಗಿದೆಯೋ ಹಾಗೆ ಇರುವಂತೆ ಮತ್ತು ಸಂವರ್ಧನೆ ಎಂದರೆ ಅದು ಮುಂದುವರಿಯುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಸಂವರ್ಧನೆ ಮಧ್ಯೆ ತೊಡಕುಗಳು ಉಂಟಾಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ 'ಸುಧಾರಣೆ' ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಯೋಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಜನಪದ ಕಲೆಗಳು, ಜನಪದರ ಬದುಕಿನ ಕ್ರಿಯಾಂಗಗಳು. ಅವರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬದುಕಿನ ಮೂರ್ತರೂಪಗಳು. ಅವರ ಬದುಕಿನ ಸುಖದುಃಖಗಳನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದಿಟ್ಟಿ ಗಾಥೆಗಳು. ದೈವಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದ ಭಕ್ತಿ ಕಾವ್ಯಗಳು. ಮನರಂಜನೆಗಾಗಿ ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡ ಕಲಾತ್ಮಕ ರೂಪಗಳು. ಅವು ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವುದು ಅವರ ಬದುಕಿನ ಒಂದು ಅಂಗವಾಗಿ. ಶ್ರಮನಿವಾರಣೆಯ ಅಂಗವಾಗಿ, ವಿಧಿಯನ್ನೋ ಆಚರಣೆಯನ್ನೋ, ಪೂರೈಸುವ ಸಲುವಾಗಿ. ಅಂತಹ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಾಣವಾದಾಗ ಅವು ತನಗೆ ತಾನೇ ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತವೆ. ಓತಪ್ರೋತವಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತವೆ. ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲು ಕೈಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಬೀಸುವ ಹಾಡುಗಳು ಆ ಲಯಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಹೊಮ್ಮುತ್ತವೆ. ಹಂತಿ ಹೊಡೆಯುವವನಿಗೆ ಹಂತಿ ಹಾಡುಗಳು ಸ್ಪರಿಸುತ್ತವೆ. ಮದುವೆಯು ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಸೋಬಾನೆ ಹಾಡುಗಳು ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿಯೇ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತವೆ. ಹತ್ತಾರು ಜನರು ಕೂತು ಅಡಿಕೆ ಸುಲಿಯುವಾಗ ಕತೆ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಕಳೆ ತೆಗೆಯುವಾಗ ಕಳೆಹಾಡುಗಳು ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತವೆ.

ಇಂದಿನ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಹಿಂದಿನ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಪ್ರಶಾಂತವಾದ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧನಗಳು ಮತ್ತು ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ದೊರಕಿ ನಗರೀಕರಣಗೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಆಧುನಿಕತೆಯ ಸ್ಪರ್ಶ ದೊರಕಿ ಯಂತ್ರಗಳು ಶ್ರಮವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಧ್ವನಿವರ್ಧಕದ ಹಾವಳಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ರೇಡಿಯೋ ಮತ್ತು ಟೆಲಿವಿಶನ್‌ಗಳು ಮನರಂಜನೆಯ ಸಾಧನಗಳಾಗಿವೆ. ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲಿನ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹಿಟ್ಟಿನ ಗಿರಣಿ ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗಿ ಒಕ್ಕಲಿನ ಸ್ವರೂಪವೇ ಬದಲಾಗಿ ರುವುದರಿಂದ, ಮದುವೆಗೆ ಮುಂಚೆಯೇ ಧ್ವನಿವರ್ಧಕ ಹಾಡುಹೇಳಲು ತೊಡಗುವುದರಿಂದ, ಬೀಸುವ ಕುಟ್ಟುವ ಹಾಡುಗಳು, ಹಂತಿ ಹಾಡುಗಳು, ಸೋಬಾನೆ ಹಾಡುಗಳು ಮೂಲೆಗುಂಪಾಗಿವೆ. ಸದ್ಯ ಈಗ ಹಾಡುವವರಾದರೂ ಸಿಗುತ್ತಾರೆ, ಆ ಜನಾಂಗ ಕಣ್ಮರೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಧ್ವನಿಮುದ್ರಣದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅವು ಸಿಗಲು ಸಾಧ್ಯ. ಹಿಟ್ಟಿನ ಗಿರಣಿ ಜೊತೆಗೆ ಹಾಡುವುದು, ಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ಹೊಡೆಯುವಾಗ ಹಾಡುವುದು ಅಸಂಗತವಾಗುತ್ತದೆ.

ರಿಚುಯಲ್‌ನ ಅಂಗವಾಗಿ, ಆಚರಣೆಗಳ ಅಂಗವಾಗಿ ಹೊಮ್ಮುವ ಕಲೆಗಳು ಕೆಲವಿವೆ. ಅವುಗಳ ನಿಜವಾದ ಸತ್ತ್ವ ನಮಗೆ ತಿಳಿಯುವುದು ಅವು ಆ ರಿಚುಯಲ್‌ನ ಅಂಗವಾಗಿ ಬಂದಾಗ ಮಾತ್ರ. ಮಾರಿಹಬ್ಬದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಆಸಾದಿ ಭಾವುಕನಾಗಿ ಹಾಡಬಲ್ಲ, ಅವನ ಹಾಡುಗಳಿಗೆ ಸತ್ತ್ವ, ಶಕ್ತಿ ತರಬಲ್ಲ. ಗೊಂದಲ ಹಾಕಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಗೊಂದಲಿಗ ಅಪೂರ್ವವಾಗಿ ಹಾಡಬಲ್ಲ. ಯಲ್ಲಮ್ಮನ ಗುಡಿಯ ಮುಂದೆ, ಭಕ್ತರ ಮಧ್ಯೆ ಮಾತ್ರ ಚೌಡಿಕೆ ಕಲಾವಿದ ತನ್ನ ಗುಣಮಟ್ಟ ತೋರಬಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಈ ಕಲೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಆಯಾ ವಾತಾವರಣದಿಂದ ಕಳೆಗಟ್ಟುತ್ತವೆ. ಜೀವಸೆಲೆ ಉಕ್ಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಇವನ್ನು ವಾತಾವರಣದಿಂದ ಹೊರತಂದು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದಾಗ ವೇಲವವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳ ಕಚ್ಚಾರೂಪ ಉಳಿಯಬೇಕಾದರೆ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ಹಿಂಸೆ ಮಾಡುವ ಮಾರಿಹಬ್ಬವನ್ನು, ಸ್ವಹಿಂಸೆಯ ಮೂಲಕ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಮೈಲಾರನ ಜಾತ್ರೆಯನ್ನು ದೇವದಾಸಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸುವ ಯಲ್ಲಮ್ಮನ ಜಾತ್ರೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ವೈಚಾರಿಕ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ಸಮಾಜ ರೂಪಿಸಬೇಕಾದ ನಾವು ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಇಕ್ಕಟ್ಟಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.

ಭಿಕ್ಷಾಟನೆಯ ಅಂಗವಾಗಿರುವ ಕಲೆಗಳೂ ನಮ್ಮಲಿವೆ. ಸುಡುಗಾಡು ಸಿದ್ಧರು, ಮಂಡರು, ಗಂಗೆಗೌರಿಯವರು, ಬುಡುಬುಡಿಕೆಯವರು, ಎಣ್ಣೆಜೋಗಿಗಳು, ಮುಂತಾದವರು ಈ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ಭಿಕ್ಷಾಟನೆ ಮಾಡುವುದು ಅಪರಾಧ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರುವ ನಾವು ಈ ಕಲೆಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವುದು, ಸಂವರ್ಧನೆ ಮಾಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಅಸಮಾನತೆ ಹೋಗಲಾಡಿಸಬೇಕಾದರೆ.

ಭೇದಭಾವ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಬೇಕಾದರೆ ಇವೆಲ್ಲ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಬೇಕು ಅಥವಾ ಈಗಾಗಲೇ ಇಲ್ಲವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಭಿಕ್ಷಾಟನೆಯ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವ ಕೆಲವರು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದ ರಾಜಮಹಾರಾಜರುಗಳ ಗೂಢಚಾರರುಗಳಾಗಿದ್ದರೆಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಆದಿವಾಸಿ ಜನಾಂಗದ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನ ಕುರಿತಂತೆಯೂ ನಾವು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ವರ್ತಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹತ್ತು ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಹಸಲರು, ಕುಡುಬಿಗಳು, ಗೊಂಡರು, ದೀವರು, ಸಿದ್ದಿಗಳ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಾವೇ ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಅವರನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಕರೆತಂದು ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. “ ಅವರಿಗೆ ನಾಗರಿಕ ಪ್ರಪಂಚದ ಅರಿವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ, ಸೈಕಲ್ ಸಹ ನೋಡಿರಲಿಲ್ಲ” ಎಂದೆಲ್ಲ ವೈಭವೀಕರಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಆಧುನಿಕ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೇಗ ಪರಿಚಯಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಆಧುನಿಕ ವಸ್ತುಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದ ದುರ್ಬಲರಾಗುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವ ನಾವು, ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಹಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದವಾಗಿ ಸಹಜ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದವರನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಮಾಲಿನ್ಯಗಳಿಗೆ ಒಡ್ಡಿದ್ದೇವೆ. ಇದು ಅವರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದುಕಿನ ಮುಖವಾದರೆ, ಕಲೆಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಂತ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಜನಪದ ಕಲಾಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಆದಿವಾಸಿ ಜನರ ಬದುಕು ಕಾಡಿನೊಳಗಡೆಯೇ ಚೈತನ್ಯ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅರಳುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಇಲ್ಲಿಯತನಕ ಹೇಳಿದ್ದೆಲ್ಲ ನಿರಾಶಾಪೂರ್ಣವಾದುದೇ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುವುವು ಯಾವುವು, ಉಳಿಸಬೇಕಾದುವು ಯಾವುವು, ಸುಧಾರಣೆ ಮಾಡಬೇಕಾದುವು ಯಾವುವು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ (Social relevancy) ಇಲ್ಲದಿರುವಂಥದು ಉಳಿಯುತ್ತದೆಯೆ ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ. ಸಮಕಾಲೀನತೆಯ ಸ್ಪರ್ಶ ಇರುವಂತಹವುಗಳೆಲ್ಲ ಇಂದೂ ಜೀವಂತ ಜಾನಪದವಾಗಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿವೆ. ನಿದರ್ಶನವಾಗಿ ಲಾವಣಿಗಳು, ಗೀಗೀ ಪದಗಳು ಪ್ರಾಯಶಃ ಈ ದೇಶದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಕಲಾಕಾರರು ಮಾಡಿದ ಸೇವೆ ಅವಿಸ್ಮರಣೀಯವಾದುದು. ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣದ ಕಾಳಗ, ಮದಕೇರಿನಾಯಕ, ಕಿತ್ತೂರು ಚೆನ್ನಮ್ಮ ಮುಂತಾದ ಲಾವಣಿಗಳು ಇತಿಹಾಸ ದಾಖಲೆಗಳಂತೆ ಉಳಿದುಕೊಂಡರೆ, ಮಹಾತ್ಮಗಾಂಧಿ ಅವರ ಮಾಡು ಇಲ್ಲವೆ ಮಡಿ, ದೇಶ ಬಿಟ್ಟು ತೊಲಗಿ ಮುಂತಾದ ಘೋಷಣೆಗಳು ಜನರಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿದ್ದೇ ಲಾವಣಿ ಗೀಗೀ ಪದಗಳ ಮೂಲಕ. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಒತ್ತಾಸೆಯಾಗಿ ನಿಂತಿವೆ. ಸದ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಕಾಶವಾಣಿ ಮೂಲಕ ಸರ್ಕಾರಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಾದ ಕುಟುಂಬ ಯೋಜನೆ, ಭಾಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜನರಿಗೆ ತಲುಪಿಸಲು ಈ ಕಲೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಹಾಡುಗಾರರು ಈ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮವೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವ ತನಕ ಆ

ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವಂತಿಕೆಯಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಸೂತ್ರದ ಗೊಂಬೆಯವರು. ತೋಗಲು ಗೊಂಬೆಯವರು. ದೊಡ್ಡಾಟದವರು ತಮ್ಮ ವಿದೂಷಕ ಅಥವಾ ಏನುಮನಾಯಕನ ಮುಖಾಂತರ ಸಮಕಾಲೀನ ವಿಷಯ ತಂದು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಔಚಿತ್ಯಪೂರ್ಣ. ಆದರೆ ಅದೀಗ ಹಾಸ್ಯಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇದೆ.

ಸಮಕಾಲೀನತೆಯ ಸ್ಪರ್ಶ ಬರುವಂತೆ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರನ್ನು ಮನರಂಜನೆಯ ಮೂಲಕ ವೈಚಾರಿಕ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಜನಪದ ಕಲೆಯೆಂದರೆ ಯಕ್ಷಗಾನ. ಭಾಗವತರ ಹಾಡಿನ ನಂತರ ಪಾತ್ರಧಾರಿ ತನ್ನ ಪ್ರತಿಭೆ ಮತ್ತು ವಿದ್ವತ್ತಿನಿಂದ ಸ್ವಂತ ಸಂಭಾಷಣೆ ರೂಪಿಸಿ ಆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಇದರ ಸುಧಾರಣಾ ರೂಪವೆಂದು ಪುನರ್ರಚಿತವಾದ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ 'ಯಕ್ಷರಂಗ' ಬಹಳ ಜನರಿಗೆ ರುಚಿಸಲಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಅದು ಬ್ಯಾಲಿಯಾಗಿ ಶಿಷ್ಟ ಚೌಕಟ್ಟಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಂಡದ್ದು ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಸಂಗೀತ ಮಾತ್ರ ಉಳಿದು ಸಂಭಾಷಣೆ ಹೊರಟುಹೋದುದರಿಂದ. ಸಂಭಾಷಣೆಯಿಂದ ಹೊಮ್ಮುತ್ತಿದ್ದ ಗಮ್ಮತ್ತು ಇಲ್ಲವಾಯಿತು. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ದೊಡ್ಡಾಟ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳಾದುದರಿಂದ ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಇಲ್ಲ. ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ, ವೇಷಭೂಷಣ, ಪ್ರಸಾಧನ, ಸಂಭಾಷಣೆ, ಅಭಿನಯ, ಕುಣಿತ ಮುಂತಾದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ದೊಡ್ಡಾಟಕ್ಕೆ ಸುಧಾರಣಾ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಸುಧಾರಣೆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಿಪಟೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಕೊನೆಹಳ್ಳಿಯ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕೇಂದ್ರದ ಕೆಲಸ ಅನುಕರಣೀಯ.

ಸುಧಾರಣೆಯ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶಗಳು ಇವು.

೧. ಮೂಢನಂಬಿಕೆ, ಕಂದಾಚಾರಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತುವ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡುವಂತಹ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸದಿರುವುದು.
೨. ಸಮಕಾಲೀನತೆಯ ಸ್ಪರ್ಶಪಡೆಯುವಂತಹ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡುವುದು.
೩. ಜಾನಪದ ಅಕಾಡೆಮಿ ಏರ್ಪಡಿಸುವ ಕಲಾಮೇಳಗಳು ಆಯಾ ಪ್ರಕಾರದ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ರೂಪವಾಗಿದ್ದು, ಗುಣಮಟ್ಟ ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಮಾದರಿಯಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.
೪. ಸರ್ಕಾರದ ಯುವಜನ ಮೇಳದಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶನಗೊಳ್ಳುವ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟ, ಚಿನ್ನಾಗಿರುವಂತೆ ಕಮ್ಮಟಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವುದು. ಸರ್ಕಾರ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಅಥವಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನೂ ಪಡೆಯಬೇಕು.
೫. ಕಾಲೇಜು ವೇದಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳು ಸ್ಪರ್ಧೆಯ ವಿಷಯಗಳಾಗುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

೬. ಯಾವುದೇ ಪ್ರಕಾರದ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ತಂಡಗಳನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿಸಿ ಪ್ರದರ್ಶನ ನೋಡಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದವುಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡುವುದು. ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಿರಿಗೆರೆಯ ಅನ್ಯಾಸ ಬಳಗ ಭಜನೆ, ಸೋಬಾನೆ, ವೀರಗಾಸೆ ತಂಡಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನ ಹಾಗೂ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಏರ್ಪಡಿಸಿದೆ. ಧಾರವಾಡ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಶಿಗ್ಗಾಂವಿಯ ಕೆಲವು ಗೆಳೆಯರು ದೊಡ್ಡಾಟದ ತಂಡಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ತಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಅರಿವು ಹಾಗೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದವನ್ನು ಮನನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುವಾಗುತ್ತದೆ.
೭. ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಮೂಲಕವೂ ಜನಪದ ಕಲೆ ಜನರನ್ನು ತಲುಪಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಚಲನಚಿತ್ರ ಮಾಧ್ಯಮ ಬಲ್ಲ ತಜ್ಞರಿಂದ ನಾಟಕೀಯ ಅಂಶವುಳ್ಳ ಆಯ್ದ ಜನಪದ ಕತೆಗಳ ವಿಡಿಯೋ ಚಿತ್ರ ತೆಗೆಸುವುದು. ಇಂಗ್ಲೀಷಿನ Fairy tales ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ.
೮. ರಂಗಕಲೆಗಳ - ದೊಡ್ಡಾಟ, ಸಣ್ಣಾಟ, ಕೃಷ್ಣಪಾರಿಜಾತ ಮುಂತಾದ ಕಮ್ಮಟ ಏರ್ಪಡಿಸಿ, ಕುಶಲತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವುದು. ಕುಶಲತೆ ಎಂದರೆ -ಸ್ವಪ್ನ, ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ, ಅಭಿನಯ, ಅಂಗಗಳ ಚಲನವಲನ, ಧ್ವನಿಸಂಯಮ, ಮಾತುಗಾರಿಕೆ, ವೇಷಭೂಷಣ, ಪ್ರಸಾಧನ, ಬೆಳಕಿನ ವಿನ್ಯಾಸ ಮುಂತಾದವುಗಳು.
೯. ಜನಪದ ಕಲೆಗಳು ಜನಪದರ ಬದುಕಿಗೆ ತೃಪ್ತಿ ತಂದಂತಹವುಗಳು. ನೆಮ್ಮದಿ ನೀಡಿದಂತಹವುಗಳು. ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ಸರಕಾರವಾಗಲಿ, ಅಕಾಡೆಮಿಯಾಗಲಿ ನೀಡುವ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದಾಯಕ ಆರ್ಥಿಕ ಶಕ್ತಿ ಏನೇ ಆದರೂ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾದುದು. ಆದುದರಿಂದ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳನ್ನು ಜನರೇ ಪೋಷಿಸುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅಂತಹ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕು. ಜನಪದರೇ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳ ಆರಾಧಕರಾಗಬೇಕು.
೧೦. ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳ ಸುಧಾರಣೆಯೆಂದರೆ ಜನಪದರ ಬದುಕಿನ ಸುಧಾರಣೆಯೆಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಮನಗಾಣಬೇಕು.

* * * * *

ಯಕ್ಷಗಾನ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ

-ಎ. ವಿ. ನಾವಡ.

ಎಲ್ಲ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಬದುಕಿನ ನೇರ ಉತ್ಪನ್ನವಾದ ಹಾಗೂ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಅದನ್ನು ಪ್ರತಿ ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತಾ ಬಂದ ಜಾನಪದ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ವಿಚಾರ ಮತ್ತು ಮನೋಧರ್ಮವನ್ನು ಷರ್ತಮಾನದೊಂದಿಗೆ ಸಂಗತಗೊಳಿಸುವ ಹಾಗೂ ಆಯಾ ಜಾನಪದ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಆಕೃತಿ ಹಾಗೂ ಕಥಾವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ತಾರದೆ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಬದಲಾವಣೆ ತರುವ ಮೂಲಕ ಆಧುನಿಕ ಪ್ರಗತಿಪರ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಜಾನಪದ ವಿದ್ಯಾಂಸರ, ಕಲಾ ವಿಮರ್ಶಕರ ಕರ್ತವ್ಯವೂ ಹೌದು. ಹೀಗೆ ಮಾಡದೆ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳನ್ನು ಯಥಾಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಉಳಿಸಬೇಕೆನ್ನುವ ಹಟ ತೋರಿದಾಗ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಚಲನಶೀಲ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅವು ಅಪ್ರಸ್ತುತವಾಗುವ ಯಾಂತ್ರಿಕವಾಗುವ, ಅನ್ಯತಾಭಾವ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಕಾಲೀನ ಪ್ರಗತಿಪರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಾದ ಸಂತಾನ ನಿಯಂತ್ರಣ, ಸಾಕ್ಷರತಾ ಆಂದೋಲನ, ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಸಮುದಾಯ ಸೇವೆ, ಮಹಿಳಾ ವಿಮೋಚನೆ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಸಂದೇಶಗಳನ್ನು ಜನರ ಬುಡಕ್ಕೆ ತಲುಪಿಸಲು ಯಕ್ಷಗಾನದಂತಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳನ್ನು ದುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಲಾರದು.

ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ಬಂದ ಯಕ್ಷಗಾನದಂತಹ ಜನಪದ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಿಗೆ ಚಲನಚಿತ್ರ, ಟಿ. ವಿ. ಪತ್ರಿಕೆ ಮುಂತಾದ ಶಿಷ್ಟ ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂವಹನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿದೆ. ಜಾನಪದ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಕಲಾವಿದ ಮತ್ತು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ನಡುವೆ ತತ್ಕ್ಷಣದ ಸಾಮಿಪ್ಯ ಸಂಬಂಧ ಏರ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಈ ಮಾಧ್ಯಮ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ತನ್ನ ಗುರಿಯನ್ನು ತಲಪುತ್ತದೆ. ಮಾತು, ಕ್ರಿಯೆ, ಸಂಕೇತಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಜಾನಪದ ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ನಿರಕ್ಷರಿಗೂ ತನ್ನ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ದಾಟಿಸಬಲ್ಲದು. ಸಮುದಾಯದ ನಡುವೆ ಕ್ಷಣ ಕ್ಷಣವೂ ಪುನರ್ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುವ ಜಾನಪದವು ಸಮೂಹ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಆಶೋತ್ತರಗಳನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತ ನೂತನ ಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಯಕ್ಷಗಾನದಂತಹ ಜನಪದ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಪಾತ್ರ ಗಮನಾರ್ಹವಾದುದು. ಇಂತಹ ಜನಪದ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ವಿದ್ಯಾಂಸರು ಈಗಾಗಲೇ ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. (ಪರಮಾರ 14 - 15 ಉದ್ಧೃತ ಇಮ್ರಾಪುರ 1990).

1. ಪರಂಪರಾಗತವಾದ ಜನಪದ ಮಾಧ್ಯಮವು ಜನತೆಯೊಂದಿಗೆ ನಿಕಟ ಸಂಪರ್ಕ ಪಡೆದಿದ್ದು ಅವರ ವೈಚಾರಿಕತೆಗಿಂತ ಅವರ ಭಾವ ಪರವಶತೆಯನ್ನು ಅವು ಸೆಳೆಯುತ್ತವೆ.
2. ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಿದ್ದು ಅವರ ಅನಂತ ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಹೊಂದುವ ಹಾಗೆ ಅವು ಭಾವ ಪ್ರಸರಣ ಮಾಡುತ್ತವೆ.
3. ಅದು ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಜೀವಂತವಾಗಿದ್ದು ನೇರವಾಗಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರನ್ನು ತಟ್ಟುತ್ತದೆ.
4. ಅವು ಸರಳ, ಸಹಜ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತವೆ.
5. ಅವು ಹೊಸ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವ ಗುಣವುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.
6. ಅವು ಎಲ್ಲ ವಯೋಮಾನದವರಿಗೂ ಒಪ್ಪಿತವಾಗುವ ಮನರಂಜನೆಯ ಸಾಧನಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಯಕ್ಷಗಾನದಂತಹ ಅದ್ಭುತ ರಮ್ಯ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪ್ರದರ್ಶನ ಕಲೆಗಳ ಮೂಲಕ ಇಂದಿನ ಆಧುನಿಕ ಜನಪದ ಮೌಲ್ಯ ಹಾಗೂ ಯುಗಧರ್ಮವನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುವ ಲೌಕಿಕಧೋರಣೆಯನ್ನು ಹೇಳುವ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಶೀಲ ಕಲಾವಿಮರ್ಶಕ ಅಕ್ಷೇಪ ಎತ್ತಬಹುದು. ವಿದ್ವಾಂಸರೊಬ್ಬರು ಹೇಳಿದಂತೆ " ವಿಕಾಸಶೀಲ ಜೀವಂತ ಕಲೆಯಾದ ಯಕ್ಷಗಾನವನ್ನು ಕೇವಲ ಪೌರಾಣಿಕ ಪಾಶದಿಂದ ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕುವುದು ತರವಲ್ಲ ವೆನಿಸುತ್ತದೆ" (ಅಮೃತ 1979) ಎನ್ನುವುದು ವಿಚಾರಣೀಯ. ಪೌರಾಣಿಕ ಕತೆಯ ಹಂದರದ ಮೇಲೆ ಬೆಳೆದ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕೃತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಲೌಕಿಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸುವುದು ಜೀವಂತ ಪಳೆಯುಳಿಕೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುವ ಜಾನಪದದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಪ್ರಸ್ತುತವಾಗದು. ಪುರಾಣ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸಿಯೋ ಅಥವಾ ಪುರಾಣ ಕತೆಗಳ ಅದ್ಭುತರಮ್ಯತೆಗೆ ಭಂಗ ಬಾರದಂತೆ ನೂತನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕಾಲ್ಪನಿಕವಾಗಿ ಜೋಡಿಸಿಯೋ ಅನೇಕ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕೃತಿಗಳು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದು ಅವುಗಳನ್ನು ಜನ ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ. ಯಕ್ಷಗಾನದಂತಹ ಶೈಲೀಕೃತ, ಅದ್ಭುತರಮ್ಯ ಮಾಧ್ಯಮದ ಮೂಲಕ ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣದಂತಹ ಲೌಕಿಕ ಮತನಿರಪೇಕ್ಷಿತ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಂಗದ ರಚನೆಗೆ, ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಎಚ್ಚರ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಯಕ್ಷಗಾನದ ಆಕೃತಿಗೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಹೊಂದಿ ಕೊಂಡಿರುವ ಪ್ರತಿಗಾಮಿ ಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಪ್ರಸಂಗಕರ್ತ, ರಂಗ ನಿರ್ದೇಶಕ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಸ್ವೀಕರಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಯಕ್ಷಗಾನದ ಆಕೃತಿಗೆ ಭಂಗ ಬಂದರಂತೂ ನಮ್ಮ ಸಮುದಾಯ ಅದನ್ನು ಸುತರಾಂ ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಆಕೃತಿ, ವೇಷಭೂಷಣ, ಹಾಡು, ಕುಣಿತ, ಅಂಗಿಕ ಹಾವಭಾವಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನ ರಂಗಸಜ್ಜಿಕೆ ಎಲ್ಲವೂ ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿದ್ದು ಶೈಲೀಕೃತವಾಗಿದ್ದು, ವರ್ತಮಾನದ ಉದ್ದೇಶಿತ ಆಶಯಕ್ಕೆ ಭಂಗ ಬಾರದಂತೆ ವಸ್ತುವನ್ನು ಬೆಸೆಯಬಲ್ಲ ಸಾಮಾರ್ಥ್ಯ ರಂಗನಿರ್ದೇಶಕನಿಗೆ

ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಯಕ್ಷಗಾನವು ಸಮಗ್ರ ರಂಗಕಲೆಯಾಗಿದ್ದು ಅದರೊಳಗೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಅರ್ವಾಚೀನ ವಸ್ತುವನ್ನು ಮಾರುವೇಷದಲ್ಲಿ ಜಾಣನಾದ ಅರ್ಥದಾರಿಯಿಂದ ತುಂಬ ಬರುತ್ತದೆ. ಜೀವಂತ ಕಲೆಯೊಂದು ಒಳಗಿನ ಹಾಗೂ ಹೊರಗಿನ ಒತ್ತಡದಿಂದ ಹೀಗೆ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಪಕ್ಕಾಗುವುದು ಸಹಜ. ಇದನ್ನು ಡಾ. ಬಿಳಿಮಲೆಯವರು (ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು) ಕಲಾ ಪರಂಪರೆಯೊಂದರ ಶಿಥಿಲೀಕರಣ ಮತ್ತು ಪುನರ್ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯ ಪ್ರಯತ್ನ (ಬಿಳಿಮಲೆ 1989) ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ಕಲಾ ವಿಮರ್ಶಕರಿಂದ ಸೂಕ್ತ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ, ರಂಗಪ್ರಯೋಗ, ನಿರ್ದೇಶನ ನಡೆಯದೆ ಹೋದರೆ ರಂಗ ಪರಂಪರೆ ಕೆಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹವ್ಯಾಸೀ ಯಕ್ಷಗಾನ ತಂಡಗಳ ಕೊಡುಗೆ ಮಹತ್ವದ್ದು.

ಆಧುನಿಕ ವಸ್ತುವನ್ನು ಬಳಸಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಯಕ್ಷಗಾನದ ಅಚ್ಚಿನೊಳಗೆ ಎರಕಹೊಯ್ದು ಅನೇಕ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದಿವೆ.

1. ಜಪಾನೀ ಕೃಷಿ ವಿಜಯ - ಶಿವಶಂಕರ ಶಾಸ್ತ್ರೀ ಪುಣಜ
2. ನಿಸರ್ಗ ಸಂಧಾನ - ಹೊಸ್ಮೋಟಿ ಮಂಜುನಾಥ ಭಾಗವತ
3. ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಪ್ರಸಂಗ - ಯಕ್ಷಗಾನ ರಾತ್ರಿಶಾಲೆ, ಮುಂಬಯಿ
4. *ಮೋಹಿನಿ ಚರಿತ್ರೆ (ತಂಬಾಕಿನ ವಿಚಾರ)
5. ಪಲಾಂಠು ಚರಿತ್ರೆ (ನೀರುಳಿಯ ವಿಚಾರ)
6. ಅಕ್ಷರ ವಿಮೋಚನೆ - ವಿದ್ವಾನ್ ರಾಮಚಂದ್ರ ಉಚ್ಚಲ್
7. ವ್ಯಕ್ತ ರಕ್ಷಣೆ - ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ
8. ಅಕ್ಷರ ವಿಜಯ - ಗುರು ಗಂಗಯ್ಯ ಬಲ್ಲಾಳ
9. ಸಾಕ್ಷರತಾ ವಿಕಾಸ - ಅನಂತ ರಾಮ ಬಂಗಾಡಿ
10. ಅಕ್ಷರ ಕುಮಾರ ವಿಜಯ - ಪಾಲ್ಕಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಚಾರ್
11. ಸಾಕ್ಷರತಾ ವಿಜಯ - ಸಿಲಿಕುಳ ಗೋವಿಂದ ಭಟ್

ಆಧುನಿಕ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಪುರಾಣದ ಮಾರುವೇಷ ತೊಡಿಸಿ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಸಂಗಗಳ ಪ್ರಯೋಗ ಒಂದು ಬಗೆಯದಾದರೆ ಪೌರಾಣಿಕ ಪ್ರಸಂಗಗಳ ಒಳಗೆ ವಸ್ತುವಿನ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ತಿರುವನ್ನು ತಂದು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಎಚ್ಚರವನ್ನು ತರಬಹುದು. ಇಂತಹ ಪ್ರಯೋಗಗಳೂ ಸಾಕಷ್ಟು ನಡೆದಿವೆ.

1. ಕೀರಿಕ್ಕಾಡು ವಿಷ್ಣು ಮಾಸ್ತರರ 'ಸಾಹಸಾಂಬಾ' ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ವಿಮೋಚನೆ, ಮಹಿಳಾವಾದಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.
2. ಶ್ರೀ ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ 'ಆದಿಕವಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿ' ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಬರುವ ವ್ಯಕ್ತ ಸಂರಕ್ಷಣದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಅವರ 'ಕಾಯಕಲ್ಪ' ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸಮಾಜದ ಶ್ರೇಣೀಕರಣ ಉಂಟುಮಾಡಿದ ಮಡಿ ಮೈಲಿಗೆಯ ವಿರುದ್ಧ

* ಇದು ಧೂಮ್ರಪತ್ರ ಪ್ರಸಂಗ (ಸಂ)

ಅಶ್ವಿನೀದೇವತೆಗಳ ಹೋರಾಟದ ವಿಷಯ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ದಶರಥದಲ್ಲಿ ನಿಸರ್ಗ ಪ್ರೇಮದ ಪ್ರಸ್ತಾವ.

3. ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಪೂಂಜರ 'ಮಾನಿಷಾದ' ದಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಸಂದೇಶ.
4. 'ಕರ್ಣ ಕರ್ಣ ಕರ್ಣ' ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ವರ್ಣದ್ವೇಷದ ಪ್ರಸ್ತಾವ.
5. ಬಪ್ಪನಾಡು ಕ್ಷೇತ್ರ ಮಹಾತ್ಮೆಯಲ್ಲಿ ಕೋಮು ಸಾಮರಸ್ಯ.

ಸಮರ್ಥ ಅರ್ಥದಾರಿಗಳ, ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ವರ್ತಮಾನದ ಆಧುನಿಕ ವಿಚಾರಗಳು ಪೌರಾಣಿಕ ಪ್ರಸಂಗಗಳ ಒಳಗೆ ಗುರುತು ಸಿಗದಂತೆ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದ ಪ್ರಾಚೀನ ಪ್ರಸಂಗವೊಂದರಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಅರ್ಥದ ಶೋಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಂವಹನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಇಮ್ಮಡಿಸುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕರಾವಳಿ ಯಕ್ಷಗಾನದ ಖ್ಯಾತ ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳಾದ ಅರ್ಥಧಾರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಶೇಣಿ ಗೋಪಾಲ ಕೃಷ್ಣಭಟ್ಟ, ಶ್ರೀ ಕೆರೆಮನೆ ಶಂಭು ಹೆಗ್ಡೆ, ಕುಂಬಳೆ ಸುಂದರರಾವ್, ಶ್ರೀ ಗೋವಿಂದ ಭಟ್ಟ, ಶ್ರೀ ಪ್ರಭಾಕರ ಜೋಷಿ, ಡಿ. ಜಿ. ಹೆಗ್ಡೆ, ಇವರು ಪುರಾಣ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲೂ ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣದ ಅನೇಕ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಸೆದುದನ್ನು ನಾನು ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ, ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ.

ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಯೋಜನೆಗಳಾದ ಸಂತಾನ ನಿಯಂತ್ರಣ, ಸಾಕ್ಷರತಾ ಆಂದೋಲನ, ನಿಸರ್ಗ ರಕ್ಷಣೆ ಮುಂತಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಜನರ ನಡುವೆ ಹಾಯಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಪರಂಪರೆಯ ಆಕೃತಿಗೆ ಎರವಾಗದೆ ಕಥಾವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾವೀನ್ಯವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿದ ಒಂದು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮುಂದೆ ಸಮೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದೇನೆ.

1989 - 90 ರಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಆಂದೋಲನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಮಂಗಳೂರು ಸಮೀಪದ ಸೋಮೇಶ್ವರ ಉಚ್ಚಲದ ಕಲಾ ಗಂಗೋತ್ರಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕೇಂದ್ರವು 'ಅಕ್ಷರ ವಿಮೋಚನೆ' ಎಂಬ ಆರು ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗ ರಚನೆಗಳ ಗ್ರಂಥವೊಂದನ್ನು ಪ್ರಸಂಗಕರ್ತರಿಂದ ಬರೆಯಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿತು. (ಸಂಪಾದಕರು ವಿದ್ಯಾನ್ ರಾಮಚಂದ್ರ ಉಚ್ಚಲ್ ಹಾಗೂ ಡಾ. ಬಿಳಿಮಲೆ ಪುರುಷೋತ್ತಮ) ಮತ ನಿರಪೇಕ್ಷಿತವಾದ ಲೌಕಿಕ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗೆ ಅಳವಡಿಸುವ ಓನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಡಾ. ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಬಿಳಿಮಲೆಯವರು ಮೂರು ದಿನಗಳ ಕಮ್ಮಟವೊಂದನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಿದರು. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹಿರಿಯ ಅನುಭವ ಪ್ರಸಂಗಕರ್ತರು, ಹವ್ಯಾಸಿ ಹಾಗೂ ವೃತ್ತಿ ಕಲಾವಿದರು, ಜಾನಪದ ಕಲಾ ವಿಮರ್ಶಕರು ಈ ಕಮ್ಮಟದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗದ ಸ್ಥೂಲ ಸ್ವರೂಪದ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ನಡೆದು ಮುಂದೆ ಕೆಲವು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಂಗಕರ್ತರು ಪ್ರಸಂಗ ರಚಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಮುಂದೆ ಹಲವು ಬಾರಿ ಕಲಾವಿದರು, ವಿಮರ್ಶಕರು ಒಟ್ಟು ಕೂಡಿ ತಾಲೀಮು ನಡೆಸಿ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಆಂದೋಲನಕ್ಕಾಗಿ ಆರು ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು

ಅಣಗೊಳಿಸಿದರು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಜನಪ್ರಿಯವಾದ 'ಅಕ್ಷರ ವಿಮೋಚನೆ' ಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಚರ್ಚೆಗೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ತುಳು ಜನಪದ ಕತೆಯ ಸಾರ:

'ಅಕ್ಷರ ವಿಮೋಚನೆ' ಪ್ರಸಂಗಕ್ಕೆ ತುಳು ಜನಪದ ಕತೆ ಹಾಗೂ ಮಲೆಯಾಳಂ ಭಾಷೆಯ ಮಾಘಾಪಾಟ್‌ನ ಆಧಾರದಿಂದ ಕತೆಗಾರ ಫಕೀರ್ ಮಹಮ್ಮದ್ ಕಟಪಾಡಿಯವರು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಕತೆ ಆಧಾರ. ಅದನ್ನು ರಾಮಚಂದ್ರ ಉಚ್ಚಿಲ್ ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯಾನ್ ವೆಂಕಟರಾಜ್ ಪುಣೆಂಚಿತ್ತಾಯರು 'ಪ್ರಸಂಗ' ವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿದರು.

ಕಾಡೊಂದರ ಮರದ ಮೇಲೆ ಪಕ್ಷಿದಂಪತಿಯೊಂದು ವಾಸಿಸಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಒಂದು ದಿನ ಹೆಣ್ಣು ಹಕ್ಕಿ ಮೊಟ್ಟೆಯೊಂದನ್ನು ಇಕ್ಕಿತು. ಗಂಡು ಹಕ್ಕಿ ಹೆಣ್ಣು ಹಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟೆಯ ತಂದೆ ಯಾರೆಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿತು. ಇದರಿಂದ ಅಪಮಾನಿತವಾದ ಹೆಣ್ಣುಹಕ್ಕಿ ಉತ್ತರಿಸದೆ ಹೋದಾಗ ಗಂಡು ಹಕ್ಕಿ ಅದನ್ನು ಗೂಡಿಂದ ಹೊರ ಅಟ್ಟಿತು.

ಆ ಕಾಡಿನ ಮಗ್ಗುಲಿಗೆ ಒಂದು ಊರು. ಅಲ್ಲೊಬ್ಬ ಅರಸು. ಹೆಣ್ಣುಹಕ್ಕಿ ಅರಸನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ನ್ಯಾಯ ಬೇಡಿತು. ಅರಸು ತನ್ನ ಮಂತ್ರಿಯನ್ನು ಹಕ್ಕಿಯಿದ್ದೆಡೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಗಂಡು ಹಕ್ಕಿ ಅರಸನಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ನಿರಾಕರಿಸಿತು. ಅರಸು ಸ್ವತಃ ಹಕ್ಕಿಯ ಗೂಡಿನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಹಕ್ಕಿಯನ್ನು ಗೂಡಿಂದ ಹೊರಹಾಕಿದುದು ನ್ಯಾಯವೇ ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ. ಗಂಡು ಹಕ್ಕಿ ಗಡಸುದನಿಯಲ್ಲಿ ಅಬ್ಬರಿಸಿ ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿತು.

"ಎಲೈ ರಾಜನೇ, ಏಳು ಮಲ್ಲಿಗೆ ತೂಕದ ನಿನ್ನ ಮಗಳು ಏಳು ಸಮುದ್ರದಾಚೆ ರಕ್ಕಸನೊಬ್ಬನ ಕೋಣೆಯೊಳಗೆ ಇದ್ದಾಳೆ. ಮೊದಲು ಆಕೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ತಾ. ಆಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರಿಸುತ್ತೇನೆ".

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ದೊರೆ ಕುದುರೆಯೇರಿ ಖಿಡ್ಡಧಾರಿಯಾಗಿ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿದ. ನಡು ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಎದುರಾದ ದೆವ್ವವೊಂದನ್ನು ಅರಸು ನಿವಾರಿಸಿ ಏಳು ಸಮುದ್ರದ ದಂಡೆ ಸೇರಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಹೆಡೆ ಬಿಚ್ಚಿದ ನಾಗವೊಂದು ಫೂತ್ಕರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಉದಯಗಿರಿಯಿಂದ ಅಸ್ತಗಿರಿಯ ತನಕ ವಿಸ್ತರಿಸಿತ್ತು. ಆ ಹಾವು ಅರಸರಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿತು:

"ಏ ಅರಸು: ನನ್ನನ್ನು ದಾಟಿ ಮುನ್ನಡೆಯಬೇಡ. ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿ ಮುಂದೆ ಹೋಗು. ಏಳು ಸಮುದ್ರದಾಚೆ ಒಂದು ಬೃಹತ್ ಕೋಟೆಯಿದೆ. ಅದರೊಳಗೆ ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಕತ್ತಿಯಿದೆ. ಹಾರಾಡುವ ಬಾಣಗಳಿವೆ. ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ದೊಡ್ಡ ಬೆಂಕಿಯಿದೆ. ಬಂದವರನ್ನು ಸೆಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ದೊಡ್ಡ ಬಲೆಯೊಂದಿದೆ. ಅಲ್ಲೊಬ್ಬ ರಕ್ಕಸ ಬಂದವರನ್ನು ಕಬಳಿಸಲು ಬಾಯಿ ತೆರೆದು ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ. ನೀನು ನನಗೊಂದು ದೇವಾಲಯ ಕಟ್ಟುವುದಾದರೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತೇನೆ." ಎಂದಿತು.

ಅರಸು ಒಪ್ಪಿದ. ಅರಸು ಹಾವಿನ ಮೇಲೆ ಸವಾರಿ ಮಾಡುತ್ತಾ ಸಪ್ತಸಾಗರಗಳನ್ನು ದಾಟುತ್ತಿರಲು ಆಕಾಶದತ್ತರಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದ ಮರವೊಂದು ಎದುರಾಯಿತು. ಅರಸನನ್ನು ತಡೆದು

ನಿಲ್ಲಿಸಿ ನೀನು ನನಗೊಂದು ಕಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟುವೆಯಾದರೆ ಕೋಟಿಯ ದ್ವಾರದ ಬೀಗದ ಕೈ ಕೊಡುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿತು. ಅರಸು ಒಪ್ಪಿ ಬೀಗದಕೈ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕೋಟಿಯನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದು ರಕ್ತಸನನ್ನು ಕೊಂದು ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಕರೆತಂದ.

ಅರಸು ನೇರವಾಗಿ ಗಂಡು ಹಕ್ಕಿಯ ಪೊದೆಯೆಡೆಗೆ ಬಂದು ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಕರೆತಂದುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ. ಅರಸು ಹೆಣ್ಣುಹಕ್ಕಿಯನ್ನು ಗೂಡಿಂದ ಹೊರ ಹಾಕಿದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದಾಗ " ಅದು ದೇವರ ಆಜ್ಞೆ. ನಿನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ನೀನು ಕಾಪಾಡಿಕೋ" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಮರಿಯೊಂದಿಗೆ ಹಾರಿಹೋಯಿತು. ಮುಂದೆ ಅರಸು ತನ್ನ ಕುಟುಂಬದೊಂದಿಗೆ ಸುಖವಾಗಿದ್ದನು.

ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗದ ಕಥೆಯ ಸಾರ :

ಸಮೃದ್ಧಿ ಪುರದ ದೊರೆ ಸುಬುದ್ಧಿ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸುಖ ಸಮೃದ್ಧಿ ಇದ್ದಾಗಲೂ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ನೆಮ್ಮದಿ ಏಕಿಲ್ಲ ಎಂದು ಮಂತ್ರಿಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ. ಮಂತ್ರಿ ಉತ್ತರಿಸಿದ.

.....ರಾಜ್ಯದಿ ಮೇಲೆನಿಸಿದ ಜನಸಂಖ್ಯೆ

.....

ಅಕ್ಷರ ಕಲಿಸಲು ಬೇಕು ಮಕ್ಕಳಿಗೊಡನೆ ಅಕ್ಷರೆಯಿಂದ ಪತ್ರವರು

ಅಕ್ಷರವರಿತರೆ ತಂತಾನೆ ಬರುವುದು ಮಿಕ್ಕವಿಡ್ಯಗಳೆಲ್ಲವು.

ಅರಸು ಚಿಂತಿಸತೊಡಗಿದ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ದೂತನೊಬ್ಬ ಬಂದು ಪಕ್ಕದ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಬಡವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರ ಹುಟ್ಟಿದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನಿವೇದಿಸಿದ. ದೊಡ್ಡವರ, ಮೇಲು ಜಾತಿಯವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟದೆ ಸಾಮಾನ್ಯರ, ಬಡವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರ ಹುಟ್ಟಿದುದು ಅರಸನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಹಾಗೂ ಆತಂಕ. ಸುಬುದ್ಧಿ ದೊರೆ ತನ್ನ ಮಂತ್ರಿ ಪ್ರಜಾ ಸಮುದಾಯದೊಂದಿಗೆ ನವಜಾತ ಶಿಶು ಅಕ್ಷರನನ್ನು ಕಾಣಲು ಹೊರಟನು.

ಇತ್ತ ಸಮೀಪದ ಬೃಹದಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಅರುಣ, ಅರುಣಿ ಎಂಬ ವ್ಯಕ್ತ ದಂಪತಿಗಳು ವಾಸವಾಗಿದ್ದವು. ಪಕ್ಕದ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರನು ಜನಿಸಿದುದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಪಕ್ಷಿರಾಜನು ಸಂಭ್ರಮಿತನಾದನು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಆಕೆ ಕೇಳಿದಾಗ ಪಕ್ಷಿರಾಜ.

ಕಾಂತೆ ನೀ ತಿಳಿದುದಿಲ್ಲ ಭೂಮಿಯಲಿ ಗೊಂತರಿಯದಿರುವರೆಲ್ಲ

ಕಾಂತಾರ ನಾಶವಾಯ್ತು ಪರಿಸರದ ಶಾಂತಿಯದು ಹನನವಾಯಿತು

ಅಕ್ಷರನ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ವೃದ್ಧಿಪುದು ಸಾಕ್ಷರತೆಯಿಂದಿನಿಂದ

ವ್ಯಕ್ತಗಳ ಹಾನಿ ತಡೆದು ನಮ್ಮನೀ ಅಕ್ಷರಾಖ್ಯನು ಸಲಹುವ

ಹೀಗೆ ಪತ್ನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಇಬ್ಬರೂ ಬಾಲಕ ಅಕ್ಷರನನ್ನು ಕಾಣಲು ನಡೆದರು.

ಅಲ್ಲೇ ಸಮೀಪದ ಗೊಂದಲಪುರದ ದೊರೆ ಅಂಧಕಾಸುರ ಅವನ ತಮ್ಮ ಭಂಡಾಸುರ, ಅಕ್ಷರನ ಜನನದಿಂದ ಆತಂಕಿತನಾದ ಅಂಧಕಾಸುರ, ಓಲಗ ಸೇರಿಸಿದಾಗ ತಮ್ಮ ಭಂಡಾಸುರನು ಅಕ್ಷರನ ನಾಶಕ್ಕೆ ಸೂಚಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಜಾಣನಾದ

ಅಂಧಕಾಸುರನು ಅಕ್ಷರನನ್ನು ಬಂಧಿಸಿ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಕೈವಶ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಉಚಿತವೆಂದು ತಮ್ಮನಿಗೆ ಬೋಧಿಸಿ ಅಕ್ಷರನ ಬಂಧನಕ್ಕೆ ಸೇನಾ ಸಮೇತ ನಡೆದನು.

ಅಕ್ಷರ ಕುಮಾರನು ರಂಗ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಅಕ್ಷರ ಕಲಿಕೆಯ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಜನರಿಗೆ ಬೋಧಿಸುವನು.

ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಕ್ಷರ ಕಲಿಸುತ್ತಾ ಬಲ್ಲ ಸಾಹಸಿಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಪೆ ಪಲ್ಲವಿಸಲೆಲ್ಲೆಲ್ಲು ಜ್ಞಾನದ ವಲ್ಲರಿಯು ಜಗದಗಲವು ನಿಲ್ಲದೀಗ ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಅಂಧಕನ ಸೈನ್ಯ ಅಕ್ಷರನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಬಂಧಿಸಿತು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಪಕ್ಷಿರಾಜನು ಅಂಧಕನ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಿ ಉದ್ದೇಶ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸೋತಂತೆ ನಟಿಸುತ್ತಾನೆ. ತಾನೇ ಅಂಧಕನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಅಕ್ಷರನನ್ನು ಬಿಡಿಸುವ ಬದಲು ಜನತೆಯೇ ಎಚ್ಚಿತ್ತು ಸಾಮೂಹಿಕ ಆಂದೋಲನ ನಡೆಸಿ ಅಕ್ಷರನನ್ನು ಬಿಡಿಸಲಿ ಎನ್ನುವುದು ಹಕ್ಕಿಯ ಸೋಲಿನ ಹಿನ್ನೆಲೆ.

ಅರಸ ಸುಬುದ್ಧಿ ಹಳ್ಳಿಗೆ ನಡೆದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಬಾಲಕ ಅಕ್ಷರನ ಬಂಧನ ಹಾಗೂ ಅಪಹರಣದ ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿಯಿತು. ಮರುಗುತ್ತಾ ಕರ್ತವ್ಯ ಶೂನ್ಯನಾಗಿ ಜಡವಾಗಿ ಕುಳಿತಿರುವಾಗ ದೂತರು ಬಂದು ಅಕ್ಷರನಿಲ್ಲದ ಊರಿನ ದುಃಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಕಷ್ಟದ ಕಾಲವು ಬಂತಲ್ಲ ಇದ ಪೇಳುವುದೇನು ದುಷ್ಟರ ಹಿಂದೆ ತುಂಬಿಹುದಲ್ಲ
ಮಾಟ ಮಂತ್ರಗಳ ಕೋಟಲೆ ತುಂಬಿ ಕೂಟ ನ್ಯಾಯಗಳೆ ಹೆಚ್ಚಿಹುದಲ್ಲ

ಚಾರರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಮುಂದೇನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಯದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಅರಸನೇಡೆಗೆ ಬೃಹದಾರಣ್ಯದ ಹೆಣ್ಣು ಪಕ್ಷಿ ಅರುಣೆ ಬಂದು ತಾನು ಇಕ್ಕಿದ್ದ ಮೊಟ್ಟೆಯ ಜನಕನಾರೆಂದು ಗಂಡ ಕೇಳಿ ತನ್ನನ್ನು ಗೂಡಿಂದ ಹೊರಹಾಕಿದುದನ್ನು ಹೇಳಿತು. ಸ್ವತಃ ಅರಸನೇ ಪಕ್ಷಿರಾಜನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಮಡದಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷಿ ಕೇಳುವುದುಂಟೆ? ಇದು ಅಜ್ಞಾನವಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಅರುಣೆ " ಇದು ಮೂರ್ಖತನವಲ್ಲ. ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರನಿಲ್ಲದ ಪರಿಣಾಮ. ಅಕ್ಷರನ ಬಂಧನವನ್ನು ನೀನು ತಿಳಿದೂ ಕೈಕಟ್ಟಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಿ. ಕರ್ತವ್ಯದಲ್ಲಿ ಚ್ಯುತನಾಗಿದ್ದಿ. ಆದುದರಿಂದ ಜನ ಸಂದೋಹ ನೆರವಿಸಿ ಅಕ್ಷರನ ವಿಮೋಚನೆಗೆ ಸೂಕ್ತ ಆಂದೋಲನ ನಡೆಸು. ಆಗ ಇಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಕರ್ತವ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಮೊಳೆಯಿಸಲು ಪಕ್ಷಿ ದಂಪತಿಗಳಾದ ನಾವು ನಡೆಸಿದ ನಾಟಕ ಇದು ಎಂದು ನುಡಿಯುತ್ತದೆ.

ಮನಸ್ಸಿನ ಶೂನ್ಯತೆಯನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡ ಅರಸ ಎಚ್ಚಿತ್ತು ಅಕ್ಷರ ವಿಮೋಚನೆಗಾಗಿ ಜನಸಾಗರವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ.

ಬನ್ನಿರೈ ಅಕ್ಷರವಿಮೋಚನೆಯ ಬಯಸುವವರು ಬನ್ನಿರೈ ಜ್ಞಾನಾಕಾಂಕ್ಷಿಗಳು

ಬನ್ನಿರೈ ಸಾಕ್ಷರಾಂದೋಲನಕೆ ಜನರೆಲ್ಲ ಬನ್ನಿರೈ ಪಕ್ಷುಬೇಧಗಳ ತೊಡೆದು

ಅಕ್ಷರ ವಿಮೋಚನೆಗಾಗಿ ಅರಸ ಕರೆಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕೇಳಿದ ನಿಸರ್ಗ ತನ್ನ ಸಹಚರನಾದ ಅಗ್ನಿ, ಪರ್ವತ, ವರುಣ, ವಾಯು ಇವರನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಅಕ್ಷರನನ್ನು ವಿಮೋಚನೆಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಲು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅಕ್ಷರನನ್ನು ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಿ ನಿಸರ್ಗದ ಬಗೆಗೂ ಜನರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಉಂಟಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಕೋರಿಕೆಯನ್ನು ಮುಂದಿಡುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸಮತೋಲನದ ಬಗ್ಗೆ ಜನರಲ್ಲಿ ತಕ್ಕ ಅರಿವನ್ನು ಮಾಡಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸುವುದಾಗಿ ಅರಸನು ಆಶ್ವಾಸನೆ ನೀಡುತ್ತಾನೆ.

ಇತ್ತ ಅಂಧಕಾಸುರನಿಗೆ ದುಸ್ವಪ್ನ ಬೀಳತೊಡಗುತ್ತದೆ. ಸುತ್ತೆಲ್ಲ ಉತ್ಪಾತಗಳು ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ. ನಿಸರ್ಗದ ಬೆಂಬಲದೊಂದಿಗೆ ದೊರೆ ಸುಬುದ್ಧಿ ಅಂಧಕನನ್ನು ಸೋಲಿಸುತ್ತಾನೆ. ನಾಶ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಆ ಮೂಲಕ ಅಕ್ಷರನ ವಿಮೋಚನೆ ಆಯಿತು. ಮುಂದೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಜಾತಿ, ಮತ, ಬಡವ ಶ್ರೀಮಂತರೆನ್ನದೆ ಎಲ್ಲರೂ ಅಕ್ಷರವಂತರಾಗಬೇಕೆಂದು ಸುಬುದ್ಧಿ ಸಾರುವಲ್ಲಿಗೆ ಪ್ರಸಂಗ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಈ 'ಅಕ್ಷರ ವಿಮೋಚನೆ' ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಆಂದೋಲನದ ಅಂಗವಾಗಿ ಹವ್ಯಾಸಿ ಕಲಾವಿದರಿಂದ ನೂರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಕಂಡಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪರಿಸರದ ಮಂಡಲ ಪಂಚಾಯತಿಗಳ ಆಶ್ರಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಆಂದೋಲನದ ಅಂಗವಾಗಿ ಹವ್ಯಾಸಿ ಕಲಾವಿದರು ನಡೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಇಂತಹ ಮೂರು ಗಂಟೆಗಳ ವಿವಿಧ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಜನ ತುಂಬ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ವೀಕ್ಷಿಸಿದರು. ಪೌರಾಣಿಕ ಸ್ಮರೂಪದ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಕಂಡ ಜನರು ಇಂತಹ ಪ್ರಚಾರದ ಉದ್ದೇಶದ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮೊದಲಿಗೆ ಸಂಶಯ ತಾಳಿದರೂ ಲೌಕಿಕ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಪುರಾಣದ ವೇಷತೊಡಿಸಿ ಯಕ್ಷಗಾನದ ಅದ್ಭುತರಮ್ಯ ಪ್ರತಿಮಾ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿ ಊನ ತಟ್ಟಿದಿರುವುದರಿಂದ ಜನ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು. ಜನ ಪ್ರಸಂಗದೊಳಗಿನ ಅಕ್ಷರದ ಮಹತ್ವಿಕೆಯನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಿದರು. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಯಕ್ಷಗಾನದ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ, ಹಿಮ್ಮೇಳ, ಕುಣಿತ, ವೇಷಭೂಷಣ, ಪೌರಾಣಿಕ ಪರಿವೇಶ, ಶೈಲೀಕೃತ ಭಾಷೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಇದು ಜನಕ್ಕೆ 'ದೂರ' ವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಪಾತ್ರಗಳ ವೇಷಭೂಷಣಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸಂಗಕರ್ತರು: ಸಂಪಾದಕರು ಹೀಗೆ ವಿವರ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

1.	ದೊರೆ ಸುಬುದ್ಧಿ	ಪೀಠಿಕ ವೇಷ	ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಅರ್ಜುನನ ವೇಷ
2.	ಮಂತ್ರಿ	ಮುಂಡಾಸು	ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸುಮಂತ್ರನ ವೇಷ
3.	ಚಾರಕ	ದೂತವೇಷ	
4.	ಅರುಣಾಕ್ಷಿ (ಪಕ್ಷಿರಾಜ)		ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜಟಾಯುವಿನಂತೆ
5.	ಅರುಣಿ (ಪಕ್ಷಿರಾಣಿ)	ಸ್ತ್ರೀವೇಷ	ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸ್ತ್ರೀವೇಷ
6.	ಅಕ್ಷರ		
	ವಾಯು	ಪಗಡಿ ವೇಷ	ಅಭಿಮನ್ಯು, ಬಭ್ರುವಾಹನ ಇವರಂತೆ

ವರುಣ

ಪರ್ವತ

7. ಅಂಧಕ ಬಣ್ಣ ವೇಷ (ಕೇಸರಿ ತಟ್ಟೆ) ಮಹಿಷಾಸುರ, ನರಕಾಸುರರಂತೆ
8. ಭಂಡ ಬಣ್ಣದ ವೇಷ (ಎಡಬಣ್ಣ) ಕುಂಭಕರ್ಣರಂತೆ
9. ಪ್ರಕೃತಿ ಕಸೆ ವೇಷ ಪ್ರಮೀಳೆ, ಮೀನಾಕ್ಷಿಯರಂತೆ

ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವೇಷದ ಮುಖವರ್ಣಕೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ತಂಡ ತಂದ ಬದಲಾವಣೆಯೆಂದರೆ ಪಗಡಿ ವೇಷದ ಹಣೆಗೆ ಅಡ್ಡನಾಮ: ನೀಟನಾಮ ಹಾಗೂ ಓರಿರೆ ಎಂದು ಬರೆದರೆ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರನ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನ ಗುರುತನ್ನು ಬರೆದರು. ಇದು ಜ್ಞಾನದ ಶಕ್ತಿಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿದೆ.

ಅಕ್ಷರ ಕುಮಾರ ತನ್ನನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದಾಗ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ಈ ಬದಲಾವಣೆಯ ಅರ್ಥವಂತಿಕೆಗೆ ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡರು.

ಇದೇ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಸಂತಾನ ನಿಯಂತ್ರಣ, ಸಮುದಾಯ ಸೇವೆ, ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಮಹಿಳಾ ವಿಮೋಚನೆ, ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳ ಬಗೆಗೆ ಪ್ರಸಂಗರಚನೆ, ಪ್ರದರ್ಶನ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಕುರಿತ ಕಮ್ಮಟ ನಡೆಸಬಹುದು. ಅದರ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

1. ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಚಾರಪರಿಣಿತರು ನಾಲ್ಕಾರು ಪ್ರಸಂಗಕರ್ತರನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ಸೇರುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ಯಕ್ಷಗಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸತಕ್ಕ ವಿಷಯವನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಬೇಕು.
2. ಪ್ರೇಕ್ಷಕ ವರ್ಗ, ಅವರ ಮನೋಮಟ್ಟ, ಆಸಕ್ತಿಯ ಕ್ಷೇತ್ರ, ಮನೋಧರ್ಮದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ನೀಡಿ ನಿಗದಿತ ಕಾಲಾಪಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶನಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗ ರಚಿಸುವಂತೆ ಹೇಳಬೇಕು.
3. ಪ್ರಸಂಗಕರ್ತರು ಪ್ರಸಂಗ ರಚಿಸಿ ತಂದಾಗ ಅದರ ರಂಗಪ್ರಯೋಗ ಸಾಧ್ಯತೆ ರಂಗ ನಿರ್ದೇಶನ, ಮಾತಿನ ವಿಸ್ತರಣೆಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಬಲ್ಲ ಸಮರ್ಥ ಯಕ್ಷಗಾನ ರಂಗತಜ್ಞರನ್ನು ಕಲಾವಿದರನ್ನು ಬರಹೇಳಿ ಪ್ರದರ್ಶನದ ಪೂರ್ಣ ಸ್ವರೂಪದ ಚರ್ಚೆ ನಡೆದು ಪಾತ್ರಗಳ ಹಂಚೋಣ ನಡೆಯಬೇಕು.
4. ಅಂತಿಮ ಪ್ರದರ್ಶನ ನೀಡುವ ಮೊದಲು ರಂಗ ತಾಲೀಮು ನಡೆಸಿ ಅಶಯಗಳ ಸಂವಹನದ ಯಶಸ್ಸಿನ ಬಗ್ಗೆ ಖಚಿತಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
೫. ಹಳ್ಳಿಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶನ ನಡೆದ ಬಳಿಕ ಪ್ರೇಕ್ಷಕವರ್ಗದವರಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಯನ್ನು ವಿತರಿಸಿ ಪ್ರದರ್ಶನದ ಸಂವಹನದ ಯಶಸ್ಸಿನ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಪಡೆಯಬೇಕು.

ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಲಾರದ ನಿರಕ್ಷರಿಗಳಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅವರ ಜತೆ ಸಂಭಾಷಣೆ ನಡೆಸಿ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇಂತಹ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳು ನಡೆಯಬೇಕು.

ದ್ವಂದ್ವಗಳು - ಸಮಸ್ಯೆಗಳು

ಭ್ರಾಮಕ ಪ್ರಪಂಚದ ಅದ್ಭುತರಮ್ಯ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಯಕ್ಷಗಾನ ಶೈಲಿಯೊಳಗೆ ಆಧುನಿಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಬೆಸೆಯುವಲ್ಲಿ ಅಸಂಗತ ಉಂಟಾಗದೆ? ಇದನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಲು ಯಕ್ಷಗಾನ ತಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಹಿಮ್ಮೇಳ ಹಾಗೂ ಕುಣಿತವನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ವೇಷಭೂಷಣಗಳನ್ನು ಲೌಕಿಕಗೊಳಿಸಿದರೆ ಪ್ರಯೋಗ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಬಹುದೇ? ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಇದು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಲ್ಲಿ ವಿಚಿತ್ರ ಮಾನಸಿಕ ದೂರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಕೃತಕವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಬೀಳಿಸಬಹುದು. ಇದು ರಂಗವನ್ನು ವಾಸ್ತವದತ್ತ ತರಬಹುದಾದರೂ ಕಲಾಸಿದ್ಧಾಂತದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪ್ರಯೋಗ ದುರ್ಬಲವಾಗಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದ ಯಕ್ಷಗಾನದ ಆಕೃತಿಗೆ ಊನ ತಾರದೆ ಕಥಾವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಬದಲಾವಣೆ ತರಬೇಕು. ಕಥಾವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ತರುವ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಸಂಪ್ರದಾಯಶೀಲರಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ. ಯಕ್ಷಗಾನಕ್ಕೆ ಭಾರತಾದಿ ಪುರಾಣ ಕಥೆಗಳೇ ತಕ್ಕುದಾದುದು ಎಂಬ ನಮ್ಮ ಭ್ರಾಮಕ ಕಲ್ಪನೆ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣ. ವರ್ತಮಾನಕ್ಕಿಂತ ದೂರವಾದ ಪೌರಾಣಿಕ ಅಥವಾ ಐತಿಹಾಸಿಕ ವಸ್ತುವನ್ನು ಯಕ್ಷಗಾನಕ್ಕೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯ. ಇಂತಹ ಮಾಧ್ಯಮದ ಮೂಲಕ ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದ ಯುಗಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಶೋಧಿಸಿಯೇ ಅಥವಾ ಪುರಾಣ ಕತೆಗಳ ಅದ್ಭುತ ರಮ್ಯತೆಗೆ ಭಂಗ ಬಾರದಂತೆ ನೂತನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಬೆಸೆಯುವ ಮೂಲಕವೋ ಉದ್ದೇಶಿತ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಡೆಸಬಹುದು. ಯಾವುದೇ ಕಲಾಮಾಧ್ಯಮ ಯುಗಧರ್ಮಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಹೊಸ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಕಸಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಾಗಲೇ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗುತ್ತದೆ, ಜೀವಂತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು : ಲೇಖನಗಳು

ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ

- 1990 'ಯಕ್ಷಗಾನ ಕೃತಿ ಸಂಪುಟ' ಪ್ರತುರು. ದ. ಕ.
1992 ಸಮನ್ವಯಶೀಲ ಸಮಷ್ಟಿಕಲೆ ಯಕ್ಷಗಾನ
(ಹೊಸ ದಿಗಂತ ವಿಶೇಷಾಂಕ, ಮಂಗಳೂರು)
1992 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಪತ್ರ ದಿನಾಂಕ 29 - 05 - 1992

ಪ್ರಭಾಕರ ಜೋಷಿ ಎಂ.

- 1990 ಮಾರುಮಾಲೆ - ಯಕ್ಷಗಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಮರ್ಶಾ ಲೇಖನಗಳು
ಪ್ರ. ನ್ಯೂಸ್ಪಾಪ್ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್. ಕಾರ್ಕಳ ಹೌಸ್. ಬೆಂಗಳೂರು.
1992 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಪತ್ರ ದಿನಾಂಕ 01- 06 - 1992

ಡಾ. ಬಿಳಿಮಲೆ ಪುರುಷೋತ್ತಮ

- 1989 ಶ್ರೀ ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರರ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳು
(ಮುಂಗಾರು ಸಾಪ್ತಾಹಿಕ ಪುರವಣಿ. ಮಂಗಳೂರು)
1991 Yakshagana for literary promotion an
exploratory exercise an unpublished article
1992 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಚರ್ಚೆ ದಿನಾಂಕ 31 - 05 - 1992

ರಾಮಚಂದ್ರ ಉಚ್ಚಲ್ (ಸಂ)

- 1990 ಅಕ್ಷರ ವಿಮೋಚನೆ ಸಾಕ್ಷರತೆಗಾಗಿ ಆರು ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳು
ಕಲಾ ಗಂಗೋತ್ರಿ ಸೋಮೇಶ್ವರ, ಉಚ್ಚಲ ಅಂಚೆ. ಮಂಗಳೂರು ತಾಲ್ಲೂಕು.

ಸೋಮೇಶ್ವರ ಇಮ್ರಾಪುರ (ಡಾ.)

- 1990 ಸಮೂಹ ಸಂವಹನ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಮತ್ತು ಚಾನಪದ ಮಾಧ್ಯಮ
(ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಮತ್ತು ಚಾನಪದ ಪ್ರ: ಕರ್ನಾಟಕ ಚಾನಪದ ಮತ್ತು
ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ. ಬೆಂಗಳೂರು.

ವಿಲ್ಯಂ ಮಾಡ್ರಾ (ಡಾ.)

- 1990 ಅಧ್ಯಕ್ಷೀಯ ಭಾಷಣ (ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಅಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ
ಚಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ನೆರವಿನಿಂದ ಜರುಗಿದ ಸಮೂಹ
ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಮತ್ತು ಚಾನಪದ ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿಯ ಉದ್ಘಾಟನಾ
ಸಮಾರಂಭದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೀಯ ಭಾಷಣ (ಪ್ರ: ಕರ್ನಾಟಕ ಚಾನಪದ ಮತ್ತು
ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ. ಬೆಂಗಳೂರು)

ವಿವೇಕ ರೈ (ಡಾ.)

- 1985 ಅನ್ವಯಿಕ ಚಾನಪದ ಪ್ರ: ಮಂಗಳ ಗಂಗೋತ್ರಿ (ದ. ಕ.)

ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವ ಆಂಗ್ಲರ ಕೊಡುಗೆ

- ಡಾ. ಶ್ರೀರಾಮ ಇಟ್ಟಿಣ್ಣವರ

ಅಭ್ಯಾಸಯೋಗ್ಯ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಆಂಗ್ಲರು ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಶಾಸನಗಳು ಹಾಗೂ ಹಳೆಗನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳ ಸಂಗ್ರಹ, ಸಂಪಾದನೆಗಳಿಗೆ ಆಂಗ್ಲರನ್ನು ನೆನೆಯುವಂತೆ ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರಾಧ್ಯಯನದ ವಿಷಯಕ್ಕೂ ಇವರನ್ನೇ ನೆನೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ ಪ್ರಚಾರಕರಾಗಿ, ಆಡಳಿತಾಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕನ್ನಡದ ಸೇವಗೈದವರಲ್ಲಿ ಜಾನ್‌ಗ್ಯಾರ್ಟ್, ರೀವ್, ಮೋಗ್ಲಿಂಗ್, ಕಿಟಿಲ್, ಪ್ಲೀಟ್, ಇ. ಪಿ. ರೈಸ್, ಬಿ. ಎಲ್. ರೈಸ್, ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಮೆಕೆಂರೈ, ವಾಲ್ಟರ್ ಇಲಿಯಟ್, ಚಾರ್ಲ್ಸ್ ಗೋವರ್ ಮುಂತಾದವರು ಪ್ರಮುಖರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಶಾಸನ ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆಗೆ ದುಡಿದರೆ ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯಾಧ್ಯಯನಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಸಮರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡರು. ಇವರಾರೂ ಕನ್ನಡದ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಧೈಯವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಈ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದವರಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಮನದಟ್ಟುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇತರ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಈ ದೇಶಕ್ಕೆ - ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ - ಬಂದ ಇವರು ಕೇವಲ ಹವ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಈ ನುಡಿಯ ಸೇವೆ ಕೈಗೊಂಡರು. ಕಿಟಿಲ್‌ನಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಬರಬರುತ್ತ ಕನ್ನಡಕ್ಕಾಗಿ ದುಡಿಯುವುದೇ ಜೀವನಾದರ್ಶವಾದುದು ಈ ಭಾಷೆಯ ಪುಣ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಆಂಗ್ಲರು ತೊಡಗಿದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ನಾವು ಮೂರುನಿಟ್ಟಿನಿಂದ ನೋಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ:

೧. ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹರಡಿದ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನದ ಅಲೆಗಳು.
೨. ಕನ್ನಡೇತರ ದೇಶೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯರಿಂದ ನಡೆದ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ.
೩. ಮಿಶನರಿಗಳ ಕಾರ್ಯ ವಿಧಾನ.

- ಇವನ್ನೇಗ ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಬಹುದು.

೧. ವಿದೇಶೀಯರು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಬಗೆಯ ಅಭ್ಯಾಸ ಕೇವಲ ಕುತೂಹಲದ ಮಟ್ಟವನ್ನು ದಾಟಿಕೊಂಡು ಗಂಭೀರತೆಯ ಅಂಚನ್ನು ತಲುಪಿತ್ತು. ಜಾನಪದ ವಿಜ್ಞಾನದ ಜನಕರು ಎನ್ನಿಸಿಕೊಂಡ ಗ್ರಿಮ್ಸ್ ಸೋದರರು ಮತ್ತು Folk

-Lore ಶಬ್ದವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಜಾನಪದದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ವಿಲಿಯಂ ಜಾನ್ ಥಾಮ್ಸ್ ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಜಾನಪದ ಅಭ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ ಮನನೀಯ ಹೆಸರಾಗಿದ್ದರು. ಇಂಥ ಮಹನೀಯರ ಕಾರ್ಯ. ಕಳಕಳಿಗಳು ಕ್ರೈಸ್ತಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಪ್ರಚಾರಕರಾಗಿ, ಆಡಳಿತದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದ ವಿದೇಶಿಯರಿಗೆ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡಿರಲು ಸಾಕು.

೨. ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನದ ಈ ಅಲೆಗಳು ಕನ್ನಡವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ದೇಶೀಯ ಇತರ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹರಡಿದವು. ಭಾರತೀಯ ಕನ್ನಡೇತರ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಂಗ್ರಹ, ಸಂಪಾದನೆಗಳಿಗೂ ವಿದೇಶೀಯ ತಜ್ಞರೇ ಮೊದಲಿಗರು. ಇವರ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಪಟ್ಟಿಮಾಡಬಹುದು.

1. Annals and Antiquities of Rajastan. - ಕರ್ನಲ್ ಟೋಡ್
2. Romantic tales from the Punjab. - ಸಿ. ಸ್ಪಿನ್ನರ್‌ಟನ್
3. The legends of the Punjab. - ಆರ್. ಸಿ. ಟಿಂಪಲ್.
4. The Punjabi Lyrics and proverbs - ಸಿ. ಎಫ್. ಔಸ್‌ಬೋರ್ನ್.
5. The tales of the Punjab. - ಎಫ್. ಎ. ಸ್ಪೀಲ್
6. A Collection of proverbs, Bengali and Sanskrit with their translation and application in English - ವಿಲಿಯಂ ಮಾರ್ಟಿನ್
7. Bengali Proverbs - ವಿಲಿಯಂ ಮಾರ್ಟಿನ್.

- ಹೊರನಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಈ ಬಗೆಯ ಸಂಗ್ರಹ, ಸಂಪಾದನೆಗಳ ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಕುರಿತು ಇನ್ನೂ ಅಭ್ಯಾಸ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ.

೩. ಮತ್ತು ಪ್ರಚಾರಕರಾಗಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದ ವಿದೇಶೀಯರು ಕನ್ನಡ ಕಲಿಯುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಿದ್ದಿತು. ಅದರಲ್ಲೂ ಮತ್ತು ಪ್ರಚಾರದಂಥ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತುಂಬಾ ಹರವಾದ ಭಾಷಿಕ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದ್ದಿತು. ಶಬ್ದಕೋಶದ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಏಸುವಿನ ಅಥವಾ ಕ್ರೈಸ್ತ ಧರ್ಮದ ಮೇಲ್ಮೈಯನ್ನು ಸಾರುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿ ಇವೆರಡನ್ನು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಇವರು ಕೈಗೊಂಡರು. ಈ ಜನರನ್ನು ತಮ್ಮೆಡೆಗೆ ಆಕರ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಭಾಷಾ ಮಾಧ್ಯಮ ಅವಶ್ಯವೆಂಬುದನ್ನು ಮನಗಂಡ ಇವರು ಮೊದಮೊದಲು ಸ್ವಾರ್ಥೋದ್ದೇಶದಿಂದಲೇ ಕನ್ನಡದ ಅಭ್ಯಾಸ ಕೈಗೊಂಡರು. ಶಬ್ದಕೋಶಕ್ಕೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಕನ್ನಡಿಗರ ಬದುಕನ್ನೇ ಇವರು ಅಭ್ಯಸಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಹಳಿಗನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಾಭ್ಯಾಸವಲ್ಲದೆ ನೇರವಾಗಿ ಜನರಿಂದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು, ಗಾದೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು

೧. ವಿವರಗಳಿಗೆ ನೋಡಿ: ಡಾ. ನಂ. ತಪಸ್ವೀಕುಮಾರ ಅವರ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನದ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಇತಿಹಾಸ ಪುಟ: ೪೭-೪೮-೪೯.

ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಇವರ ಅಭ್ಯಾಸ ನಿಶ್ಚಿತವಾಯಿತು. ಕನ್ನಡ-ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಶಬ್ದಕೋಶ ನಿರ್ಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕಿಟಿಲ್ ಅವರು ತೋರಿದ ನಿಷ್ಠೆ, ಪಟ್ಟಿ ಪರಿಶ್ರಮಗಳು ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ ಮಾದರಿಯಾಗಬಲ್ಲವು. ಕಿಟಿಲ್‌ರು "ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರಂಥಗಳ ಶಬ್ದ ಸಂಪತ್ತಿಯನ್ನು ಶೇಖರಿಸಿ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿದರು. ದ್ರಾವಿಡ ಜ್ಞಾತಿ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ನಿಷ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದರು. ಗ್ರಂಥಸ್ಥ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದಲ್ಲದೆ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಆಡುನುಡಿಗಳತ್ತ ದೃಷ್ಟಿ ಹಾಯಿಸಿದರು; ಗಾದೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದರು. ಹಲವಾರು ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕಿಸೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಧಾರವಾಡ-ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಗಳ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಿ ಹಳ್ಳಿಗರಲ್ಲಿ ಕೇಳಿ ಅರ್ಥಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ವಸ್ತ್ರದ ಶಿವಲಿಂಗಪ್ಪ ಎಂಬವರಿಂದ ಅನೇಕ ಶಬ್ದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದರು".^೧ ಹೀಗೆ ಅನಿವಾರ್ಯವೆನಿಸಿ ಕೆಲವರು ಜಾನಪದ ಲೋಕವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಬೇಕಾಯಿತು.

ಮತ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹಾಡುಗಳ ರಚನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಇವರು ತುಂಬ ಜಾಗರೂಕರಾಗಿದ್ದರು. ಬಯಲಾಟದ ಹಾಡುಗಳು, ಲಾವಣಿಗಳು, ದುಂದುಮೆಗಳು ಜಾನಪದ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿ ಬೆರೆತುಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ವಿದೇಶಿಯರು ಮನಗಂಡರು. ಜಾನಪದರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜೀವನದ ಮೇಲೆ ಈ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಭಾವ ದಟ್ಟವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಆಂಗ್ಲರು ಈ ಪ್ರಭಾವದ ಲಾಭವನ್ನು ತಾವು ಪಡೆಯಬಾರದೇಕೆ ಎಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತ ಅವರಂತೆ ಹಾಡುಕಟ್ಟಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತ ಈ ಅಭ್ಯಾಸದ ಮುಂದುವರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಮೇಣ ಹಳ್ಳಿಯ ಹಾಡು, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಿಗೆ ಮಾರುಹೋದರು. ಜನರಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗುವ, ಜನರಲ್ಲಿ ಹರವಾದ ಪ್ರಚಾರ ಪಡೆದು ಕೊಂಡಿರುವ ಜನಪದ ಮಟ್ಟುಗಳನ್ನೇ ಇವರು ತಮ್ಮ ಮತದ ಗೀತೆಗಳಿಗೆ ಬಳಸಿಕೊಂಡರು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಜನಪದ ಹಾಡು, ದಾಸರ ಹಾಡುಗಳ ಭಾವ-ಭಾಷೆಗಳು ಇವರ ಮನವನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿದವು. ಇವುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಗೀತೆ ರಚನೆಗೆ ಸಹಾಯಕ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತ ಕ್ರಮೇಣ ಇವುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಹವ್ಯಾಸ ಇವರದಾಯಿತು. ಸುತ್ತಲೂ ನಡೆದ ಜಾನಪದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಬಂದ ಇವರಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರ ತುಂಬಾ ಸಂಪದ್ಭರಿತವಾದ ನೆಲವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಆಶ್ಚರ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಳುವಿಗೆ ನಿಲುಕಿದಷ್ಟು ಜಾನಪದ ಪ್ರಭೇದಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಕೆಲವರು ಆ ಕುರಿತಾಗಿ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿದ್ದೂ ಉಂಟು.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವದ ಆಂಗ್ಲರಿಂದ ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಸಂದ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು -

ಅ. ಗೀತೆಗಳು.

ಆ. ಗಾದೆಗಳು.

೧. ಡಾ. ಆರ್. ಸಿ. ಹರೇಮಠ, ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಕಿಟಿಲ್‌ರ ಕೊಡುಗೆ ಪುಟ-೧೩-೧೪.

೧೨. ಇತರ.

- ಎಂದು ವಿಭಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮುಂದುವರಿಯುವುದು ಉಚಿತವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಆ. ಗೀತೆಗಳು

ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೮೦೩ರ ಜಾನ್ ಲೇಡನ್‌ನ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಕೇಡುಗಾಲ ಕುರಿತ ಲಾವಣಿ ಸಂಗ್ರಹವೇ ಮೊದಲನೆಯದೆಂದು ಅಂಬಳಿಕೆ ಹಿರಿಯಣ್ಣ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ.^೧ ತರುವಾಯದ ಚಾರ್ಲಸ್ ಗೋವರ್‌ನ "The Folk Songs of Southern India" ಎಂಬ ಕೃತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವೇಚಿಸುವುದು ಮುಖ್ಯವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಗೋವರ್‌ನು ದಾಸರ ಪದಗಳನ್ನು ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳೆಂದು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇದು ತಪ್ಪು ಎಂಬ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಯೊಂದಿದೆ.^೨ ಆದರೆ ಇದರ ಹಿಂದೆ ಇರಬಹುದಾದ ಚಾರ್ಲಸ್ ಗೋವರ್‌ನ ಮನೋಧೋರಣೆ ಮರು ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದುದೆಂದೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ದಾಸರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಧ್ಯಯನ ಎರಡು ಬಗೆಯಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ೧. ದಾಸರ ಜನಾಂಗಿಕ ಅಧ್ಯಯನ. ೨. ಭಜನಾ ಮೇಳದ ಜಾನಪದೀಯ ಅಧ್ಯಯನ. ಪುರಂದರದಾಸ, ಕನಕದಾಸರ ಪದಗಳನ್ನೋ, ಅನುಭಾವಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಬೇರಾವುದೋ ಹಾಡುಗಳನ್ನೋ ಹಾಡುತ್ತ ಉಪಜೀವನ ಸಾಗಿಸುವ ದಾಸರ ಜನಾಂಗಿಕ ಅಧ್ಯಯನವೆಂಬುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅರ್ಥವಾಗುವಂಥದು. ಎರಡನೆಯದಾದ ಪುರಂದರದಾಸ, ಕನಕದಾಸ, ನಿಜಗುಣಶಿವಯೋಗಿ, ಸರ್ಪಭೂಷಣ ಶಿವಯೋಗಿ ಮುಂತಾದವರ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡುವ ಭಜನಾಮೇಳದತ್ತ ಜಾನಪದ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಗಮನಹರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಅಪ್ಪಾಯಮಾನವೆನಿಸಿದ ಅನುಭಾವದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದವರು ಪುರಂದರದಾಸ, ನಿಜಗುಣ ಶಿವಯೋಗಿಗಳಂಥ ಶಿಷ್ಯವರ್ಗದವರೆನ್ನಬಹುದಾದ ಕವಿಗಳು. ಆದರೆ ಈ ಹಾಡುಗಳು ಒಮ್ಮೆ ಜಾನಪದ ಆವರಣಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಮೇಲೆ ಇವನ್ನು ಹಾಡುವ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರನ್ನು ಮೇಳಗಳನ್ನು ಜಾನಪದೀಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವ ಜನಪದರ ಲಯ, ವಾದ್ಯ, ಹಾಡು ಸಂದರ್ಭ ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿದರೆ ಈ ಬಗೆಯ ಹಾಡುಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಜಾನಪದದಿಂದ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಗುರ್ತಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ಹಾಡುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಕ್ಲಿಷ್ಟವಾದ ಯಕ್ಷಗಾನದ ಹಾಡು, ದೊಡ್ಡಾಟದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಸಾಧನೆಯೆಂದು ಹೆಮ್ಮೆಪಡುವ ನಾವು ದಾಸರ ಪದಗಳನ್ನೂ - ಅವುಗಳ ಬಳಕೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ - ಅದೇ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಗೋವರ್, ಸಂಗ್ರಹದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿ ದಾಸರ ಪದಗಳನ್ನು ಜಾನಪದವೆಂದು ಕರೆದಿರುವುದು

೧. ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ: ಪುಟ- EX.

೨. ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ವಿಶ್ವಕೋಶ: ಪುಟ-೨೬೬.

ಅವನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಹಜವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಗೋವರನು ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿರುವುದು ವೈಷ್ಣವ ಪರಂಪರೆಯ ದಾಸರಿಂದ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಂದ ಎನ್ನುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಸೂಕ್ತವಾದ ಮಾತು.

ಗೋವರನ ಈ ಸಂದರ್ಭದ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತಾಗಿ ಫ್ಲೀಟರ ಮಾತುಗಳು ಗಮನಾರ್ಹ. “ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಗೋವರ್ ಅವರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿವರಿಸಿರುವಂತೆ ಅವು ದಾಸರಿಂದ ಹಾಡಲ್ಪಟ್ಟವು. ಆದರೆ ಆ ಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಪ್ರದೇಶದ ಮತ್ತು ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಪ್ರದೇಶದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಹಳ್ಳಿಗರಿಂದಲೂ ಅವು ಹಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು.” ಮುಂಚಿನ ನನ್ನ ವಾದವನ್ನು ಫ್ಲೀಟರನ ಈ ಮಾತುಗಳು ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತವೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಚಾರ್ಲಸ್ ಗೋವರ್ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನದ ನೆಲೆ - ಬೆಲೆಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದ. “ಜಾನಪದ ಒಂದು ದೇಶದ ಸಂಪತ್ತಾದುದರಿಂದ ಅವರ ಮೂಲಕ ಆ ದೇಶದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಜನರ ನಡವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಐರೋಪ್ಯರಿಗೆ ಭಾರತದ ಜನತೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗಲೆಂದು ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕಿದೆ” ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಇಷ್ಟೊಂದು ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಮಾತನಾಡುವ ಗೋವರನ ಗೀತಸಂಗ್ರಹದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಿ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರುವುದು ಯೋಗ್ಯವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಫ್ಲೀಟರು ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಕಾಣಿಕೆ ಲಾವಣಿಗಳ ಸಂಗ್ರಹ. ಫ್ಲೀಟರ್ ಲಾವಣಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರುವ ಕ್ಯಾತನಹಳ್ಳಿ ರಾಮಣ್ಣ ಈ ಲಾವಣಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತಾಗಿ ಈಗಾಗಲೇ ಸಾಕಷ್ಟು ಚರ್ಚಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಮತ್ತೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಹೆಚ್ಚು ಮಾತನಾಡುವುದು ಬೇಡವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಫ್ಲೀಟರು ಲಾವಣಿಗಳ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕಾಗಿ ಪಟ್ಟಿ ಶ್ರಮದಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯವಾದುದು ಲಾವಣಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತಾದ ಅವರ ವಿವೇಚನೆ. ಲಾವಣಿಯ ಶಿಲ್ಪವನ್ನು ಕುರಿತಾಗಿರುವ ಫ್ಲೀಟರ ಮಾತುಗಳು ಅವರ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ. “ಒಂದು ನಿಯಮದ ಪ್ರಕಾರ ಒಂದೇ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಪಾದಗಳನ್ನುಳ್ಳ ನುಡಿಗಳನ್ನು ವಿಭಾಗಿಸಬಾರದು. ಹಾಡುಗಳ ಲಯ ಮಾತ್ರ ಹಾಡುವುದನ್ನು ಕೇಳಿಯೇ ತಿಳಿಯುವಂಥದು. ರೂಢಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕನ್ನಡಕಾವ್ಯದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವಾದ ಅನುಪ್ರಾಸ ಅಥವಾ ದ್ವಿತೀಯಾಕ್ಷರ ಪ್ರಾಸದ ಬದಲು ಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಅಂತ್ಯಪ್ರಾಸ ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವುದು ಮತ್ತೊಂದು ಗಮನಾರ್ಹ ಅಂಶವಾಗಿದೆ”. ಫ್ಲೀಟರು ಲಾವಣಿಗಳ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತಾಗಿಯೂ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. “ರಾಗಗಳಂತೂ ಬಹಳ ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಗೀತಗಳಂತೆ ಇದನ್ನು ಕೂಡ ಗ್ರಹಿಸಲು

೧. ಫ್ಲೀಟರು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಐದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಲಾವಣಿಗಳು. ಸಂ. ಕ್ಯಾತನಹಳ್ಳಿ ರಾಮಣ್ಣ: ಪುಟ ೩೧. ೩೨.

೨. ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ವಿಶ್ವಕೋಶ: ಪುಟ - ೨೬೬

ಮತ್ತು ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಅಳವಡಿಸಲು ತುಂಬ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ನುಡಿಗಳ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಬದಲಾಗುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಪಲ್ಲವಿ ಅಥವಾ ಹಿಮ್ಮೇಳದ ರಾಗಮಾತ್ರ ಮೋಹಕ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಿದ್ಧ^೧”

ದುಂದುಮೆಯ ಹಾಡುಗಳು ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಗೀತೆ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಜನಪ್ರಿಯಗೊಂಡಿದ್ದವು. ಇಂದು ದುಂದುಮೆಯ ಸ್ವರೂಪದ ಬಗೆಗೆ ಅಸ್ಪಷ್ಟ ತಿಳುವಳಿಕೆಗಳಿವೆ. ಗದ್ದಗಿಮಠರು “ದುಂದುಮೆಯು ಹೋಳಿಯ ಪದದ ಒಂದು ಉತ್ಪನ್ನವಾದ ಕುಸುಕು. ಇದನ್ನು ಮೋಜು, ಮಜಲುಗಳೊಡನೆ ಹಾಡುವ ವಾಡಿಕೆಯು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಶಿವಶರಣರ ಕಾಲದಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು^೨” ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಹೋಳಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಇಂದಿನ ಹಾಡುಗಳೊಂದಿಗೆ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ದುಂದುಮೆಗಳನ್ನು ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇಂದು ದುಂದುಮೆ ಹಾಡುಗಳ ಕೊರತೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕಿಟಿಲ್ಲರು ಕೊಟ್ಟ ತಮ್ಮ ಸಮಕಾಲೀನ ಮೂವತ್ತು ಪ್ರಕಟಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಏಳು ಕೃತಿಗಳು ದುಂದುಮೆಗಳಾಗಿವೆ: ೧. ಕಾಮದಹನದ ರತಿ ಪ್ರಲಾಪ ದುಂದುಮೆ, ೨. ಕೃಷ್ಣ ಲೀಲಾ ದುಂದುಮೆ, (ಕುಂದಗೊಳ್ಳ ಶ್ರೀಗುರು)? ೩. ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನ ದುಂದುಮೆ, (ಕಲಿಬಸವ ಲಿಂಗಯ್ಯ) ೪. ದ್ರೌಪದಿ ಮಾನಹರಣ ದುಂದುಮೆ, (ಚಿನ್ನಸಿದ್ದೇಶನ ಶಿಷ್ಯ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ) ೫. ವೀರಸಂಗಯ್ಯ ದುಂದುಮೆ (ಚಿನ್ನಬಸವ ಸಾಲಿ, ಧಾರವಾಡ) ೬. ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ವರ್ಣನ ದುಂದುಮೆ. ೭. ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಮರ್ಕಟ ದುಂದುಮೆ, (ಚಿನ್ನವ್ಯಪಭನ ಮಗ, ತರಬೇತ ಸಾಲಿ ಮಠ, ಧಾರವಾಡ) ೪. ಕಿಟಿಲ್ಲರು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಈ ಯಾದಿಯ ಎಲ್ಲ ದುಂದುಮೆ ಹಾಡುಗಳು ಸಿಕ್ಕರೆ ದುಂದುಮೆಯ ಸ್ವರೂಪದ ಬಗೆಗೆ ಒಂದು ಸ್ಥೂಲ ಕಲ್ಪನೆ ಬರಬಹುದೇನೋ.

ಒಂದು ಕುತೂಹಲದ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ ಲಾವಣಿಗಳು, ದುಂದುಮೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಆಸಕ್ತಿ ತಾಳಿರುವ ಇವರಿಂದ ಬೀಸುಕಲ್ಲಿನ ಹಾಡುಗಳು, ಕೋಲಾಟದ ಹಾಡುಗಳು, ಮದುವೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಹಾಡುಗಳು-ಒಟ್ಟಾರೆ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಹಾಡುಗಳು ಸಂಗ್ರಹಗೊಂಡಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಮೂರು ಬಗೆಯಾಗಿ ಊಹಿಸಬಹುದು: ೧. ಮತಾಂತರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯವೇ ಇರಲಿ, ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಷಯವೇ ಇರಲಿ ಈ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯರ, ಪುರುಷರ ಸಂಪರ್ಕ ಮಾತ್ರ ಮುಖ್ಯವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಸಹಜವಾಗಿ ಮನೆಯ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಹಿಂದೆ ಸರಿಯುತ್ತಾರೆ. ೨. ಮಿಶಿನರಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆ ತೀರ ಕಡಿಮೆ ೩. ಭಯವೋ,

೧. ಪ್ಲೀಟರು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಐದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಲಾವಣಿಗಳು ಸಂ. ಕ್ಯಾತನಹಳ್ಳಿ ರಾಮಣ್ಣ ಪುಟ: ೩೨

೨. ಅದೇ: ಪುಟ - ೩೩, ೩೩.

೩. ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಗೀತೆಗಳು: ಪುಟ- ೯೩.

೪. ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಕಿಟಿಲ್ಲರ ಕೊಡುಗೆ: ಪುಟ-೪೦-೪೧(ಡಾ. ಎಂ. ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿಯವರ ಲೇಖನದಿಂದ, ಉದ್ಧೃತ)

ರೂಢಿಸಂಕೋಚವೋ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಈ ಮಿಶನರಿಗಳ ಸಂಪರ್ಕದಲ್ಲಿ ಬರುವುದು ಅಪರೂಪ. ಆದ್ದರಿಂದ ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾದ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳು, ಇಂಥ ಗೀತೆಗಳಿಗೆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿದ್ದ ವೃತ್ತಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಈ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಗೊಂಡಿಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಹವ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡುವವರ ಮೇಲೆ ಇದನ್ನು ಆರೋಪವೆಂದು ಹೊರಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಬಹಳವಾದರೆ ನಮಗೆ ಈಗ ಇದೊಂದು ಕೊರತೆಯನ್ನಿಸಬಹುದು ಅಷ್ಟೇ. ಇಂದಿಗೆ ಸುಮಾರು ೧೫೦ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಅನೇಕ ಹಾಡು, ನಂಬಿಕೆ, ಸಂಪ್ರದಾಯ ವೃತ್ತಿಗಳೆಲ್ಲ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಅಂದಿನ ಅವುಗಳ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೇಗಿದ್ದವೋ ಹಾಗೆಯೇ ದೊರೆಯಬಹುದಿತ್ತು.

ಆ. ಗಾದೆಗಳು

ವಿದೇಶಿಯರು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಕಲಿಕೆಗಾಗಿ ಶಬ್ದಕೋಶದ ನಿರ್ಮಿತಿಗೆ ಕೈ ಹಾಕಿದ್ದನ್ನು ಹಿಂದೆಯೇ ಸ್ಪಷ್ಟಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕೋಶಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಾರ್ಥ ಸ್ಪಷ್ಟತೆಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗಿ ಗಾದೆಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು ಒಂದು ವಿಧಾನ. ವಿಲಿಯಂರೀವ್ ಮತ್ತು ಕಿಟೆಲ್ಲರನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕಿಟೆಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಮೊದಲು ಕನ್ನಡ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕೋಶ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ವಿಲಿಯಂರೀವ್ ವಿದೇಶಿಯರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಕೋಶಕ್ಕಾಗಿ ಗಾದೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದನು. ಕಿಟೆಲ್ಲರು ತಮ್ಮಕೋಶದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಗಾದೆಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ. “ಪ್ರಾಯಶಃ ಜಗತ್ತಿನ ಬೇರಾವ ಶಬ್ದಕೋಶದಲ್ಲೂ ಇಷ್ಟು ಗಾದೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿರುವ ಉದಾಹರಣೆ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ.” ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಹುಶಃ ಕಿಟೆಲ್ಲರಿಗೆ ಕನ್ನಡದ ಗಾದೆಗಳ ಅಧಿಕೃತ ಅರಿವಾಗಿ ಒಂದು ಸ್ವತಂತ್ರ ಗಾದೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನೇ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ೧೮೭೫ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ‘ಸಹಸ್ರ ಗಾಥಾಮೃತ ಕಲಶ’ ಎಂಬ ಈ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೨೦೦೦ ಕನ್ನಡ ಗಾದೆಗಳು ಇವೆ. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ೧೮೪೭ರಲ್ಲಿ ಮೋಗ್ಲಿಂಗನು ಕನ್ನಡದ ಮೂರು ಸಾವಿರ ಗಾದೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರುವುದಕ್ಕೆ ಉಲ್ಲೇಖಗಳಿವೆ. ಕಿಟೆಲ್ಲರ ಕೋಶದ ಗಾದೆಗಳನ್ನು ರಾಗೌ ಅವರು ಈಗಾಗಲೇ ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಮೋಗ್ಲಿಂಗರ ಗಾದೆಗಳು ಇನ್ನೂ ಸಿಕ್ಕಿದಂತೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಸುಮಾರು ೧೪೫ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ಈ ಗಾದೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹ ದೊರೆತರೆ ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಅಮೂಲ್ಯನಿಧಿ ಸಿಕ್ಕಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ಇ. ಇತರೆ

ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸಂಗ್ರಹ ಸಂಪಾದನೆಗಳೇ ಅಲ್ಲದೇ ರೀತಿ ನಡಾವಳಿ, ಜಾತಿ ಬುಡಕಟ್ಟು, ನಂಬಿಕೆ - ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆಯೂ

೧. ದೇ. ಜ. ಗೌ. ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಕಿಟೆಲ್ಲರ ಕಾಣಿಕೆ: ಪುಟ-೨೧.

೨. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಹಾವನೂರ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಕಿಟೆಲ್ಲರ ಕೊಡುಗೆ: ಪು ೭

೩. ಡಾ. ರಾ. ಯ. ಧಾರವಾಡಕರ ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಉದಯಕಾಲ: ಪುಟ ೫೯೦.

ಅಭ್ಯಸಿಸಿ ಅನೇಕರು ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಅಮೂಲ್ಯ ಕಾಣಿಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಬೇದುಬಾಯಿ ಅವರ Hindu manners, customs and ceremonies ಎಂಬುದು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತವನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ಕೈಕೊಂಡಿರುವ ಗ್ರಂಥ^೧. ಇದೇ ರೀತಿ ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಜೆ. ಮೆಕಯು ಅವರ The Village feast, The Kulawadi of the Hassan District ಮುಂತಾದ ಲೇಖನಗಳು ಉಲ್ಲೇಖ ನಾರ್ಹವಾಗಿವೆ^೨. ಇ. ಧರ್ಮನ್ಯನ Castes and tribes of Southern India ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದ ಸಂಪುಟಗಳು ಈ ಭಾಗದ ಜನಾಂಗಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ಕೈಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಆಕರಗಳಾಗಿವೆ. ಜಾನ್ ಗ್ಯಾರೆಟ್‌ನ Classical dictionary of India (ಹಿಂದೂ ನಾಮಕೋಶ) ಎಂಬ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಗ್ರಂಥವೊಂದರ ಉಲ್ಲೇಖವನ್ನು ಡಾ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಹಾವನೂರ ಅವರು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ^೩. ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಪುರಾಣಗಳು, ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳು, ಕಾವ್ಯಗಳು, ಕಲೆಗಳು, ಆಚಾರವಿಚಾರಗಳು ಆಕಾರಾಧಿಯಾಗಿ ಹೊಂದಿಸಿ ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

ಆಂಗ್ಲರು ಕೈಕೊಂಡ ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಮಹತ್ವವಿದೆ. ಈ ಮಾತಿಗೆ ಸಮರ್ಥನೆಯೊದಗಿಸುವ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು:

೧. ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಅದರ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟವರು ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯರು.

೨. ಇವರು ನೇರವಾಗಿ ಜಾನಪದ ಬದುಕಿನಿಂದಲೇ ವಿಷಯವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದವರಾದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಲೇಖನ-ಗ್ರಂಥಗಳು ಆ ಕಾಲದ ಜಾನಪದ ಬದುಕು, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕಲೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ದಾಖಲೆಯೆನಿಸುತ್ತವೆ.

೩. ಮರೆಯಾಗಬಹುದಿದ್ದ ಎಷ್ಟೋ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇವರಿಂದ ಉಳಿಯಿತು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ರೀವ್, ಮೊಗ್ಗಿಂಗ್, ಕಿಟಿಲ್‌ರಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಗಾದೆಗಳು ಹಾಗೂ ಪ್ಲೀಟ್‌ರಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಲಾವಣಿಗಳು.

೪. ವಿದೇಶಿಯರಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡು ಅನೂಚಾನವಾಗಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡ ಈ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಹಲಸಂಗಿ ಗೆಳೆಯರಂಥವರಿಗೋ, ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮಾಸ್ತಿಯಂಥವರಿಗೋ ಮೊದಲ ಪ್ರೇರಣೆಯಾಗಿರಲು ಸಾಕು.

ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯರ ಗ್ರಂಥ ಲೇಖನಗಳೆಲ್ಲ ಸರಿಯಾಗಿ ದೊರೆತು ಇಂದು ಆಗ ಬೇಕಷ್ಟಿರುವ ಕೆಲಸ ಸಾಕಷ್ಟಿದೆ. ಇವರಿಗೆ ಜಾನಪದ ಲೋಕವೇ ನೇರ ಆಕರವಾಗಿದ್ದಿತಾದ್ದರಿಂದ ಜಾನಪದಾಧ್ಯಯನದ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಘಟಕವೊಂದನ್ನು ಅವರ

೧-೨ ವಿಶೇಷಕ್ಕೆ ನಂ ತಪಸ್ವೀಕುಮಾರರ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನದ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಇತಿಹಾಸ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ನೋಡಿ: ಪುಟ -೪೬-೪೭ ಮತ್ತು ೫೮.

೩. ಹೊಸಗನ್ನಡ ಅರುಣೋದಯ ೧೦೩-೧೦೪.

ಸಂಗ್ರಹ ಬರವಣಿಗೆಗಳು ಹೊಂದಿವೆ. ಅವರ ಮುಗ್ಧತನಕ್ಕೆ ಇದು ಬಹಳಷ್ಟು ಸಲ ಭಾಷೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು - ಕೆಲವು ದೋಷಗಳು ಉಳಿದಿರಬಹುದು. ಸಂಗ್ರಹದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಂಗ್ರಹಕಾರರು ತೋರುವ ಭೌದ್ಧಿಕ ಕಸರತ್ತಿಗಿಂತಲೂ ಈ ಬಗೆಯ ಮುಗ್ಧತೆ ಎಷ್ಟೋ ಪಾಲು ಮೇಲು. ಇಂಥವುಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಇವರ ಸಂಗ್ರಹಗಳನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಬೇಕಿದೆ. ವಿದೇಶೀಯರ ಜಾನಪದ ಗ್ರಂಥಗಳು ಸಂಪುಟಗಳು ಸುಲಭವಾಗಿ - ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಸುಲಭ ಬೆಲೆಗೆ ಸಿಗುವಂತಾಗಬೇಕು. ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳು ಜಾನಪದ ಅಕಾಡೆಮಿ ಶ್ರಮಿಸಬೇಕು.

ಕೊನೆಯ ಮಾತು: ಇಂದು ನಮ್ಮ ಜಾನಪದ ಅಭ್ಯಾಸ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ದೃಷ್ಟಿ ಮೊಳೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಸ್ವಾಗತಾರ್ಹವೇ. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಾಸಕ್ತಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು ದುರದೈವದ ಸಂಗತಿ. ಜಾನಪದವನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದಷ್ಟೇ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯ ಲಕ್ಷಣ: ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಯಾರು ಬೇಕಾದರೂ ಮಾಡಬಹುದೆನ್ನುವ ತಾತ್ಕಾರ ದೃಷ್ಟಿ ಅಥವಾ ಕೀಳರಿಮೆ ವಿಷಾದನೀಯ. ಜಾನಪದವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಇದ್ದ ಅಂಗ್ಗರ ನಿಜವಾದ ಕಳಕಳಿ ನಮಗಿಂದು ಪರಿಶ್ರಮದ ಮೂಲಕ ಬರಬೇಕಿದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಂಗ್ಗರನ್ನು ನೆನೆಯುವ ಕಾಲವೆಂದು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ.

ಗ್ರಂಥಮಣಿ

ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನದ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಇತಿಹಾಸ	- ಡಾ. ನಂ. ತಪಸ್ವೀಕುಮಾರ
ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಕಿಟಿಲ್ಲರ ಕೊಡುಗೆ	- ಸಂ. ಡಾ. ಆರ್. ಸಿ. ಓರೇಮರ
ಫಿಟರು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಐದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಲಾವಣಿಗಳು	- ಕ್ಯಾತನಹಳ್ಳಿ ರಾಮಣ್ಣ
ಹೊಸಗನ್ನಡ ಅರುಕೋದಯ	- ಡಾ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಹಾವನೂರ
ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಉದಯಕಾಲ	- ಡಾ. ರಾ. ಯ. ದಾರವಾಡಕರ
ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ	- ಸಂ. ಎಸ್. ಕೆ. ಕರೀಂಖಾನ್
ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಗೀತೆಗಳು	- ಡಾ. ಗದ್ದಗಿಮರ
ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ವಿಶ್ವಕೋಶ	- ಸಂ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕುಬಾರ.

ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯ ಕಾಯಿಪಲ್ಯ ಕಾಯ್ದಿಡುವ ಜನಪದ ವಿಧಾನಗಳು.

- ಡಾ. ಮ. ಗು. ಬಿರಾದಾರ

ಇಂದು ಸಸ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಧಾನ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಹಲವಾರು ತೆರನಾದ ಕ್ರಿಮಿನಾಶಕಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಒಂದು ಕ್ರಿಮಿನಾಶಕ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಕ್ರಿಮಿಗಳನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿದರೂ ಇನ್ನೊಂದು ತೆರನಾದ ಕ್ರಿಮಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಹೀಗೆ ಕ್ರಿಮಿನಾಶಕ ಬಳಸುವುದರಿಂದ ನಾವು ಸೇವಿಸುವ ಆಹಾರದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪ-ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಷ ಬೆರೆತುಕೊಂಡಿರುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಶಿವ ವಿಷಕಂಠ ಮಾತ್ರನಾಗಿದ್ದರೆ ನಾವಿಂದು ವಿಷದೇಹಿಗಳಾಗಿದ್ದೇವೆ. ತಾಯಿ ಮೊಲೆ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿಯೂ ಡಿಡಿಟಿಯ ಅಂಶವಿರುವುದನ್ನು ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಶೋಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಿದ್ದಾಗ ನಾವು ತಿನ್ನುವ ಆಹಾರ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರು, ಯಾವುದೂ ಶುದ್ಧವಾಗಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಹೊಸ ಹೊಸ ರೋಗಗಳು ಮನುಕುಲವನ್ನು ಬಾಧಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಸಸ್ಯಸಂರಕ್ಷಣೆ

ಜನಪದರು ಸಸ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಕೀಟನಾಶಕಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನರಿ, ಕೊಕ್ಕಾಟಾ ಮತ್ತು ಪಶುಪಕ್ಷಿಗಳಿಂದ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು 'ವ್ಯಕ್ತಿ ಕಾವಲು' ಒಂದೇ ಮಾರ್ಗವಾಗಿತ್ತು. ಜೋಳದ ಬೆಳೆ ಕಾಳಾದಾಗ ಅಟ್ಟಹಾಕಿ, ಕವಣೆಗಲ್ಲು ಬೀಸಿ ಹಕ್ಕೀ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಬೆದರುಗೊಂಬೆ(ಬೆಚ್ಚ) ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ರೋಗರುಜನಗಳಿಗೆ ಯಾವ ಕ್ರಮವೂ ಅವರಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ರೋಗ ಬರಬಾರದೆಂದೇ ಬೆಳೆ 'ಕಾಲ್ಪೈಮ್' ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದು ವರ್ಷ ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಮರುವರ್ಷ ಅದೇ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಕೆಲವು ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಮಿಶ್ರಬೆಳೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಒಂದು ಬೆಳೆ ಹೋದರೂ ಇನ್ನೊಂದು ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅಲ್ಲದೆ ಒಂದಕ್ಕೆ ಬರುವ ರೋಗವನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ತಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಮುಖ್ಯ ಬೆಳೆಯ ದಂಡೆಗುಂಟ ಮತ್ತೊಂದು ಬೆಳೆಯ ಬೀಜ ಬಿತ್ತುತ್ತಿದ್ದರು. ದಂಡೆಗೆ ಪುಂಡೀ ಬಿತ್ತು 'ದಂಡೆಗೆ ಚಂಡ ಹೂ' ಬಿತ್ತು ಎನ್ನುವ ಗಾದೆಗಳೂ ಇವೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಮುಖ್ಯ ಬೆಳೆಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿತ್ತು. ಇದರ ಸತ್ಯತೆಯನ್ನು ಕೃಷಿ ತಜ್ಞರು ಇಂದು ಮನಗಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಆದರಂತೆ ಜನಪದರು ಬೆಳೆದ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಡಲೂ ಹಲವಾರು ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವು ಅಪಾಯಕಾರಿ ಮಾತ್ರ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಯಾವ ವಿಷಕಾರಕ ಲೇಪನವಿಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಸಂಗ್ರಹ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ,

ಆಹಾರಧಾನ್ಯ, ಕಾಯಿ ಪಲ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಸ ಧಾನ್ಯ ಬರುವವರೆಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದರಂತೆ ಮುಂದಿನ ವರ್ಷ ಬಿತ್ತನೆಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಬೀಜಗಳನ್ನು ತಾವೆ ಆರಿಸಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಕಾದಿಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಬೆಳೆದ ಧಾನ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಡಲು ಇಂದಿನಂತೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸೆಣಬಿನ ಚೀಲಗಳಾಗಲಿ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಗೋದಾಮುಗಳಾಗಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಸೆಣಬಿನ ಚೀಲಗಳನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳಿಗೆ ಇಲಿಗಳ ಕಾಟ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಒಕ್ಕಲಿಗ ಬೆಕ್ಕು ಸಾಕುತ್ತಿದ್ದ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಧಾನ್ಯ ಹಾಳಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ರಾಸಿ ಮಾಡಿ ತಂದು ಚೀಲಗಳ ನಿಟ್ಟಿಲು ಹಚ್ಚಿ ಪಡಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಇಡುವುದು ರೂಢಿ.

ಕೊಳ್ಳುವವರಿರಲಿಲ್ಲ:

ಆಗ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವವರು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಲಿ-ಕುಂಬಳಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬೆಳೆದು ಧಾನ್ಯದ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಊರಿನ ಆಯಗಾರರೂ ಒಂದು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ತಮಗೆ ಬೇಕಾಗುವಷ್ಟು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಿರಾಣಿ ಸಾಮಾನು ಕೊಳ್ಳಲೂ ಜೋಳ, ಗೋಧಿ, ಸಜ್ಜೆ ಮೊದಲಾದ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹೀಗಾಗಿ ತಾವು ಬೆಳೆದ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಹಣದಂತೆ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಎತ್ತಿನ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತೊಯ್ದು ದೂರದ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಮಾರಿ ಬರುವುದೂ ತೀರ ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸವಾಗಿತ್ತು.

ವಾಹನ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಲ್ಲದ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಒಂದು ವರ್ಷ ಬರಗಾಲ ಬಂದರೂ ಸಾಲುವಂತೆ ಕಾಯ್ದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಪಟ್ಟಣದಿಂದ ಬಂದ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ತೀರ ಅಗ್ಗದ ದರದಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯ ಖರೀದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದೂ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಸಂಪರ್ಕ ಮಾರ್ಗವಿರುವ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಿತ್ತು. ಮೂರುವರೆ ರೂಪಾಯಿಗೆ ಇಂದಿನ ಒಂದು ಕ್ವಿಂಟಲ್ ದಪ್ಪ ಜೋಳ ಮಾರಿದ್ದನ್ನು ನಾನೇ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಸಂತೆಯಲ್ಲಿ ರೂಪಾಯಿಗೆ ನಾಲ್ಕುಮಾನ, ಸುಮಾರು ಮೂವತ್ತು ಕೆ. ಜಿ. ಮಾರಾಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಅಳೆದು ಹಾಕುವ 'ಅವಟಿಗ'ನಿಗೇ ಅವನ ಮಾಪಿನ ತುಂಬ ಜೋಳ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕಾಯಿಪಲ್ಲೆ, ಎಣ್ಣೆ, ಬೆಲ್ಲ ಮೊದಲಾದ ದೈನಂದಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆಯ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಆಹಾರಧಾನ್ಯ ಕೊಟ್ಟೇ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಇಡೀ ವರ್ಷ ಬರ ಬಂದರೆ, ಮುಂದೂ ಸಹಿತ ಕಾಯ್ದಿಡುವುದು, ಕೆಡದಂತೆ ಎಚ್ಚರವಹಿಸುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಅದರಂತೆ ಬಿತ್ತುವ ಬೀಜಗಳನ್ನಂತೂ ಹುಳು ಹತ್ತದಂತೆ ಕಾಯ್ದಿಡುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡದಾಗಿತ್ತು. ಹೀಗಾಗಿ ಧಾನ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಬೀಜ ಕಾಪಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಧಾನಗಳಿದ್ದವು.

ಹಗೆ :

ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಒಕ್ಕಲಿಗನೂ ತನ್ನ ಹೊಲದ ಕಾಳಿನ ಆದಾಯಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ, ಮನೆಯಲ್ಲೊಂದು ಹಗೆ ಕಟ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹಳೆಯ ಮನೆಯ ತಲೆಬಾಗಿಲ ಹೊರಗಡೆ ಎಡಬಲಕ್ಕೆ ಕೂಡಲು ಎರಡು ಕಟ್ಟಿಗಳು. ಅದರಂತೆ ಒಳಹೊಕ್ಕೊಡನೆ ಎಡಕ್ಕೊಂದು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಕಟ್ಟಿ. ಅದನ್ನು 'ಜೋಳಜಿ' ಎಂದು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಜೋಳಜಿ ಕಟ್ಟಿಯ ಎದುರುಗಡೆ ದನಗಳ ದಾವಣೆ. ಅದನ್ನು 'ಗೋದಾಲಿ' ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇವು ಒಕ್ಕಲುತನದ ಮನೆಯ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ಅಂಗಗಳು. ಜೋಳಜಿಯ ಬದಿಗೆ ದನಗಳಿಗೆ ಒಂದೆರಡು ದಿನಗಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಕಣಕೆ. ಹೂಟ್ಟುಗಳ ಸಂಗ್ರಹ, ಜೋಳಜಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತರೆ ದನಗಳೆಲ್ಲ ಕಣ್ಣುಂದೇ. ಇದೆಲ್ಲ ಕೂಡಿಯೆ ಅಂಗಳ.

ಈ ಜೋಳಜಿ ಕಟ್ಟಿ ನೆಲದಿಂದ ಮೂರುವರೆಯಷ್ಟು ಎತ್ತರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲೇ ಹಗೆ ಕಟ್ಟಿಸುವುದು ರೂಢಿ. ಎರಡು ಎರಡುವರೆ ಅಡಿ ವ್ಯಾಸದ ವರ್ತುಲಾಕಾರ ಇಲ್ಲವೆ ಚೌಕಾಕಾರದ ಬಾಯಿ ಇಟ್ಟು, ಹಾಗೆ ವರ್ತುಲಾಕಾರವಾಗಿ ಒಳಗೆ ಅಗಲವಾಗಿಸುತ್ತ ಅಗೆದು, ಎಂಟು ಹತ್ತು ಅಡಿ ಆಳಕ್ಕಳಿದು ಐದಾರು ಅಡಿ ವ್ಯಾಸದ ನೆಲಗಟ್ಟು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದು ತೀರ ಚಿಕ್ಕ ಹಗೆ. ಗರಸು (ಮುರಮು) ನೆಲವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗಟ್ಟಿಣೆ ಮಾಡಿ ಗೋಡೆಯನ್ನು ಮಣ್ಣು ಮೆತ್ತಿ ಸಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕುಸಿವ ಮಣ್ಣೆದ್ದಲ್ಲಿ ಗೋಡೆಗುಂಟ ಕಮಕಿಯಿಂದ 'ಅಡಸಿ' ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಾಳು ಮಣ್ಣಿಗೆ ತಗಲಬಾರದೆಂಬುದು ಇದರ ಉದ್ದೇಶ. ಅದರ ಬಾಯಿಗೆ ಹಾಳತವಾದ ಒಂದು ಕಟೆಗಲ್ಲನ್ನು ಮುಚ್ಚಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕೆ 'ಬಾಯ್ಲಾ' ಎಂದು ಹೆಸರು. ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹಗೆ ನಿರ್ಮಿಸುವ ವಿಧಾನ. ಇದರ ಮೇಲೆ ಜಾಡಿ, ಜಮಖಾನಿ ಇಲ್ಲವೆ ಗುಡಾರು ಹಾಸಿ ಬಂದ ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಕೂಡಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಳಗೆ ಧಾನ್ಯದ ಸಂಗ್ರಹವಿದ್ದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅವಶ್ಯಕತೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಐವತ್ತು ನೂರು ಚೀಲಗಳತೆಯ ಕಾಳಿನ ಕಣಜ ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅಂಬಾರಿ:

ದೊಡ್ಡ ಒಕ್ಕಲಿಗರು ತಾವು ಬೆಳೆದ ಅಧಿಕ ಕಾಳಿನ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಮನೆಯ ವಿಸ್ತಾರಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ, ಇಲ್ಲವೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಕೋಣೆ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ 'ಅಂಬಾರಿ' ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದಕ್ಕೆ 'ಅಂಬಾರಿ ಕೋಣೆಯೆಂದೇ' ಹೆಸರು. ಅಂಬಾರಿ ಹಗೆಯ ದೊಡ್ಡ ರೂಪವಾದರೂ ಇದು ಆಳಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಅಗಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಇಂದಿನ ನೀರಿನ ಹೌದಿನಂತೆ ಚೌಕಾಕಾರವಾಗಿ ಕಟೆದ ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ಕಟ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನೆಲಗಟ್ಟಿಗೂ ಹಾಸುಗಲ್ಲು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಹಲಗೆಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಇಲಿಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹಲಗೆಗಳಿಗೆ ಕೀಲಿ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು.

ಊರಿಗ ಆಳಾಗಿ ಮಸಣಕ್ಕೆ ಹೆಣವಾಗಿ ಬಾಳಬೇಕು.

ಕೋಣನ ನಾಡಿ ಇತ್ಯಾದಿ

ಜೀವನಾನುಭವದ ರಸಗಟ್ಟಿಗಳಂತಿರುವ ಗಾದೆಗಳ ಆಡುಮೊಲಗಳು ಗೊರೂರರ ಕೃತಿಗಳು ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗದು. ಪರಿಚಿತ ಹಾಗೂ ಅಪರಿಚಿತ ಗಾದೆಗಳ ಮೆರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಗೊರೂರರ ಯಾವುದೇ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು. ನೂರಾರು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿರುವ ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದರೆ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಗಾದೆಗಳ ಸಂಕಲನವನ್ನೇ ಹೊರತರಬಹುದು. ಅವರ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸೊಗಡು ಹಾಗೂ ಸೊಗಸಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೆಲವು ಗಾದೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿದೆ.

ಉದಾ:

ಹೊಸ ಪೂಜಾರಿ ನಾಯಿ ತುಳ್ಳ ಕೂದ
ಬಡ ದೇವು ಕಂಡೆ ಬಿಲ್ವತ್ರ ಬುಸ್ಸೆಂತು
ಬೆಟ್ಟ ನುಂಗೊನ್ನೆ ಕದ ಹಪ್ಪಳ
ಹೆಡ್ಡನ ಆರಂಭ ಗೊಬ್ಬರದಲ್ಲಿ
ಹೆಸರು ಬೇಳೆಯನೊಯ್ದು ಕೆಸರಲ್ಲಿ ಚೆಲ್ಲಿದಂತೆ
ಕೋಣನ್ನ ಹೊತ್ತು ಕುರಿ ಬಡವಾಯಿತು
ಹಾರುವರ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಹಾರಕ ದೇವರ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಹುಚ್ಚಿಳು
ತಾನ್ ತಿನ್ನೋದು ತೌಡು ವಾರಕ್ಕೆ ಹಂದಿ ಸಾಕ್ಷ
ಮರಿ ಆಸೆಗೆ ಕುಂಟ ಕುದುರೆ ಮರಿ ಸಾಕ್ಷ
ದೊಡ್ಡೋರು ಓಡ ಕೀಳೋ ಹೊತ್ಗೆ ಬಡವ ಸತ್ತ
ಹುಚ್ಚಿ ಮಳೆಗೆ ಗುಬ್ಬ ತಲೆಯೂ ನೆನೆಯೋದಿಲ್ಲ
ಆಚಾರ ಕೆಟ್ಟರೂ ಆಕಾರ ಕೆಡಬಾರದು

ಇದನ್ನು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆಸರಿಸಬಹುದಾದರೆ, ಇನ್ನು ಪ್ರಚಲಿತ ಗಾದೆಗಳೂ ಗೊರೂರರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ತಾವು ಪಡೆದಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಹನುಮಂತರಾಯ ಹಗ್ಗ ಮೇದೈ ಪೂಜಾರಿ ಸಣ್ಣ ಶ್ಯಾವಿಗೆ ಕೀಳ
ಬಕ್ಕೊಂಡು ಉತ್ತೆ ಕಂದಾಯ ತಪ್ಪುತ್ಗೆ
ಕೋಳಿ ಕೇಳಿ ಸಂಬಾರ ಅರಿತಾರ
ಆರ್ನಿ ಇಕ್ಕಾಲಾರ್ವು ಅಟ್ಟಿ ಕ್ಕಳಾ
ಹುಲಿ ಹಸಿದರೆ ಹುಲ್ಲು ತಿನ್ನುವುದೆ
ಹೂವಿಗೆ ಹೋದ ಹೊನ್ನೇಗೌಡ ಮದುವೆಯಾದ ಮೂರ್ಠಿನಕ್ಕಂದ
ಜಗ ಹೊರೋಳಿಗೆ ಮಗು ಭಾರವೆ
ಅಂಬಲಿ ಕುಡಿಯೋವಿಗೆ ಮೀಸೆ ಹಿಡಿಯೋನೊಬ್ಬ
ಕುರುವಿನ ಮೇಲೆ ಬೊಕ್ಕೆ ಎದ್ದಂತೆ
ಅತ್ತೆ ಮೇಗಣ ಕೋಪ ಕೊತ್ತಿಮೇಲೆ

ಕಾಸೂ ಕೇಡೂ ತಲೆಯೂ ಬೋಳು

ಅಕ್ಕಿ ಮೇಲಾಸೆ ನೆಂಟರ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿ

ಈ ಗಾದೆಗಳೆಲ್ಲ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗಡಿಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಪರಿಚಿತವಾಗಿರುವಂಥವು ಹೀಗೆ ಗೊರೂರು ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಭಾಷೆಯ ಬನಿಯನ್ನು ಓದುಗರಿಗೆ ಸವಿಯಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

1. ಡಾ. ಹಾ. ಮಾ. ನಾಯಕ (ಸಂ) ಗೊರೂರು ಗೌರವ ಗ್ರಂಥ, ಗೊರೂರು ಗೆಳೆಯರ ಬಳಗದ ಪ್ರಕಟಣೆ, 1973
2. ಗೊರೂರು ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್, 'ಹಳ್ಳಿಯ ಬಾಳು' ಕಾವ್ಯಾಲಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು, 1963 (ನಾಲ್ಕನೆಯ ಮುದ್ರಣ)
3. ಗೊರೂರು ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್, 'ಹಳ್ಳಿಯ ಚಿತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಅವರ ಪ್ರಬಂಧಗಳು' ಶಾರದಾ ಮಂದಿರ, ರಾಮಯ್ಯರ್ ರಸ್ತೆ, ಮೈಸೂರು -4, 1971
4. ಗೊರೂರು ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್, 'ಗರುಡ ಗಂಬದ ದಾಸಯ್ಯ' ಸತ್ಯಶೋಧನ ಪ್ರಕಟಣೆ ಮಂದಿರ ಕೋಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು 1965
5. ಗೊರೂರು ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್, 'ಬೆಸ್ತರ ಕರಿಯ' ಕಾವ್ಯಾಲಯ, ಮೈಸೂರು 1952, 1970
6. ಗೊರೂರು ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್, 'ಉಸುಬು' ಸತ್ಯಶೋಧನ ಪುಸ್ತಕ ಭಂಡಾರ, ಕೋಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು 1954
7. ಗೊರೂರು ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್, 'ಬೆಟ್ಟದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಪ್ರಬಂಧಗಳು, ಹೇಮಾವತಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಗೊರೂರು 1972
8. ಗೊರೂರು ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್, 'ಕನ್ನಾಕುಮಾರಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಕಥೆಗಳು' ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಬುಕ್ ಹೌಸ್, ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಪುರಂ, ಮೈಸೂರು -4 1966
9. ಗೊರೂರು ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್, 'ಶಿವರಾತ್ರಿ' ಕಾವ್ಯಾಲಯ, ಮೈಸೂರು 1947, 1968
10. ಗೊರೂರು ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್, 'ಕಮ್ಮಾರ ವೀರಭದ್ರಾಚಾರಿ' ಸತ್ಯಶೋಧನ ಪ್ರಕಟಣೆ, ಕೋಟೆ ಬೆಂಗಳೂರು

11. ಗೋರೂರು ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್, 'ಮರೆಯಾದ ಮಾರಮ್ಮ' ಬಾಪೂ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು 1979
12. ಎಲ್. ಆರ್. ಹೆಗಡೆ, 'ಜನಪದ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಕಲೆ' ಸಮಾಜ ಪುಸ್ತಕಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ 1977
13. ಸುಂಕಾಪುರ ಎಂ. ಎಸ್. ಕಲಬುರ್ಗಿ ಎಂ. ಎಂ., 'ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾರತಿ' ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಧಾರವಾಡ 1976.

* * * * *

ಕೊಡಗು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು

- ಉಳ್ಳಯಂಡ ಎಂ. ಪೂವಯ್ಯ

ಸಹಸ್ರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ತನ್ನದೇ ಆದ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಭರತಖಂಡದ 56 ದೇಶಗಳ ಪೈಕಿ "ಕ್ರೋಢದೇಶ" ಎನ್ನುವ ಹೆಸರುಗಳಿಸಿದ್ದು, ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಭಾರತದಿಂದ 1834 ರವರೆಗೆ ಭಾರತ ಉಪಖಂಡದ 538 ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದ್ದು, ಅನಂತರ 1947 ರ ವರೆಗೆ ಬ್ರಿಟೀಷ್ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯದ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದು, ತದನಂತರ ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನ ಬದ್ಧ "ಸಿ" ಪ್ರಾಂತ್ಯವಾಗಿದ್ದು, ಕೊನೆಗೆ 1956 ರಲ್ಲಿ ಭಾಷಾವಾರು ವಿಂಗಡಣೆಗೊಳಪಟ್ಟು, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದೊಡನೆ ವಿಲೀನಗೊಂಡ ಕೊಡಗು ಇಂದು ಕರ್ನಾಟಕ ಒಟ್ಟು 20 ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪೈಕಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಹೊರತು ಪಡಿಸಿ, ಅತ್ಯಂತ ಚಿಕ್ಕಜಿಲ್ಲೆ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ನೈಋತ್ಯ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕೊಡಗು, ದಕ್ಷಿಣೋತ್ತರವಾಗಿ 96 ಕಿ. ಮೀ. ಉದ್ದ, ಪೂರ್ವ ಪಶ್ಚಿಮವಾಗಿ, 64 ಕಿ. ಮೀ ಅಗಲ ಇದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಒಟ್ಟು ಭೌಗೋಳಿಕ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ 4,102 ಚ. ಕಿ. ಮೀ. 1991ನೇ ಜನಗಣತಿ ಪ್ರಕಾರ ಕೊಡಗಿನ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆ 4,85,229. ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಭೌಗೋಳಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದ 30,43% ಅಂದರೆ 1259.52 ಚ. ಕಿ. ಮೀ. ಇದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಸರಾಸರಿ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇಕಡಾ 20 ಇದೆ.

ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಹುಭಾಗವು ರಾಜ್ಯದ ಪಶ್ಚಿಮಘಟ್ಟ ಮತ್ತು ಮಲೆನಾಡು ವಾಯುಗುಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿದೆ. ವಾರ್ಷಿಕ ಮಳೆ 4,000 ಮಿಲಿಮೀಟರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. 5,000 ಮಿಲಿಮೀಟರಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ವಾರ್ಷಿಕ ಮಳೆ ಬೀಳುವ ಭಾರತದ 14 ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಸ್ಥಳಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿದೆ. ಇವುಗಳ ಪೈಕಿ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಆಗುಂಬೆಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಭಾಗಮಂಡಲ, ಪುಳಿಂಗೋಟ್, ಮಾಕುಟ್ಟು ಈ ಮೂರು ಸ್ಥಳಗಳು ಕೊಡಗಿಗೆ ಸೇರಿವೆ.

ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಕೊಡವರು, ಅಮ್ಮಕೊಡವರು, ಹೆಗ್ಗಡೆಯರು, ಗೌಡರು, ಐರಿಯರು, ಕೋಯವರು, ಕುಡಿಯರು, ಕಾಪಾಳರು ಮಲೆಯರು, ಎರವರು, ಕುರುಬರು, ಗೊಲ್ಲರು, ಹಜಾಮರು, ಕೆಂಬಟ್ಟಿ ಹರಿಜನರು, ಎಂಬಿತ್ಯಾದಿ ವರ್ಗದ ಮೂಲ ನಿವಾಸಿಗಳಿದ್ದರೂ ಕೊಡವರೇ ಇಲ್ಲಿನ ಪ್ರಧಾನ ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳು. ಹೀಗಾಗಿ ಕೊಡವರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೇ ಇಡೀ ನಾಡಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಾಗಿ ಪ್ರಾಬಲ್ಯತೆ, ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದಿದೆ.

ಕೊಡಗು, ಬೆಟ್ಟ, ಗುಡ್ಡಗಳಿಂದಲೂ, ಕಾಡು, ಮೇಡುಗಳಿಂದಲೂ ನದಿ ಕಂದರಗಳಿಂದಲೂ ಅವ್ಯತವಾದ ಮಲೆನಾಡು ಪ್ರದೇಶ. ಆದುದರಿಂದ ಜನರು ಇಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಕೃತಿ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಬಾಳುವೆ ನಡೆಸುವುದು ಸಹಜವಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಬಯಲು ಪ್ರದೇಶದ ಜನರೂ ಅವರ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಜೀವಿಸುವುದು ವಾಡಿಕೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಮಲೆನಾಡು ಪ್ರದೇಶದ ಜನರಿಗೂ ಮತ್ತು ಬಯಲು ಸೀಮೆಯ ಜನರಿಗೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಜೀವನ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟ. ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದ ಪ್ರಕೃತಿ ಪರಿಸರ ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮೇಲೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ನಿರ್ವಿವಾದ.

ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ, ಪ್ರಕೃತಿಯೊಂದಿಗೇ ಪ್ರವರ್ಧಮಾನ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಲುಪಿದ ಕೊಡಗಿನ ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳು ಪ್ರಕೃತಿ ಆರಾಧಕರು, ಪ್ರಕೃತಿಯೇ ಅವರಿಗೆ ಪರಮದೈವ. ಕೊಡಗಿನ ಸ್ಥಳೀಕರಲ್ಲಿ ಕೊಡವರು ಬಹು ಸಂಖ್ಯಾತರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಗಿರಿಜನರೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಬಹುತೇಕ ಮಂದಿ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಕೊಡಗಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸುವಾಗ ಕೊಡಗರ, ಅಂದರೆ ಕೊಡಗಿನ ಮೂಲ ನಿವಾಸಿಗಳ ಜೀವನ ಪದ್ಧತಿಯ ವಿಶೇಷಾಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಐನ್ ಮನೆ : ಕೊಡವ ಮೂಲ ಕುಟುಂಬದ ಮನೆಯನ್ನು "ಐನ್ ಮನೆ" ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಆಯಾಯ ಕುಟುಂಬದವರಿಗೆ ಮೂಲಸ್ಥಾನ, ಪವಿತ್ರ ನೆಲೆ. ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಶುಭಾಶುಭ ಕಾರ್ಯಗಳು ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಇವು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ, ಎತ್ತರವಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಇರುತ್ತವೆ. ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳು, ಮೇಲಕ್ಕೆ ಏರಿದೊಡನೆ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ವಿಶಾಲವಾದ "ಕಯ್ಯಾಲೆ" ಎಂಬ ಹಜಾರ; ಅದರ ಪ್ರವೇಶ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ದಕ್ಕೂ "ಐಮರ " ಎಂಬ ಮರದ ಕೂರುವ ಸ್ಥಾನ; ಕಯ್ಯಾಲೆ ದಾಟಿ ಮುನ್ನುಗ್ಗಿದ್ದರೆ "ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ನಡುಬಾಡೆ " ಎನ್ನುವ ಚೌಕಾಕಾರದ ವಿಶಾಲ ಪಡಸಾಲೆ; ಅದರ ಸುತ್ತ "ಕೋಂಬರೆ" ಎಂಬ ಕೊರಡಿಗಳು, "ಕನ್ನಿಕೋಂಬರೆ" ಎಂಬ ದೇವರಮನೆ, ಒಳಗೆ ಅಡಿಗಮನೆ, ಉಂಬಳಮನೆ, ಮನೆಯ ಮುಖ್ಯ ಕಟ್ಟಡದಿಂದ ಹೊರಗೆ "ಗುಡ್ಡ" ಎಂಬ ಶೌಚಾಲಯ, "ಪುಳ್ಳಿಕೊಟ್ಟಾ" ಎಂಬ ಸೌದೆಕೊಟ್ಟಿಗೆ, "ಪತ್ತಾಯ ಕೊಟ್ಟಾ" ಎಂಬ ಉಗ್ರಾಣ, "ಅತ್ತಕೊಟ್ಟಾ" ಎಂಬ ದನದ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಇರುತ್ತವೆ

ಐನ್ ಮನೆ ಕಯ್ಯಾಲೆಯ "ಐಮರ" ಎಂಬ ಆಸನ ಹಿರಿಯರಿಗೇ ಸೀಮಿತವಾದ ಸ್ಥಳ; ಅಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು, ಕಿರಿಯರು ಕೂರುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಹಿರೀಕರಿಗೆ ಸ್ಥಾನ-ಮಾನ-ಗೌರವ ನೀಡಬೇಕು. ಕಿರಿಯರಲ್ಲಿ ಭಯ ಭಕ್ತಿ ಇರಬೇಕು ಎಂಬುದರ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಇದು

ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. 'ಮನೆಯೇ ಮೊದಲ ಪಾಠಶಾಲೆ' ಆದುದರಿಂದ ಗುರು ಹಿರಿಯರಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಗೌರವ, ವಿಧೇಯತೆಯಂತಹ ಗುಣಗಳ ಕಲಿಕೆಗೆ ಇದು ಸಹಾಯ ಆಗಬಲ್ಲದು.

ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ನಡುಬಾಡೆ ಎಂಬ ನಡುಮನೆಯ ಪಶ್ಚಿಮದ ಗೋಡೆಯ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಗೂಡಿನಾಕಾರದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿ, ಅಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ದೀಪಹಚ್ಚುವ ಹಣತೆ ಇಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು "ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ಬೊಳ್‌ಚ" ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅದರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ತೂಗಾಡುವಂತಹ "ತೂಕಂಬೊಳಿಚ" ಇಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಸಾಯಂಕಾಲ ದೀಪ ಹಚ್ಚಿ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಶುಭಕಾರ್ಯಗಳ ಈ ದೀಪದ ಸಾನಿದ್ಯ ಸಾಕ್ಷಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಕೊಡವರಂತೆ ಇತರ ಕೆಲವು ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳಿಗೂ ಕುಟುಂಬದ ಐನ್‌ಮನೆಗಳಿವೆ.

ಕೈಮಡ : ಐನ್‌ಮನೆಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬದ ಮೂಲ ಪುರುಷ ಮತ್ತು ಪಿತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಕೈಮಡ, ಅಥವಾ ಕೈಮಠ ಎಂಬ ಪುಟ್ಟ ಗುಡಿಯಾಕಾರದ ಆಕೃತಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಇವು ಒಂದೇ ಕೋಣೆಯ ಚಿಕ್ಕ ಆಲಯಗಳಾಗಿದ್ದು, ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಮರದಿಂದ ಕೆತ್ತಲ್ಪಟ್ಟ, ಲೋಹದ ಹಲಗೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿರುವ ಮನುಷ್ಯಾಕೃತಿ, ಕಲ್ಲಿನ ಕೆಲವು ಆಕೃತಿಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಹಬ್ಬ - ಹರಿದಿನ ಕಾರೋಣ ಪೂಜೆಯಂತಹ ವಿಶೇಷ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಮಡದಲ್ಲಿ ದೀಪ ಹಚ್ಚಿ ಮೀದಿ ಮಡಗುವ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಇದೆ.

ಕುಟುಂಬದ ಮೂಲ ಪುರುಷನನ್ನು "ಕಾರೋಣ" ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ವರ್ಷಕೊಮ್ಮೆ ಕುಟುಂಬದವರೆಲ್ಲ ಒಂದಾಗಿ ಸೇರಿ "ಕಾರೋಣಂಗ್ ಕೊಡ್‌ಪೊ" ಅಥವಾ "ಕಾರೋಣಂಗ್ ಮೀದಿ" ಎಂಬ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಬಹಳ ಭಕ್ತಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಜರುಗಿಸಿ, ಪೂಜೆ, ಪುರಸ್ಕಾರದ ಜೊತೆಗೆ ರಸವತ್ತಾದ ಭಕ್ಷ್ಯ-ಭೋಜನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ನೈವೇದ್ಯ ಇಟ್ಟು, ತಾವೂ ಉಂಡು, ತಿಂದು ಸಂತೋಷದಿಂದ ನಲಿಯುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಕುಟುಂಬದ ಹಿರಿಯ ಕಿರಿಯ ಸದಸ್ಯರ ಪರಸ್ಪರ ಪರಿಚಯ ಐನ್‌ಮನೆ, ಕೈಮಡದ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವಿಕೆ, ಒಗ್ಗಟ್ಟು ಸಾಧಿಸಲು ಅನುಕೂಲ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಮೂಲಪುರುಷನ ಆರಾಧನೆಯ ಮೂಲಕ ಕುಟುಂಬದ ಹಿರಿಯರ ನೆನಪು, ಸ್ಮರಣೆ ಇರಬೇಕು. ಅವರಿಗೆ ಭಕ್ತಿ ವಿಧೇಯತೆ ಸಲ್ಲಬೇಕು; ಉಪಕೃತ ಮತ್ತು ಕೃತಜ್ಞತಾ ಭಾವನೆ ಇರಬೇಕು, ಪೂಜ್ಯತಾ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಯಾದ ವಾತಾವರಣ, ಒಗ್ಗಟ್ಟು, ಶಿಸ್ತು, ಹಿಡ್‌ಕಟ್ಟು ಸಾಧಿಸಬೇಕು, ಎಂಬುದು ಇದರ ಹಿಂದಿರುವ ಧ್ಯೇಯ.

ಒಕ್ಕ : ಒಕ್ಕ ಅಂದರೆ ಒಂದು ಮೂಲ ಕುಟುಂಬ. ಒಕ್ಕದ ಮೂಲಸ್ಥಾನ ಐನ್‌ಮನೆ. ಒಕ್ಕದ ಹಿರಿಯ ಪುರುಷ ಕೊರವಕಾರ, ಅಥವಾ ಪಟ್ಟಿದಾರ, ಇವರು ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಆಗು ಹೋಗುಗಳಿಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರರು. ಹಿಂದೆ ಪ್ರತಿ ಒಕ್ಕದಲ್ಲಿ 3-4 ತಲೆಮಾರಿಗೆ ಸೇರಿದ ಜನರು ಒಂದಾಗಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಕಿರಿಯನಿಗೂ ಒಕ್ಕವು ಸಾಮಾಜಿಕ

ಪರಿಸರವನ್ನೂ, ಸಂಸಾರ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯ ಅವಕಾಶವನ್ನೂ ಒದಗಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಹಲವು ಒಕ್ಕಗಳು ಸೇರಿ ರೂಪುಗೊಂಡ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಊರಿಗೆ "ಊರ್ತಕ್ಕ" ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಮುಂದಾಳಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಲವು ಗ್ರಾಮಗಳು ಸೇರಿ ಆದ ನಾಡುವಿಗೆ "ನಾಡ್ತಕ್ಕ" ಎಂಬವರೂ, ಹಲವೂ ನಾಡುಗಳು ಸೇರಿ ಉಂಟಾದ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿನ ದಾಖಲೆ ಪ್ರಕಾರ ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ 35 ನಾಡುಗಳಿದ್ದವು "ದೇಶತಕ್ಕ" ಎಂಬವರೂ ಮುಂದಾಳಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದೇ ರೀತಿ ದೇವರು ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ "ದೇವತಕ್ಕ" ಎಂಬವರು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಊರತಕ್ಕ, ನಾಡ್ತಕ್ಕ, ದೇಶತಕ್ಕ ದೇವತಕ್ಕ ಎಂಬವರುಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಅಡಗಿದಂತೆ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾರ್ಯಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ತಕ್ಕನ ಮಾತನ್ನು ಅಥವಾ ತಕ್ಕಾಮೆಯನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ನಡೆದವರು. ಅಥವಾ ನಿಶ್ಚಿತಕಟ್ಟುಪಾಡಿಗೆ ವಿರೋಧ ನಡೆದವರು "ಪೊರಂಬಡಿ" ಅಥವಾ ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಎಂಬ ಕಠಿಣ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಹೀಗಾಗಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಆಚಾರ ವಿಚಾರ, ಪದ್ಧತಿ ಪರಂಪರೆ, ನಡೆ-ನುಡಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮೂಲತನವನ್ನು ಕಿಂಚಿತ್ತೂ ಬಿಡದೆ ಉಳಿದಿತ್ತು. ಜೊತೆಗೆ ಒಕ್ಕಾಮೆ, ತಕ್ಕಾಮೆ ಎಂಬುದು ಸಲೀಸಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಾ ನಮ್ಮದಿಯ ವಾತಾವರಣ ನೆಲೆಸಿತ್ತು.

ಹುಟ್ಟು : ಕೊಡವರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಮಗು ಗಂಡಾದರೆ, ಆ ಕೂಡಲೇ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗುಂಡು ಹಾರಿಸಿ, ವೀರಪುತ್ರನೋರ್ವನ ಜನನವನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಸಾರುತ್ತಾರೆ. ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗು ಹೆಣ್ಣಾದರೆ ಗಂಟೆಯನ್ನೋ ತಳಿಯ ಮಣಿಯನ್ನೋ ಬಾರಿಸಿ, ಸುಮಂಗಲಿಯೋರ್ವಳ ಆಗಮನವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹರಳುಗಿಡದ ಎಲೆಯ ದಂಟಿನಿಂದ ಬಿಲ್ಲು ಬಾಣ ಮಾಡಿ ಗಂಡು ಮಗುವಿನ ಕೈಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ದಿನಗಳು ಕಳೆದು, ಮಗುವನ್ನು ತೊಟ್ಟಿಲಿಗೆ ಹಾಕುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಮೊದಲಿಗೆ ಗುಂಡು ಕಲ್ಲನ್ನು ಮೂರು ಬಾರಿ ತೊಟ್ಟಿಲಿಗೆ ಹಾಕಿ ತೆಗೆದು, "ಗುಂಡು ಕಲ್ಲಿನಂತೆ ಬಾಳು" ಎಂದು ಹರಸುತ್ತಾರೆ. ಮಗುವಿಗೆ ನಾಮಕರಣ ಮಾಡುವಾಗ ಹುಟ್ಟಿದ ನಕ್ಷತ್ರಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಅಪ್ಪ, ಅಯ್ಯ, ಅಣ್ಣ, ಅಮ್ಮ ಅಕ್ಕ ಎಂದು ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುವ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಹೆಸರುಗಳನ್ನೇ ಇಡುತ್ತಾರೆ. (ಉದಾ: ಕಾರ್ಯಪ್ಪ, ತಿಮ್ಮಯ್ಯ , ಸೋಮಣ್ಣ, ಕಾವೇರಮ್ಮ, ಅಮ್ಮಕ್ಕ ಇತ್ಯಾದಿ)

ಉಡಿಗೆ - ತೊಡಿಗೆ : ಕೊಡವರ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಉಡುಪು. ಅಂದರೆ ಪುರುಷರಿಗೆ ನೀಳವಾದ ಕರಿಕೋಟಿನ ಮಾದರಿಯ ಕುಪ್ಪಸ , ಅಥವಾ "ಕುಪ್ಪ" ಸೊಂಟದ ಸುತ್ತಲೂ "ಚೀಲೆ" ಎಂಬ ರೇಷ್ಮೆ ದಟ್ಟಿ, ಅದರೊಳಗೆ ಸೊಂಟದ ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ "ಪೀಚಿಕತ್ತಿ" ಎಂಬ ಕಿರುಖಿಡ್ಗ, ತಲೆಗೆ "ಮಂಡೆತುಣಿ" ಎಂಬ ರುಮಾಲು , ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸೀರೆಯನ್ನು ಹಿಂಭಾಗಕ್ಕೆ ನೆರಿಗೆ ಬರುವಂತೆ ಉಡುತ್ತಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ ಪತ್ತಾಕ್, ಜೋಮಾಲೆ, ಚಂಚೋಲೆ, ಕೊಕ್ಕೇತಾತಿ ಎಂಬ ವಿವಿಧ ಆಕಾರಗಳ ಚಿನ್ನದ ಸರವನ್ನು ಕೊರಳಿಗೆ ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಿವಿಗೆ

ಓಲೆ, ಕೊಂಡೋಳ, ಕೈಗೆ ಕಡಗ, ಜೋಡಿ ಬಳಿ ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೊಡವರಂತೆ ಇತರ ಕೆಲವು ಮೂಲ ನಿವಾಸಿಗಳೂ ಇದೇ ವಿಧದ ಉಡಿಗೆ ತೊಡಿಗೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಹಬ್ಬಗಳು ಹುತ್ತರಿ : ಹುತ್ತರಿ ಅಂದರೆ ಪುತ್ತರಿ, ಅರ್ಧಾತ್ ಪುದಿಯ ಅರಿ, ಅಂದರೆ ಹೊಸ ಅಕ್ಕಿ, ರೈತ ತಾನು ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಕುಯಿದು, ಧಾನ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಸುಗ್ಗಿಹಬ್ಬ ಇದು. ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡುವ ಎಲ್ಲಾ ಜನಾಂಗದವರೂ ಈ ಹಬ್ಬವನ್ನು ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಗ್ರಾಮದ ಸಾಮೂಹಿಕ ಹಬ್ಬ. ಬಿದಿರು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವನು ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಕುಕ್ಕೆ ಸಾಮಾನು ಕುಂಬಾರ ಮಡಕೆ ಕುಡಿಕೆ, ಚಾಪೆ ನೇಯುವವನು ಚಾಪೆ, ಮರ ಕೆಲಸದಾತ ಕದಿರು ತೆಗೆಯುವ ಕುತ್ತಿ ಬಡಗಿ ಕದಿರು ಕೊಯ್ಯುವ ಕತ್ತಿ, ದರ್ಜಿ ಹೊಸಬಟ್ಟೆ ಹೀಗೆ ಪ್ರತೀ ಕಸುಬಿನವರೂ ತಮ್ಮ ಪಾಲಿನ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವೇ ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ಇಡಿ ಊರಿಗೆ ಊರೇ ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ಆಚರಿಸಲು ನೆರವಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಸಹಾಯ ಸಹಕಾರ ಒಗ್ಗಟ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯತನ, ಐಕ್ಯತೆಗೆ ಮುಕ್ತ ಅವಕಾಶ ಇತ್ತು.

ಹುತ್ತರಿ ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಏಳು ದಿನಗಳ ಮೊದಲು "ಊರ್‌ಮಂದ್" ಎನ್ನುವ ಮೈದಾನದಲ್ಲಿ "ಈಡ್" ಎಂಬುದನ್ನು ನಡೆಸಿ, ಕಿರಿಯರಿಗೆ ಯುವಕರಿಗೆ ತರಾವರಿ ನೃತ್ಯದ ತರಬೇತಿ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಹುತ್ತರಿ ಹಬ್ಬದ ದಿನ ಧಾನ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಪೂಜೆ ಪುನಸ್ಕಾರ ನಡೆದು, ಮನೆಗೆ ಕದಿರು ತಂದು ಪೂಜಿಸಿ, ಉಂಡು, ತಿಂದು ನಲಿಯುತ್ತಾರೆ. ಹಬ್ಬದ ಮರುದಿನ ಒಂದು ವಾರದ ತನಕ ಜನರಲ್ಲ ಒಂದಾಗಿ ಸೇರಿ, ಸಾಮೂಹಿಕ ನೃತ್ಯ, ಕೋಲಾಟ, ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ, ನಡೆಸುತ್ತಾ ಮನೆ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಹುತ್ತರಿ ಹಾಡನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಉದಾ:

ದೇವರ ತೊತ್ತಿತ್ ಕೋಳ್‌ಕಾಳೆಜ !ಪೊಯಿಲೇ ಪೊಯಿಲೆ!!

ಕೋಲಾಟ ಕೊಪ್ಪಲ್ ಎನ್ನೊ ಪುದುಮೆ! " "

ಕೋಲಾಟ ಕೊಪ್ಪಲ್ ಕೋಲ್ ಮರಿಂಜ " "

ಆಡುವ ಬಲಂಡ ಅರೆಕ್ಕುಚ್ಚೊ ಬೋಜ " "

ಆಲದ ಮರದ ಸುತ್ತ ವಿಶೇಷ ಸಾಹಿತ್ಯಮಯದ ಹಾಡು ಹಾಡುತ್ತಾ ನೃತ್ಯ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. "ಇಲ್ಲಿಂಜಿ ತೊಟ್ಟಿಕ"ವೆಂದು ಊರ ಹದ್ದುಬಸ್ತನ್ನು ಹೇಳಿ. "ಈ ಕೊಟ್ಟಾರೊಳ್‌ ಕೀರಿಯೂ ಪಾಂಬೂ ಒಂದಾಯಿ ನಲಿಯಡ್! ನರಿಯೂ ನಾಯಿಯೂ ಒಂದಾಯಿ ನಲಿಯಡ್! ಕೋಳಿಯೂ ಕುರುಕನೂ ಒಂದಾಯಿ ನಲಿಯಡ್ ಶತ್ರುವೂ ಮಿತ್ರನೂ ಒಂದಾಯಿ ನಲಿಯಡ್"! ಎಂದೆಲ್ಲಾ ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಊರಿನ ಒಗ್ಗಟ್ಟನ್ನು ಈ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೋಧಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೈಲು ಮೂಹೂರ್ತ : ಕೈಲ್ ಪೊಳ್‌ದ್ ಎಂಬೀ ಹಬ್ಬ ಆಯುಧಪೂಜೆಯ ಸಂಕೇತ ಕತ್ತಿ-ಕೋವಿ, ವ್ಯವಸಾಯೋಪಕರಣಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅನಂತರ ಎಲ್ಲಾ ಒಂದೆಡೆ

ಸೇರಿ ಗುರಿಗೆ ಗುಂಡು ಹೊಡೆದು, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕೌಶಲ್ಯ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರೊಂದಿಗೆ ತೆಂಗೆಪೋರ್, ತೆಂಗೆಕನಿ, ಭಾರಕನಿ, ಮತ್ತಿತರ ಕ್ರೀಡಾ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಕಿರಿಯ ಹಿರಿಯ ಎಂಬ ಭೇದ ಭಾವ ಇಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲರು ಒಂದಾಗಿ ಇಂತಹ ವೈಪೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ತಮ್ಮ ಧೈರ್ಯ ಸಾಹಸ ಶೌರ್ಯಗಳನ್ನು ಸಾಬೀತು ಮಾಡಿ ಬಹುಮಾನ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದೆ ಈ ಹಬ್ಬ ಕಳೆದ ನಂತರ, ಕಾಡುಪ್ರಾಣಿಗಳ ಬೇಟೆಗೆ ತೆರಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ಬೇಟೆ ನಿಷೇಧವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿಗೆ ಗುಂಡು ಹೊಡೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತಿಪಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಕಾವೇರಿ ಸಂಕ್ರಮಣ : ತುಲಾ ಸಂಕ್ರಮಣದ ಈ ದಿನ ನಿಶ್ಚಿತ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಕಾವೇರಿ ಹುಟ್ಟುವ ತಲಕಾವೇರಿಯಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯ ತೀರ್ಥೋದ್ಭವ ಆಗುತ್ತದೆ. ಜನರು ಕಾವೇರಿಯಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ, ತೀರ್ಥ ಸೇವಿಸಿ, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಗೂ ತೀರ್ಥ ತಂದು ಜೋಪಾನವಾಗಿಟ್ಟು, ವರ್ಷವಿಡೀ ಅದನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮರುದಿನ "ಕಣಿಪೂಜೆ" ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸೌತೆಕಾಯಿ ಅಥವಾ ಇತರ ತರಕಾರಿಯನ್ನು ಕಾವೇರಮ್ಮೆಯ ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ರೂಪಿಸಿ ಅಲಂಕರಿಸಿ, ಆಭರಣಗಳನ್ನು ತೊಡಿಸಿ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅನಂತರ "ತೀರ್ಥಪೂಜೆ"ಯನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿಯೂ, ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿಯೂ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲದೆ ಪ್ರತೀ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮದೇವರ ಮನೆ ದೇವರ ಉತ್ಸವಗಳೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ನಡೆಯುತ್ತವೆ.

ಮದುವೆ : ಗಂಡು - ಹೆಣ್ಣಿನ ಆಯ್ಕೆ ಆದ ನಂತರ ಮದುವೆ ನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥದ ಲಗ್ನವತ್ರಿಕೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಮದುವೆ ಮೂಹೂರ್ತದ ಮುನ್ನಾದಿನ "ಊರ್‌ಕೊಡವೊ" ಅಥವಾ ಕರಿಕ್ ಮುರಿಪೊ ಎಂಬ ಚಪ್ಪರದ ಉತ್ಸವ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಅಂದು ಊರವರೆಲ್ಲಾ ಬಂದು, ಮದುವೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡು, ಸಮಾರಂಭ ಸುಸೂತ್ರವಾಗಿ ನಡೆಯುವಂತೆ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮಾರನೇ ದಿನ ಮೂಹೂರ್ತದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಕ್ರಿಯಾದಿಗಳು ಪುರೋಹಿತರ ನೆರವು ಇಲ್ಲದೇ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಪರಾಕ್ರಮ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿ ವಧುವನ್ನು ವರಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದರ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಗಂಡಿನ ಕಡೆಯವರು ಬಾಳೆದಿಂಡುಗಳನ್ನು "ಒಡಿಕತ್ತಿ"ಯಿಂದ ಕಡಿದು ತುಂಡರಿಸಿ ಶೌರ್ಯ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಾರೆ.

ದಂಪತಿ ಮೂಹೂರ್ತ ಆದ ನಂತರ "ಸಂಬಂಧ ಅಡಕುವೊ" ಎಂಬ ಸಂಬಂಧ ಕುದುರಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ನೆಲ್ಲಕ್ಕೆ ನಡುಬಾಡೆಯಲ್ಲಿ ದಂಪತಿಗಳ ಎರಡು ಕಡೆಯವರು ಸಾಲುಗಟ್ಟಿ ನಿಂತು ಸಂಬಂಧ ಕುದುರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹುಡುಗನ ಕಡೆಯವರು ಹುಡುಗಿಯ ಜೀವನ ತಪ್ಪಿಲ್ಲದೆ ನಡೆಯುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸುತ್ತಾ, ತಪ್ಪು ಮಾಡಿ "ತಾಮನೆ"ಯಲ್ಲಿ ಕೂತರೆ ತರಲಿಕ್ಕೆ ಯಾರು ಜವಾಬ್ದಾರರು ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಹುಡುಗಿಯ ಕಡೆಯವರು ಹುಡುಗನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹುಡುಗಿಗಾಗುವ ತೊಂದರೆ ವಿವರಿಸಿ, ಹಾಗೆಯೇ, ಹುಡುಗನ ತಪ್ಪಿದ್ದರೆ, ಈ ಪಂಚಾಯಿತಿ ನೀಗಿಸಿ ಕೊಡುವವರು

ಯಾರೆಂದು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ. ಇದು ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ಬಾಂಧ್ಯವದ ಕುರಿತು ಸುಗಮವಾಗಿ ನಡೆಯಲು ದಾರಿ ಆಗಿದೆ. ಕೊಡವರಲ್ಲಿ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಪದ್ಧತಿ ಇಲ್ಲ, ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ ಇಲ್ಲ, ವಿಧವಾ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಮುಕ್ತ ಅವಕಾಶ ಇದೆ.

ಕೊಡವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಅಡಗಿದಂತೆ ಬೊಳಕಾಟ್, ಉಮ್ಮತಾಟ್, ಕೊಂಬಾಟ್, ಪೀಲಿಯಾಟ್, ವಾಲಗತಾಟ್, ಕೋಲಾಟ್ ಎಂಬ ತರಾವರಿ ನೃತ್ಯಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ ತರಾವರಿ ಹಾಡುಗಳಿವೆ. ದುಡಿಕೊಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬಾಳೋಪಾಟ್, ಮಂಗಲಪಾಟ್, ದೇವಡಪಾಟ್, ಬೆಂದುಪಾಟ್, ಮನೆಪಾಟ್, ಚಾವುಪಾಟ್, ಪೊಲಚಿಪಾಟ್, ಬಟ್ಟೆಪಾಟ್, ಬೋಡ್‌ಪಾಟ್, ಪುತ್ತರಿಪಾಟ್, ಕೋಲಾಟ್‌ಪಾಟ್, ಹೀಗೆ ಆಯಾಯ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಆಯಾಯ ಜನಪದಗಳಿವೆ. ಅವೆಲ್ಲಾ ಕಾವ್ಯಮಯವಾಗಿ ಸುಂದರವಾಗಿದೆ.

ಉದಾ:

ಬಾಳೊ ಬಾಳೊ ನಂಗಡ! ದೇವ ಬಾಳೋ ಮಾದೇವ!

ದೇವಿ ಬಾಳೋ ಮಾದೇವಿ! ದೈಯೋ ಬಾಳೋ!

ಪೆಮ್ಮಯ್ಯ! ಬಾಳೋ ಬಾಳೋ ಎಣ್ಣೆಕ್ಕ

ಎನ್ನತಾಂಡ ಬಾಳಾಪ.....!

ಹೀಗೆ ಪ್ರಶೋತ್ತರಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಕೆಂದಾವರೆ ಬಾಳಲ್ಲ, ಚಂದ್ರಾಯುಧ ಬಾಳಲ್ಲ..... ಎಂಬುದಾಗಿ ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮ ಪರಮಾತ್ಮರೊಡನೆ ಒಂದುಗೂಡುವುದೇ ಬಾಳು ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಸಾವು : ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬ ಸತ್ತಾಗ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ 2 ಗುಂಡು ಹಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ನೆರೆಕೆರೆ, ಊರ ಜನರು ಇದನ್ನೇ "ಸಾವು ಸುದ್ದಿ" ಎಂದು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಂಡು ಸತ್ತವರ ಮನೆಗೆ ಧಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಸಾಂತ್ವನ ಹೇಳಿ ವಿವಿಧ ಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ, ಸಹಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸ್ತ್ರೀಯರು ಬಿಳಿ ಉಡುಪನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಾವಿನ ಸುದ್ದಿ ಬಿತ್ತರಿಸಲು ಇದೂ ಒಂದೂ ವಿಧಾನ. ಹತ್ತಾರು ವಿಧದ ಕ್ರಿಯಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಶವ ಸಂಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸಾವಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಟ್ಟಿಗೆ ಹಣಹಾಕಿ, ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಮನೆಯವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹನ್ನೊಂದು ದಿವಸದಲ್ಲಿ ತಿಥಿ ಕರ್ಮಾಂತರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕುಟುಂಬದ ಗಂಡಸರು, ಹುಡುಗರು ಮರಣಪಟ್ಟಿ ಹಿರಿಯರ ಗೌರವಾರ್ಥ ತಲೆ ಬೋಳಿಸಿ ಶೋಕಾಚರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇತರರು ದೀಕ್ಷೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ. ಕೊನೆಗೆ ಕಾವೇರಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ತೆರಳಿ ಪಿಂಡ ಪ್ರಧಾನ ಮಾಡಿ ಪುನೀತರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಸಾವಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸತ್ತ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕುರಿತು- "ಕೆಟ್ಟಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ! ನಿಂಗ ಕೆಟ್ಟನೆಕೆ ಕೆಟ್ಟಲೆ ಅಜ್ಜಯ್ಯಾ ಬದ್ದಿರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ ನಿಂಗ! ಬದ್ದನೆಕೆ ಬಾಂದಲೆ

ಅಜ್ಜಯ್ಯ! ಕೈಲುಳ್ಳೂ ಕನ್ನಡಿ ಅಜ್ಜಯ್ಯಾ! ಬುದ್ಧೋಡಂದೇ ಪೊನೋಲೆ ಅಜ್ಜಯ್ಯ! ನಿಂಗೊಡಂದ್ ಪೋಯಿರೇ ಅಜ್ಜಯ್ಯಾ.....!" ಈ ರೀತಿ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ದಿಂದೊಡಗೂಡಿದ "ಚಾವುಪಾಟ್" ಅನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ತಿಥಿಯಂದು "ಪೊಲ್ ಚಿಪಾಟ್" ಹಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಕೊಡಗರು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಆರಾಧಕರು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಉದಾಹರಣೆ "ದೇವರ ಕಾಡು " ಎಂಬ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ನಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ. ಪ್ರತೀ ಊರಿನ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟಂತೆ ದೇವರಕಾಡು ಎಂಬ ವನವಿದ್ದು, ಅದನ್ನು ಅನೂಚಾನವಾಗಿ ರಕ್ಷಣೆ - ಪೋಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವುದು ಒಂದು ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ. ಮರ-ಗಿಡ, ಜಲ, ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಗಿನವರು ಪ್ರಕೃತಿ ಪರಿಸರದ ಮಹತ್ವಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಲೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯಬೇಕು.

ಇತರ ಕೆಲವಡೆಗಳಂತೆ ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಜಾತಿಯ ಅಧಾರದ ಊರು-ಕೇರಿ, ನಗರಗಳಿಲ್ಲ; ಜಾತಿಯ ಆಧಾರದ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಿಲ್ಲ; ಮತ ಧರ್ಮಕ್ಕಾಗಿ ಕಲಹ ಕಕ್ಷಿಗಳಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೂ-ಮುಸ್ಲಿಂ, ಕ್ರೈಸ್ತರೆಂಬ ಜಾತೀಯ ಮತೀಯ ಭೇದಗಳಿಲ್ಲದೆ, ಜನರು ಹಬ್ಬ- ಹರಿದಿನ ಉತ್ಸವಗಳಲ್ಲಿ ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದಲೂ ಪತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಪಾಲುಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು ನಿಜವಾದ ಜಾತ್ಯಾತೀತ ಸ್ವರೂಪದ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ.

ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನೂ, ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಮುದವನ್ನೂ, ಬುದ್ಧಿಗೆ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ನೀಡುತ್ತದೆಯಲ್ಲದೆ, ಪರಂಪರೆಯಾಗಿ ಬಂದ ನೀತಿ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಜೀವನಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಬೆಳಕಾಗಿದೆ.

* * * * *

ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜಾನಪದ ಕಲೆ ಹಾಗೂ ಅದರ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆ

-ವಿ. ಎಂ. ಡಾಕುಳಗಿ

ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಭಾರತದ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಉತ್ತರಕ್ಕಿದ್ದು ತಲೆ ಎತ್ತಿ ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ರಾರಾಜಿಸುತ್ತಲಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಬಹುದೊಡ್ಡದಾದ ನಾಡು. ಅದರಲ್ಲಿ ಬೀದರವು ಒಂದು ಒಳ್ಳೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಜಿಲ್ಲೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಜನತೆಯ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡ ಒಂದು ಸಮಸ್ತ ಪದವಾಗಿದೆ.

ಬೀದರಿನ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಜನಪದ ಭಾಷೆ ಕಲೆಗಳು ಅಚ್ಚಳಿಯದೆ ಉಳಿದು ಜನರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತಿವೆ. ನಾಟಕ, ನೃತ್ಯ, ಕೋಲಾಟ, ಕುದುರೆ ಆಟ, ಡೊಳ್ಳು, ಬಡಿತ, ಹಲಗೆ ಬಡಿತ, ಇವು ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೆಲ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳಾಗಿವೆ.

ಈ ಕಲೆಗಳು ಇಂದು ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದವುಗಳಲ್ಲ ಇವು ಹಿಂದಿನಿಂದಲೇ ತಲೆತಲಾಂತರಗಳಿಂದ ಬಂದವುಗಳು. ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸುಗ್ಗಿ ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು. ಯಾರು ಬೇಕಾದರೂ ಈ ಕಲೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಯಬಹುದು. ಜನರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೆಮ್ಮದಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಹೃದಯ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಈ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಜನಪದ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನೃತ್ಯಕಲೆ, ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖವಾದುದು. ನೃತ್ಯಕಲೆ ಎಂದರೆ ಕೋಲಿನಾಟ, ಡೊಳ್ಳಿನಾಟ, ಅಲಾವಿಕುಣಿತ, ಪುರವಂತರ ಕುಣಿತಗಳು ತುಂಬಾ ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿವೆ.

ಕೋಲಾಟ ಕೋಲುಗಳಿಂದಲೇ ಆಡುವ ಆಟ. ಈ ಕೋಲಾಟದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಪ್ರಕಾರದ ಆಟಗಳಿವೆ. ಕೋಲಾಟ ಆಡುವ ಜನರು, ಮುಖಕ್ಕೆ ಬಣ್ಣ ಬಳಿದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವೇಷ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೋಲುಗಳಿಗೆ ಗೆಜ್ಜೆ ಕಟ್ಟಿ, ಕಾಲುಗಳಿಗೂ ಗೆಜ್ಜೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ತಾಳಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಕುಣಿಯುತ್ತಾರೆ. ಇದು ವೈವಿದ್ಯ ಮತ್ತು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಪೂರ್ಣ ಬೆರಗುಗೊಳಿಸುವಂತಹ ನೃತ್ಯವಿದು. ಕೋಲಾಟದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣ, ಸೀತಾರಾಮ, ಗೋಪಾಲ ಅಲ್ಲದೆ ಆಧುನಿಕ ವೇಷ ಭೂಷಣಗಳಾದ ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಲಂಬಾಣಿ ವೇಷ ಇನ್ನಿತರ ವೇಷ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಕುಣಿಯುತ್ತಾರೆ. ಕೋಲುಗಳಲ್ಲಿ ಗಣೇಶಸ್ತುತಿ, ಮೂರುಮನೆ, ಒಂಬತ್ತು ಮನೆ, ಎಳಚುಟುಕಿ, ಒಂಬತ್ತು ಚುಟುಕಿ, ಹುರಿಗೋಲು ಮುಂತಾದವುಗಳು ಇವೆ.

ಕೋಲು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡುವಾಗ ಶ್ರೀಗಣೇಶನನ್ನು ಗುರುಹಿರಿಯರನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಉದಾ: ಪೈಲೆ ಪ್ರಥಮ ಶರಣಾರ್ಥಿ ಮಾಡುವೆ ಗುರು ಮನಿ ಹಿರಿಯರಿಗೆ ಗುರುಮನಿ ಹಿರಿಯರಿಗೆ ನಮ್ಮೂರಗೌಡ ಕುಲಕರ್ಣಿಗೆ ಎಂದು ಪದ ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಬರುವುದು ಅಮವಾಸೆ ದೊಡ್ಡ ಎಳ್ಳಮಾಸೆ ಎ, ನೀವು ಬರಬೇಕೆ

ನಮ್ಮ ಹೊಲಕ ಊಟ ಮಾಡೋದಕ ಎಂದು ಹಾಡಿ. ರಾ\ ರಾ\ ರೆ\ ರೆ\ ಮಗರೆ ಪಮಗರಿಸಾ ಎಂದು ಬರ್ಜರಿಯಿಂದ ಹಾಡಿ ಜೋರಾಗಿ ಕುಣಿಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ನೃತ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯಾದ್ಯಂತ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಳಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆ ಉಗಾದಿ. ಬಸವ ಜಯಂತಿ ಹಬ್ಬಗಳ ದಿನದಂದು ಈ ನೃತ್ಯ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

ಮದುವೆ ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಲು ಗುಗ್ಗುಳ ನೃತ್ಯ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮದುವೆ ದಿವಸ ಮದು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ದೇವರಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವಾಗ ಮದುಮಕ್ಕಳ ಮುಂದೆ ಪುರವಂತಿಗೆ ಓದಿ ಕುಣಿಯುವ ಪದ್ಧತಿ ಉಂಟು ಉದಾ: ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಪದ್ಯವನ್ನು ಹಾಡಿ ಕುಣಿಯುತ್ತಾರೆ.

ಹಾ ! ಹಾ! ಎಂಬ ಊರಲ್ಲಿ ಹುಂ, ಹುಂ, ಎಂಬ ಗೌಡನಿದ್ದನಯ್ಯ ಓಂ, ನಮಃ ಶಿವಾಯ\ ಅವನ ಊರು ನೀರಿಲ್ಲದ ಕೆರೆಯ ದಡದ ಮೇಲೆ ಇತ್ತಯ್ಯ\ ಕೆರೆಯ ದಡದ ಮೇಲೆ ಬೇರಿಲ್ಲದ ಗಿಡ ನಾಚಿತಯ್ಯ! ಆ ಬೇರಿಲ್ಲದ ಗಿಡದ ಮೇಲೆ ಪಕ್ಕವಿಲ್ಲದ ಪಕ್ಷಿ ಕುಳಿತಿತಯ್ಯ! ಪಕ್ಕವಿಲ್ಲದ ಪಕ್ಷಿಗೆ ಕಣ್ಣೆಲ್ಲದವನು ನೋಡಿ! ಕೈಯಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಹೇಳಿ!

ಕೈಯಿಲ್ಲದವನು ತೀರಿಲ್ಲದ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಹಚ್ಚಿಹೊಡೆದರೆ, ಪಕ್ಕವಿಲ್ಲದ ಪಕ್ಷಿ ಕೆಳಗುರುಳಿ ಬಿದ್ದಿತಯ್ಯ! ಕರುಣೆಸೋ ಕರುಣೆಸೋ! ಕರಿಜಗದ ಒಡೆಯ ನೀಲಿ ಮುತ್ತಿನ ಧಡಿಯ ಹೇಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ ಬರಲಿ ಎಂದು ಕುಣಿಯುವುದುಂಟು.

ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಈರೀತಿ ಒಡಪನ್ನು ಓದಿ ಪುರವಂತಿಗೆಯವನು ಕುಣಿಯುತ್ತಾನೆ. ದೇವರ ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಗಲು ದೀವಟಿಗೆ ಉರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕುಣಿತ ವೀರಾವೇಶಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ.

ಅಲಾವಿ ಕುಣಿತ : ಇಲ್ಲಿಯ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಹಬ್ಬ ಮೋಹರಂ ಇದಕ್ಕೆ ಅಲಾವಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅಲಾವಿಯಲ್ಲಿ 5, 6 ದಿವಸದವರೆಗೆ ಪೀರನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಸಣ್ಣ ಖಿತಾಲ ದೊಡ್ಡ ಖಿತಾಲ ಎಂದು ಮನ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ಎರಡು ದಿವಸಗಳಂದು ಮನೋರಂಜನೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಈ ಹಬ್ಬ ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಜಿಲ್ಲೆಯಾದ್ಯಂತ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಲಾವಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಂಹ, ಚಿರತೆ, ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಆಟವನ್ನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕಣದಲ್ಲಿ ನೃತ್ಯ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ಅಲಾವಿ ಕುಣಿತ ಬಹಳ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದೆ. ರಟ್ಟಿನಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಕುದುರೆ ಆಟದ ನೃತ್ಯ ಮಾನವರೇ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕುದುರೆಯ ಸೂತ್ರ ಬಗಲಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕುಣಿದರೆ ಕುದುರೆ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಂತೆಯೇ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಹಳ್ಳಿಬೇಡ, ಸಿವಣಗಿ, ಖಬಕಚಿಂದೋಳಿ, ಕುಂಬಾರವಾಡಾ, ದುಬಲಗುಂಡಿ ಮುಂತಾದ ಸ್ಥಳಗಳು ಅಲಾವಿಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಮನೋರಂಜನೆ ಆಟ ಈ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಡುತ್ತಾರೆ. ಹಬ್ಬ ಹುಣ್ಣಿಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಜರುಗುವ ಕಲೆಗಳು ಅನೇಕ ಇವೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಾದ್ಯಂತ ಕಾರ ಹುಣ್ಣಿಮೆ ಆಚರಿಸುವರು. ಕೆಲವು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಹ್ವಾಳಾ ಎಂದು ಕೆಲ ಜನರು ಕಾರಹುಣ್ಣಿಮೆ ಎಂದು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಾರ ಹುಣ್ಣಿಮೆ ದಿವಸ ಕರಿಯನ್ನು ಕಡೆದು ಎತ್ತುಗಳಿಗೆ ಝೂಲನ್ನು ಹಾಕಿ ಅವುಗಳ ಕೊರಳಿಗೆ ಬಂಗಾರದ ಸರಗಳನ್ನು ತೊಡಿಸಿ.

ಕಾಲಿಗೆ ಬೆಳ್ಳಿಯ ವಸ್ತ್ರ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ಇಕ್ಕುತ್ತಾರೆ. ಊರಲ್ಲಿ ಮೆರವಣಿಗೆ ತೆಗೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಗಾಡಿಗಳ ಮೇಲೆ ಕೃತಕ ಆನೆ ಕಟ್ಟಿ ಮಾವುತ ಕೂಡಿಸಿ ನಾನಾ ತರಹದ ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳಾಗಿ ಕುಣಿಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ನೃತ್ಯ ಸಾಮೂಹಿಕ ನೃತ್ಯವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಬಸವಜಯಂತಿ, ಯುಗಾದಿ ಹಬ್ಬಗಳ ದಿನದಂದು ಬಹಳಷ್ಟು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಐತಿಹಾಸಿಕ, ಪೌರಾಣಿಕ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಜನರು ಆಡುತ್ತಾರೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಡಪ್ಪಿನ ಆಟಗಳನ್ನು ಆಡಿ ಜನರಿಗೆ ಮನರಂಜನೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹನುಮನ ಜಯಂತಿ ದಿನದಂದು ಲಂಬಾಡಿ ಜನರು ಅತೀ ಸುಂದರವಾಗಿ ವೇಷಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕುಣಿಯುತ್ತಾರೆ. ಭಜನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಚಳಕಾಪೂರ ಹನುಮಾನ ಜಯಂತಿ ಭಾರಿ ಭರ್ಜರಿಯಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

ಜಿಲ್ಲೆಯ ತುಂಬಾ ಗೊಂದಲಿಗಿರು ಹಲವಾರು ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೆ. ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಾಲ್ಕಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ, ಧನ್ನೂರ, ಖಾಟಕ, ಚಿಂಚೋಳಿ, ಹುಮನಾಬಾದ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಹಳ್ಳಿಬೇಡ ಜಾರಾದ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ರಾಣಾ ಕುಸನೂರ, ವಡಗಾಂವ, ಮುಂತಾದ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೆ.

ಗೊಂದುಳ ಹಾಕುವುದು ಇವರ ವಿಶೇಷ ಕಲೆ. ದಸರೆ ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ಗೊಂದುಳ ಹಾಕುವ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪದ್ಧತಿ ಉಂಟು. ದೇವಿ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಇಡೀ ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ಕಥೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ತುಂಬಾ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಭಜನೆ ತಂಡಗಳು ಇವೆ. ತತ್ಪದ ಪದಗಳು ಏಕತಾರಿ ಮೇಲೆ ಭಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಭಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ತಬಲಾ, ವೇಟೆ, ಏಕತಾರಿ, ತಾಳು, ಢೋಲಕ ಬಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಹಾಡುಗಳೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹಲವು ಕಡೆ ಎಂದರೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಬಾರ್ಡರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಜಾನಪದ ಕಲೆಗಳು : ಗೌರಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆ, ಸೀಗಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆಗಳ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸೀಗೆ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯಲ್ಲಿ ಸೆಗಣಿಯಿಂದ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಏಳುಸುತ್ತಿನ ಕೋಟೆ, ಬಾಳೆಗಿಡ, ಹನುಮಾನ ಮುಂತಾದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ರಾತ್ರಿ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಹುಡುಗಿಯರೆಲ್ಲಾ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗುಂಪಾಗಿ ಕುಳಿತು ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಉದಾ: ಕರಿಯ ಗುಡ್ಡದ ಮೇಲೆ ಕರಿ ಎತ್ತು ಕಾಯಂವ ಕರಿಯ ಚೋಲಾಣೆ ಅವನಿಗೆ ಕೋಲೆ ಯಾವತ್ತು ಹೊಡಿಯಲಿ, ಯಾವತ್ತು ಬಡಿಯಲಿ, ಯಾವತ್ತು ಕೋಡ ಕೊಯ್ಲಿ ಕೋಲೆ ಈ ಹಬ್ಬ ಹಿಂದು ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಮೀಸಲಾಗಿದೆ.

ಹೆಣ್ಣು ಹುಡುಗಿಯರು ಫುಗಡಿ ಆಟವನ್ನು ಒಂಟಿ ಕಾಲಿನ ಮೇಲೆ ಕುಂಟಾಟವನ್ನು ಸಹ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಜನಪದದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆ ಎಂದರೆ ಸರಳತೆ ಎಂದು ನಾವು

ಹೇಳಬಹುದು. ಈ ಜನಪದದ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ, ನೃತ್ಯಗಳೆಂದರೆ ಹಳ್ಳಿಗರ ಸರಳ ಸ್ವಭಾವದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ವೃತ್ತಿ ಕಲೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಲು ಜನರು ಬೇರೆ ಊರಿನಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವರು. ಉದಾ: ಡೊಂಬರಾಟ, ಬುಡಬುಡಕ್ಕಾರು, ಸುಡಗಾಡಸಿದ್ದರು, ಹೆಳವರು ಮುಂತಾದವರು ಈ ಕಲೆಗಳಿಂದ ಉಪಜೀವನ ನಡೆಸುವರು. ಇವುಗಳಿಗೆ ವೃತ್ತಿಕಲೆಗಳೆಂದು ಅನ್ನಬಹುದು. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಅಭಿರುಚಿ ಇದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ಕಡೆ ಸುಂದರವಾಗಿ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಡಬ್ಬಿನಾಟ, ದೊಡ್ಡಾಟಗಳನ್ನು ಆಡುತ್ತಾರೆ. ಸಣ್ಣಾಟದ ಕಲಾ ತಂಡಗಳು ಬೀದರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಕುಂಬರವಾಡಿ, ಅಮಲಾಪುರ, ಬಗದಲ್, ಹೊಸಹಳ್ಳಿ, ಚಿಟಗುಪ್ಪ, ಹುಡುಗಿ ಮುಂತಾದ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ಇವೆ. ಕಾಲಜ್ಞಾನ ಹೇಳುವರು ತತ್ವಪದ ಹಾಡುವರು, ಹಾಡನ್ನು ಕಟ್ಟಿದವರು ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಮೊಹರಂಖಾನಾಲೆ ಜೋಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ ಹಾಡುಗಳು ಕೇಳಲು ಇಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಒಗಟುಗಳು, ಶಿಶುಪ್ರಾಸಗಳು ಗಿಗೀ ಪದಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಹಾಡುವ ಜನರು ಸಿಗುತ್ತಾರೆ.

ನೃತ್ಯ ಕಲೆಗಳು ಸಣ್ಣಾಟ, ದೊಡ್ಡಾಟ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಜನರನ್ನು ಸಂತೋಷ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಜನಪದ ಮಾನವನ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖವಾದ ಅಂಗವಾಗಿದೆ. ಈ ಕಲೆಗಳನ್ನು ನಶಿಸಿ ಹೋಗಲಾರದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು ನಮ್ಮ ಜನರ ಕರ್ತವ್ಯ.

ಜನಪದ ಕಲೆ ಹಿಂದಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ನೆನಪನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದಲ್ಲದೆ, ಆನಂದ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಈ ಜನಪದ ಕಲೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಬೇಕು. ಕಲೆಗೆ ಬಹಳ ಮಹತ್ವ ಕೊಡಬೇಕು. ಈ ಜನಪದ ಕಲೆಗೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಕೊಟ್ಟಾಗ ಮಾತ್ರ ಜನಪದ ಕಲೆ ಉಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯ. ಇದು ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವಾಳವಾಗಿದೆ. ಜನಪದ ಕಲೆ ಚಿರಕಾಲ ಉಳಿಯಬೇಕು.

* * * * *

ಜನಪದ ಕಲೆಗಳ ಸಂವರ್ಧನೆ - ಸಂರಕ್ಷಣೆ

- ಹೆಬ್ಬಾಳಿ ಜಗನ್ನಾಥ್. ಎಸ್.

ಜನಪದ ಬದುಕಿನ ಇನ್ನೊಂದು ಸ್ವಾರಸ್ಯಪೂರ್ಣ ಕ್ಷೇತ್ರ ಜನಪದ ಕಲೆ. ಕಲೆ ಎಂದರೆ ನಮಗೆ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುವುದು ಸೌಂದರ್ಯ(Beauty). ಕಲೆಗಳ ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನೋಡಿದರೂ ಅಷ್ಟೇ. ಶಿಲ್ಪಕಲೆ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರಕಲೆ ನೋಡಿ ಸಂತಸಗೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇನ್ನಿತರ ಕಲೆಗಳಾದ ಹಾಡು, ಬಯಲಾಟ, ಭಜನೆ ಮತ್ತು ಕುಣಿತ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಕಿವಿಯಿಂದ ಕೇಳಿ, ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡಿ ಆನಂದಿಸಬಹುದು. ಈ ಆನಂದವೇ ಚಿಲುವಿಕೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಜನಪದರ ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿಯ ಚುರುಕುಬುದ್ಧಿಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯೇ (Folk-art) ಜನಪದ ಕಲೆ ಎನ್ನಬಹುದು.

'ಸತ್ಯಂ ಶಿವಂ ಸುಂದರಂ' ಎನ್ನುವುದಾಗಲಿ, ಆಂಗ್ಲ ಕವಿ ಕೀಟ್ಸ್ ಹೇಳಿದ 'ಸತ್ಯವಾದುದೆಲ್ಲ ಸುಂದರ, ಸುಂದರವಾದುದೆಲ್ಲ ಸತ್ಯ' ಎನ್ನುವುದಾಗಲಿ ಕಲೆಗಳನ್ನು ಪುಷ್ಟಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಅದರ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ. ನನ್ನ ವಿಷಯ (Folck art) ಕುರಿತಾದ್ದರಿಂದ ಹಳ್ಳಿ ಕಡೆ ಗಮನ ಹರಿಸೋಣ. ಹಳ್ಳಿ ಜನರು ಸಹ್ಯದಯರು.: ನಕ್ಕು ನಗಿಸುವ ಸ್ವಭಾವದವರು. ದೈವೀಭಕ್ತರು, ಕರುಣಾಲವಾಲರು. ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬ ಉಂಡು, ಬೆವರು ಸುರಿಸಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರು. ರಾತ್ರಿ ಹೊತ್ತಾದಾಗ ದಿನದ ದಣವು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಹಾಡಿ - ಪಾಡಿ, ಕುಣಿದು - ಕುಪ್ಪಳಿಸುವರು. ಈ ಪದ್ಧತಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದೆ. ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ, ಕಥೆಗಾರಿಕೆ, ಚೌಡಿಕೆ, ಅಲಾಯಿ ಹೆಜ್ಜೆ, ಕರಡಿಮಜಲು, ಏಕತಾರಿ, ಗೀಗೀ, ಗೊಂದಲ (ಕಥೆಗಾರಿಕೆ) ಲಂಬಾಣಿ, ಹೋಳಿ, ಪುಗಡಿ, ಡೊಳ್ಳು, ಹಲಗೆ ನಂದೀಧ್ವಜ ಕುಣಿತ, ಪುರವಂತಿಕೆ, ಭಜನೆ, ಬಹುರೂಪಿ, ತೊಗಲುಗೊಂಬೆ ಹಾಗೂ ಸೂತ್ರದ ಗೊಂಬೆಯಾಟ, ಬಯಲಾಟ, ಡೊಂಬರಾಟ, ಹಾವುಗಾರರಾಟ, ಸುಡಗಾಡ ಸಿದ್ಧರಾಟ, ಕೋತಿಯಾಟ, ಕೋಳಿಕಾಳಗದಾಟ, ಕೋಣ ಹಾಗೂ ಎತ್ತಿನ ಕುಸ್ತಿಆಟ, ಕೋಲಾಟ ಮುಂತಾದವು ಅಚ್ಚ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳೆನಿಸಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪ್ರದರ್ಶನ ಕಲೆಗಳಾದರೆ, ಕೆಲವು ವೃತ್ತಿ ಮತ್ತು ಮನರಂಜಕ ಕಲೆಗಳು. ಕೆಲವು ದಾರ್ಮಿಕ ಕಲೆಗಳು.

ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಇಂಥ ಕಲೆಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನ ನಡೆವಾಗ ಅದೇನು ವೈಭವ? ಶ್ರೀ ಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲದೆ, ಶ್ರೀಮಂತವರ್ಗದ ಹಳ್ಳಿಯ ಗಣ್ಯರು, ಕಲಾಕೋವಿದರಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ಕುರಿತು ವಿಚಾರಿಸಿ, ಗೌರವದಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೊಗಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಬೆಳಕಿಗೆ ತರುವಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಭೆ ಗುರುತಿಸುವಲ್ಲಿ

ಮುಂದಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ವೇದಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಕಲಾಕಾರರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಕೊರತೆ ಅಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಜನಪದ ಕಲಾವಿದರು “ಕಲೆಗಾಗಿ ಕಲೆ” (Art sake art) ಎಂದು ತಮ್ಮ ಜೀವನ ಮೀಸಲಾಗಿಟ್ಟಿದ್ದರು.

ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನ ಉತ್ಸವಗಳಲ್ಲಿ ಕಲೆಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನ ನಡೆಯುವುದೆ, ದೊಡ್ಡಾಟ, ಸಣ್ಣಾಟ, ಬೀದಿಬಯಲಾಟ, ಕೋಲಾಟವಾಡುವುದೆ ಮೊಹರಂದಂದು ಅಲಾಯಿ ಸುತ್ತ ಹಾಡಿ - ಕುಣಿದು ಕುಪ್ಪಳಿಸುವುದೆ. ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಮಾಟದಾಟಗಳು ಬೀದಿಕೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವವು. ಶಕ್ತಿ ಪ್ರದರ್ಶನ ತೋರಿಸಲು ಜಂಗಿ ಕುಸ್ತಿ ಆಡುವುದೆ ಮನರಂಜನೆಗಾಗಿ ಬೆಂಕಿ ಹಾರುವುದು. ಹೆಣಸೋಗು ಹಾಕಿ ಹಲಗೆ ವಾದ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಕುಣಿಯುವುದು - ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಹೀಗಾಗಿ ಕಲಾವಿದರು ಋಷಿಯಿಂದ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಗೆ-ಬಗೆಯ ಕಲೆ ತೋರಿಸಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಂದ ‘ಶಹಬಾಷಗಿರಿ’ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ -ಹಳ್ಳಿಗೆ ಅಲೆದು ಕಲೆ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಭೆ ಕೀರ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡು ಸತ್ಕಾರ-ಸನ್ಮಾನ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಬಿರುದಾವಳಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಗಣ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಕಲಾವಿದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸಿ ಅವರ ಆಶೆ -ಆಮಿಷಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸಿ ಕಲೆ ಹಸಿರಾಗಿರುವಂತೆ ನೀರೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗಾಗಿ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳು ಚಿಗುರಿ ಹೆಮ್ಮರವಾಗಿ, ಬೇರು ಬಿಟ್ಟು ಹಾಗೇ ಉಳಿದುಕೊಂಡವು, ಪ್ರಸಾರಗೊಂಡವು. ತಲೆಯಿಂದ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ಜನಪದರ ಉಸಿರಿನೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆತು ಬಂದವು.

ಕಾಲ ಕಳೆದಂತೆ, ನಾಗರಿಕತೆ (Civilization) ಬೆಳೆದಂತೆ, ಪರದೇಶ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಹಾವಳಿ ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ ರಾಜಕೀಯ ದಾರಿದ್ರ್ಯತನ ಅಂಟಿಕೊಂಡಂತೆ, ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಂತೆ, ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ಚಲನಚಿತ್ರ - ದೂರದರ್ಶನ - ರೇಡಿಯೋಗಳು ಜನಪದರ ಮನಸ್ಸು ಹೀರಿಕೊಂಡಂತೆ, ಇವೆಲ್ಲ ಕಲೆ ಮತ್ತು ಕಲಾವಿದರ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಕಾಲು ಇಟ್ಟವು. ಜನರಿಂದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ಕಲೆಗಳಿಂದ ಕಲಾವಿದರು ದೂರಾದರು. ಕೂಳಿಗಾಗಿ ಮನೆಯಿಂದ ಮನೆಗೆ ಅಲಿಯೆಹತ್ತಿದರು. ಕಲಾಕೋವಿದರೆಲ್ಲ ದಿಕ್ಕು-ಪಾಲಾದರು. ನವನಾಗರಿಕತೆಯ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಬಿರುಗಾಳಿಯಿಂದ ಜನಪದ ಕಲೆಯ ಬುಡ ಕುಸಿದು ಬೀಳಲು ಸುರುವಾಯಿತು.

ಹವ್ಯಾಸಿ ಕಲಾಕಾರರು ಹೊಟ್ಟೆಪಾಡಿಗಾಗಿ ವೃತ್ತಿ ಕಲಾವಿದರಾದರು. (Art sake life) ಜನರಿಂದ ಸಹಕಾರ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ನೊಂದು ಬೆಂದು ಕಲೆಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ (Good-bye). ಗುಡಬೈ ಹೇಳಿ ಪಟ್ಟಣ ಸೇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದ ಕಲೆಗಳ ಉಳಿವು ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ಈಗ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋದರೆ, ಅಯ್ಯೋ ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಕಲಾಕೋವಿದರು ಪಟ್ಟಣ ಸೇರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕಲೆ ಮಸಣ ಸೇರುತ್ತಿದೆ. ಹಳ್ಳಿಗಳು ದಿಲ್ಲಿಗಳಾಗುತ್ತಿವೆ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಕಲೆಗಳು ನಾಶವಾಗುತ್ತಾ ಹೊರಟು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಾವಿನ ಕಟ್ಟ ಕಡೆಗೆ ಬಂದು ನಿಂತಂತಾಗಿದೆ. 'ಜನವಾಣಿ ಬೇರು ಕವಿವಾಣಿ ಹೂ' ಎಂದ ಬಿ. ಎಂ. ಶ್ರೀ ಅವರ ಸ್ಲೋಗನ್ (ವ್ಯಾಖ್ಯೆ)ದಂತೆ ಎಲ್ಲ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೂ ತಾಯಿ ಬೇರು ಜನಪದ. ಜನಪದ ತಾಯಿ ಸರಸ್ವತಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಕಲೆಗಳು ಮತ್ತೆ ಚಿಗುರುತ್ತವೆ. ಬಾಳಿಗೆ ಬೆಳಕಾಗುತ್ತವೆ. ಗ್ರಾಮ ಜೀವನದ ಹಸಿರು ಮತ್ತು ಉಸಿರಾಗಿದ್ದ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳು ಸಂರಕ್ಷಿಸಲು ಡಂಗುರ ಹೊಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕರ್ತವ್ಯ ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಸಂಘ - ಸಂಸ್ಥೆ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಜನರ ಸಹಕಾರ ತುಂಬ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಚಲನಚಿತ್ರ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಸಿನೇಮಾ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಜನಪದ ಕಲೆಗಳ ಕುರಿತ ರೀಲ್‌ನ್ನು ಹಾಕಿ ಶ್ರೀ ಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲದೆ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿಯೂ ಕಲೆಗಳ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಹುಟ್ಟಿಸುವುದು. ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಕಲೆ ಮತ್ತು ಕಲಾವಿದರ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಅಂಕಣ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವುದು. ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮುಂದೆ ಬಂದು ಸುತ್ತ-ಮುತ್ತಲಿನ ಕಥೆಗಳು ಕುರಿತು ಕಲಾಮಹೋತ್ಸವ ಏರ್ಪಡಿಸುವುದು. ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು. ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳು ನಡೆಸುವುದು. ದೂರದರ್ಶನ ಮತ್ತು ರೇಡಿಯೋ ಪ್ರಸಾರದಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡುವುದು. ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು. ಸಂಭಾವನೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚು-ಹೆಚ್ಚು ಜನಪದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಬಿತ್ತರಿಸುವುದು. ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯವರು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಲೆಗಳ ಕುರಿತ ಹೊಸ ಪಠ್ಯ-ಪುಸ್ತಕ ಅಳವಡಿಸಿ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರುವುದು. ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿ, ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳು ಶಾಲಾ-ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಸುವುದು.

ವಾರ್ತಾ ಮತ್ತು ಪ್ರಚಾರ ಇಲಾಖೆಯವರು ಜನಪದ ಕಲೆಗಳ ಕುರಿತು ವೀಡಿಯೋ ಚಿತ್ರೀಕರಣ ನಡೆಸಿ ಬೀದಿ - ಕೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತರಿಸುವುದು. ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಷತ್ತು ಆಯಾ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳ ಮತ್ತು ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು. ಇಂಥ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ನಡೆಸಲು ವಿಶೇಷ ಹಣ ತೆಗೆದಿಡುವುದು. ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಜಾನಪದ ಕಲಾವಿದರನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಮಾಶಾಸನ ಮಂಜೂರಿ ಮಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ನೀಡಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು. ಮನೆ ಇಲ್ಲದವರಿಗೆ ಮನೆ-ಮಾರು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವುದು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜಿಲ್ಲೆ, ತಾಲ್ಲೂಕು, ಹೋಬಳಿ, ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಕಲಾಭವನ ಕಟ್ಟಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಕಲೆಗಳ ಕುರಿತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಡೆಸುವುದು. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಯುವಜನ ಇಲಾಖೆ ಕರ್ತವ್ಯ ಮೀರಿ ಯುವಜನ ಕಲಾಮೇಳ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ನಡೆಸುವುದು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಲೆಯ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡಿ ಶ್ರೀ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿ ಕೊಡುವುದು. ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಕಲಾಕಾರರ ಸಹಕಾರ

ಪಡೆದು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ತರಬೇತಿ ಶಾಲೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವುದು. ಅಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಕಲೆಗಳ ಜ್ಞಾನ ನೀಡಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವೇತನ ಕೊಡುವುದು. ಯುವ ಕಲಾವಿದರ ಕುಂದು ಕೊರತೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಆಯಾ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಸಮಾವೇಶ ನಡೆಸುವುದು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಯುವ ಜನಾಂಗದಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಆಸಕ್ತಿ ಹುಟ್ಟಿ ಅವುಗಳನ್ನು ನಶಿಸಿ ಹೋಗದಂತೆ, ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳ ಪ್ರಸಾರಕ್ಕೆ ಒಂದು ಚಾಲನೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ಹತ್ತಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಜನಪದರು ಜನಪದ ಕಲೆಗಳ ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ಅಂಗವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ; ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ, ವೈದ್ಯಪದ್ಧತಿ, ಕ್ರೀಡೆಗಳು, ವೇಷಭೂಷಣಗಳ ತಯಾರಿ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಕರಕುಶಲಕಲೆಗಳು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ, ವಿಶೇಷ ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಎಷ್ಟೋ ಜನಪದ ಹಾಡುಗಳು, ಗಾದೆ-ಒಗಟು-ಒಡಪು - ಕಥೆಗಳು ಮುದಕ ಮುದಕಿಯರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೆ ಉಳಿದಿವೆ. ಕೇಳುಗರು ಯಾರು ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಂದ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಶಿಸಿಹೋಗುತ್ತಿದೆ. ಇಂಥ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಲೆಗಳು ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಲು ಆಕಾಡೆಮಿಗಳ ಪಾತ್ರ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗ್ರಾಮದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಲೆಗಳ ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆ ನಡೆಸಿ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಉಚಿತ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವಂತೆ, ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಯಾವುದೇ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವಿರಲಿ ಅಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ವಿಭಾಗ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿದ್ದು, ಎಂಎ ಮತ್ತು ಎಂಫಿಲ್ ಪದವಿ ನೀಡಿ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದತ್ತ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಲು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಹುರಿದುಂಬಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಅನೇಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪದವಿ ಪಡೆಯಬಹುದು. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯ ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು. ಜನಪದರ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕಲೆ ಹಾಕಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಹಳೆಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಉಳಿಸಲು ಮತ್ತು ಬೆಳೆಸಲು, ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಆಯಾ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳು ವಿಶೇಷ ಗಮನ ಮತ್ತು ಸಹಕಾರ ನೀಡಬೇಕು. ಯಾವ ಗ್ರಂಥ ಪ್ರಕಾಶಕನೆ ಆಗಿರಲಿ, ಜನಪದ ಕುರಿತ ಯಾವುದೇ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಟ ಮಾಡುವುದಿರಲಿ, ಅಂಥವುಗಳನ್ನು ರಿಯಾಯಿತಿ ದರದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಣ ಮಾಡಲು ಮುಂದೆ ಬರಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬದುಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಗ್ರಂಥಗಳು ತಕ್ಷಣ ಖರೀದಿ ಮಾಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸರ್ಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಪುಸ್ತಕಗಳು ಹೊರತರಲು ಸಾಧ್ಯವಾದೀತು.

ಕನ್ನಡ ಪರ ಯಾವುದೇ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆ ಇರಲಿ, ಜನಪದ ಕಲೆಗಳತ್ತ ವಿಶೇಷ ಕಾಳಜಿ ತೋರಿಸಿ ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಬೇಕು. ಜಾನಪದ ವಿದ್ಯಾಂಸರನ್ನು ಕರೆಸಿ ಅವರಿಂದ ಉಪನ್ಯಾಸ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ತ್ವರಿತದಲ್ಲಿಯೇ ಜಾನಪದ

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸ್ಥಾಪನೆ ಆಗಿ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಕಾವ್ಯ-ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆಲ್ಲ ಮಾಡಲು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಸಹಾಯ-ಸಹಕಾರ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ ಹದ್ದುಮೀರಿ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕಲೆಗಳ ಸಂವರ್ಧನೆ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸಿದೆ. 1977 ರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು 'ಕರ್ನಾಟಕ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳ' ಕುರಿತ ಪುಸ್ತಕ ಹೊರತಂದು ದೊಡ್ಡ ಉಪಕಾರವೇ ಮಾಡಿದೆ. ಮಾಯವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ಕಲೆಗಳ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆಯು ಇಂಥ ಗ್ರಂಥ ಪ್ರಕಟಣೆ ಕಲಾ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಕಡೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಲಕ್ಷ್ಯ ವಹಿಸಬೇಕು.

ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಪರಿಷತ್ತು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳೆಲ್ಲ ನಿಲ್ಲಿಸಿದಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ. ಅದು ಮತ್ತೆ ಕಣ್ಣು ತೆರೆದು ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯದ ಕಡೆಗೆ ನಿಗಾ ವಹಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಇನ್ನು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡು ಜಾನಪದ ಲೋಕ ಬೆಳಸಬೇಕು. ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಜಾನಪದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಸಹಾಯ - ಸೌಲಭ್ಯ ನೀಡಬೇಕು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶಾಲೆ - ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಬೋಧನೆ ಮಾಡುವ ಶಿಕ್ಷಕ ಅಧ್ಯಾಪಕರನ್ನು ನೇಮಿಸುವಂತೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒತ್ತಾಯಿಸಬೇಕು. ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಲೆಗಳತ್ತ ಗಮನ ಕೊಟ್ಟು ಹಳ್ಳಿ - ಪಟ್ಟಣ - ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಾಗಾರ, ಕಮ್ಮಟ ನಡೆಸಿ ಗ್ರಂಥಗಳ ರಾಶಿ ಹಾಕಬೇಕು.

ಇಂಥ ಹತ್ತಾರು ಕಾರ್ಯ - ಕಲಾಪಗಳು ಮಾಡಲು ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಇಲಾಖೆಗಳು, ಅಕಾಡೆಮಿ ಹಾಗೂ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು, ವಿದ್ವಾಂಸರು, ಬರಹಗಾರರು, ಮತ್ತು ಜನರು ಸಹಕರಿಸಬೇಕು. ಅಳಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಕಲೆಗಳು ಮರಿಮಕ್ಕಳಂತೆ ಸಲುಹಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಜನಾಂಗ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಉಳಿಯಬಲ್ಲದು, ಬೆಳೆಯಬಲ್ಲದು, ನಂದಾದೀಪವಾಗಿ ಬೆಳಗಬಲ್ಲದು. ಮತ್ತೆ ಒತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದತ್ತ ಸರ್ಕಾರ ಕರುಣೆಯ ಕಣ್ಣು ಹೊರಳಿಸಿ ನೋಡಬೇಕು. ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕು. ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ವಿಚಾರಿಸಬೇಕು.

* * * * *

ಈ ಸಂಚಿಕೆಯ ಲೇಖನದಾರರು

- ೧) ಡಾ. ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಬಿಳಿಮಲೆ, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಾಪಕ, ಮಂಗಳೂರು
ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಮಂಗಳ ಗಂಗೋತ್ರಿ
- ೨) ಡಾ. ಶಾಂತ ಇಮ್ರಾಪುರ, ಅಧ್ಯಾಪಕರು
೧೨ನೆ ಕ್ರಾಸ್, ನಿರ್ಮಲನಗರ, ಧಾರವಾಡ
- ೩) ಡಾ. ಎಂ. ಜಿ. ಈಶ್ವರಪ್ಪ ರೀಡರ್, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ,
ಡಿ. ಆರ್. ಎಂ. ವಿಜ್ಞಾನ ಕಾಲೇಜು, ದಾವಣಗೆರೆ - ೫೭೭೦೦೪
- ೪) ಎ. ವಿ. ನಾವಡ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಹಂಪೆ
- ೫) ಡಾ. ಶ್ರೀರಾಮ ಇಟ್ಟಣ್ಣವರ, ಅಧ್ಯಾಪಕ
ಕಿರಿಯ ಕಾಲೇಜು, ಬೀಳಗಿ
- ೬) ಡಾ. ಮ. ಗು. ಬಿರಾದಾರ್, ಪಿಚಿತ್ಕಳ ಸೇಡಂರೋಡ್
ಗುಬ್ಬೀ ಕಾಲೋನಿ, ಗುಲಬರ್ಗಾ - ೫೮೫೧೦೫
- ೭) ಡಾ. ಸೋಮಶೇಖರಗೌಡ ಎಂ. ಎ. (ಲಿ) ಎಂ. ಎ. ಪಿಎಚ್‌ಡಿ ರೀಡರ್,
ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನ, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಮಾನಸ ಗಂಗೋತ್ರಿ,
ಮೈಸೂರು - ೫೭೦೦೦೬
- ೮) ಉಳ್ಳಿಯುಡ ಎಂ. ಪೂವಯ್ಯ
ಸಂಪಾದಕ: ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿ ವಾರಪತ್ರಿಕೆ, ಮಡಿಕೇರಿ-೫೭೧೨೦೧
- ೯) ಎ. ಎಂ. ಡಾಕುಳಗಿ, ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯರು
ನ್ಯಾಷನಲ್ ಹೈಸ್ಕೂಲು, ಬೀದರ್
- ೧೦) ಹೆಚ್ಚಾಳೆ ಜಗನ್ನಾಥ್ ಎಸ್.
ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಾಪಕ, ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾಲೇಜು, ಬೀದರ್

ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು

- ೧ ಆರಂಭದತ್ತು ಐನೂರು
- ೨ ಆನೆ ಬಂತೊಂದಾನೆ
- ೩ ಗಾದೆಗಳು
- ೪ ಪಂಚಲೋಹದ ಕುದುರೆ
- ೫ ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ
- ೬ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ನೆಲೆಗಳು
- ೭ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದ ಮಹನೀಯರು
- ೮ ಜನಪದ ಆಟಗಳು
- ೯ ಗೆಜ್ಜೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಾವೆ
- ೧೦ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮ
- ೧೧ ಜಾನಪದ ಸಮಾಲೋಚನ
- ೧೨ ಕೆಂಪಣ್ಣಗೌಡನ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಾವ್ಯಗಳು
- ೧೩ ಜಾನಪದ : ೧೯೯೧
- ೧೪ ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಡಪುಗಳು

ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು: ಡಾ. ಜಿ. ಶಂ. ಪರಮಶಿವಯ್ಯ

ಸದಸ್ಯರು

ಡಾ. ಡಿ. ಕೆ. ರಾಜೇಂದ್ರ	ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ಅಣ್ಣಪ್ಪ
ಶ್ರೀ ಡಿ. ಜಿ. ಪದ್ಮನಾಭ	ಶ್ರೀಮತಿ ಜಯಶ್ರೀ ಗುತ್ತಲ
ಶ್ರೀ ಶಿವನಗೌಡ ಮಲ್ಲಪ್ಪ ಕೋಟಿ	ಶ್ರೀ ಬೆಳಗಲ್ ವೀರಣ್ಣ
ಶ್ರೀ ಉಪ್ಪಳ ಕೃಷ್ಣಮಾಸ್ತರ	ಶ್ರೀ ಎ. ಕೆ. ರಾಮೇಶ್ವರ
ಶ್ರೀ ಬಸವರಾಜ ನೆಲ್ಲಿಸರ	ಶ್ರೀ ರಂಗಾರೆಡ್ಡಿ ಕೋಡಿರಾಂಪುರ
ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಕುರುಡಿ	ಶ್ರೀ ಅಪ್ಪಗರೆ ತಿಮ್ಮರಾಜು
ಡಾ. ಎಚ್. ಜಿ. ಲಕ್ಷ್ಮಗೌಡ	ಡಾ. ಸಿದ್ದಲಿಂಗಯ್ಯ
ಡಾ. ಎಂ. ಜಿ. ಈಶ್ವರಪ್ಪ	ಶ್ರೀ ಹ. ಕ. ರಾಜೇಗೌಡ
ಡಾ. ಬಿ. ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ	ಪುಟ್ಟಶಾಮಾಚಾರ್
ಶ್ರೀ ಗೋವಿಂದ ಮುಕುಂದ ನಾಯಕ	ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥ್ ಹೆಬ್ಬಾಳೆ
ಡಾ. ಜ್ಯೋತಿ ಹೊಸೂರ	ಶ್ರೀ ಹಿರಿಯಡಕ ಗೋಪಾಲರಾವ್
ಡಾ. ಸೋಮಶೇಖರ ಇಮ್ರಾಪುರ	ಡಾ. ಎಸ್. ಎಸ್. ಭದ್ರಾಪುರ

ಲೆಕ್ಕಾಧಿಕಾರಿ : ಬಿ. ಎನ್. ಭದ್ರಪ್ಪ

ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ : ಎಂ. ಎಸ್. ಸಿದ್ದೇಗೌಡ